

162122

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TÜRKİYE'DE MÜZİK ÖĞRETMENİ YETİŞTİREN
KURUMLARDA BAŞLANGIÇ GİTAR ÖĞRETİMİNDE
UYGULANAN YÖNTEM VE TEKNİKLERİN İNCELENMESİ**

Serdar ÇELİK

Danışman:

Prof. Memduh Özdemir

İzmir

2005

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Türkiye’ de Öğretmen Yetiştiren Kurumlarda Başlangıç Gitar Öğretiminde Uygulanan Yöntem ve Tekniklerin İncelenmesi” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

*20.10.7*2005

Serdar ÇELİK

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne,

İşbu çalışmada, j¼rimiz tarafından G¼zel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
M¼zik Öğretmenliği Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan (Danışman): Prof. Memduh ÖZDEMİR

¼ye: Yrd. Doç. Dr. Sermin BİLEN

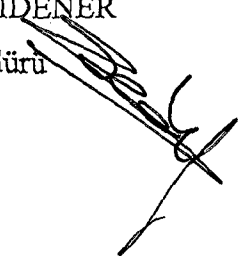
¼ye: Doç. Ümit İSOKUL Sumbaz

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

44/07/2005

Prof. Dr. Sedef GİDENER
Enstitü M¼d¼r¼

ÖNSÖZ

Bu araştırma, öğretmen yetiştiren kurumlarda başlangıç gitar öğretiminde uygulanan yöntem ve tekniklerin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın Türkiye’deki gitar eğitiminin gelişmesine katkıda bulunacağı ve eğitim fakültelerinde oluşturulacak gitar müfredatı içeriğinin hazırlanmasına ışık tutacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde çok değerli yardımlarını esirgemeyen tez danışmanım Prof. Memduh ÖZDEMİR’e, olumlu eleştiriler, önerileri ve yönlendirmeleri ile araştırmanın biçimlenmesinde büyük katkıları olan Yrd. Doç. Sermin BİLEN’e, verilerin analizinde ve Spss çalışmalarında desteğini gördüğüm Halim AKGÖL’e, çok büyük desteğini gördüğüm eşim Yeliz ÇELİK’e, anket sorularının hazırlanmasında, gitar eğitimi konusundaki tecrübelerinden yararlandığım Mehmet GÜRGÜN’e ve Ender BİLGE’ye ve anket çalışmasına katılan diğer tüm gitar öğretim elemanları ve öğrencilerine teşekkür ederim.

Serdar ÇELİK

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
Önsöz.....	i
İçindekiler.....	ii
Tablolar Listesi.....	vii
Şekiller Listesi.....	x
Özet.....	xi
Abstract.....	xii

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
Problem Durumu.....	1
Temel Gitar Teknikleri.....	8
Açık Tellerin İsimleri ve Gitar Üzerindeki Yerleri.....	9
Gitar Eğitiminde Duruş ve Tutuş	10
Sağ El Tekniği	12
Apayando ve Tirando Teknikleri	14
Sol El Tekniği	16
Tırnak Yapıları ve Törpüleme Şekilleri	18
Legato Tekniği	19
Bare Tekniği	20
Tremolo Tekniği	22
Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	23
Problem Cümlesi.....	24
Alt Problemler.....	24
Sayıtlılar.....	26
Sınırlılıklar.....	27
Tanımlar.....	28

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR.....	29
Başlangıç Gitar Eğitimi ile İlgili Araştırmalar.....	29

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	32
Araştırma Modeli.....	32
Evren ve Örneklem.....	32
Veri Toplama Araçları.....	33
Verilerin Çözümü.....	33

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM.....	35
Gitar Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin Anketle Alınan Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	35
Gitar Öğretim Elemanların Kişisel Bilgilerinin Yorumlanması...37	
Gitar Öğretim Elemanlarının Çalıştıkları Üniversitelere Göre Dağılımı.....	36
Gitar Öğretim Elemanlarının Mesleklerindeki Çalışma Sürelerine Göre Dağılımı	37
Gitar Öğretim Elemanlarının Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı.....	37
Gitar Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanlarına Göre Dağılımı.....	38
Ana Dalı Gitar Olan Öğrencilerin Kişisel Bilgilerinin Yorumlanması	38
Öğrencilerin Öğrenim Görmekte Olduğu Üniversite Adına Göre Dağılımı.....	39
Öğrencilerin Okudukları Sınıflara Göre Dağılımı.....	39
Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Dağılımı	40

Öğrencilerin Üniversite Öncesinde Aldıkları Gitar Eğitimi	
Süreleri.....	41
Gitar Öğretim Elemanları ve Öğrencilerinin	
Başlangıç Gitar Öğretiminde Uygulanan Yöntem ve Tekniklere İlişkin	
Bilgilerin Yorumlanması.....	41
Gitarıda Açık Teller ve Bu Tellerin Üzerindeki Sesler	
Anlatılırken Hangi Sıranın Takip Edildiğine İlişkin Öğretim Elemanı ve	
Öğrenci Görüşleri.....	42
Başlangıç Gitar Eğitiminde Legato Tekniğini	
Çalışmalarına Hangi Yöntemle Başlandığına İlişkin Öğretim Elemanı ve	
Öğrenci Görüşleri.....	45
Başlangıç Gitar Eğitiminde Hangi Aralık Çalışmalarıyla	
Başlandığına İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri.....	47
Başlangıç Gitar Eğitiminde Sağ El Çalışmalarına	
Hangi Teknikle Başlandığına İlişkin Öğretim	
Elemanları ve Öğrenci Görüşleri.....	49
Sağ el Çalışmalarında En Önemli Gördüğünüz Kazanım	
Hangisidir? Sorusuna İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri.....	51
Başlangıç Gitar Eğitiminde, Sol El Çalışmalarında En Önemli	
Gördüğünüz Kazanım Hangisidir? Sorusuna İlişkin Öğretim Elemanı ve	
Öğrenci Görüşleri.....	54
Duruş ve Tutuş Eğitiminde Öncelikle Önem Verdiğiniz	
Kazanım Hangisidir? Sorusuna İlişkin Öğretim	
Elemanı ve Öğrenci Görüşleri	57
Derslerinizde Metronomu Ne Sıklıkla Kullanmaktasınız?	
Sorusuna İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri	59
Çalıştığınız Eserlerin Armonik Çözümlemesini Ne Sıklıkla	
Yapıyorsunuz? Sorusuna İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri.....	61
Başlangıç Gitar Öğretiminde Öğrencilere Kendi	
Gitarınızla Ne Sıklıkla Dinleti Veriyorsunuz?	
Sorusuna İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri.....	63

Derslerinizde Öğrencilerin Çaldığı Eser ve Etütler Farklı Yorumculardan (CD, teyp, DVD v.s.) Ne Sıklıkla Dinletilmektedir? İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri.....	65
Yılsonunda Öğrencilerin Müzikal ve Teknik Gelişiminde Öngörülen En Önemli Kazanım Nedir? Sorusuna İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri.....	66
Kurumunuzda Gitar Öğretim Elemanlarının Hazırladığı Bir Metot Varsa Derslerinizde Bu Kaynaktan Ne Ölçüde Faydalanıyorsunuz? Sorusuna İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri.....	69
Tremolo Çalışmalarında Sizce En Önemli Kazanım Ne Olmalıdır? Sorusuna İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri.....	71
Başlangıç Gitar Eğitiminde Sol El Parmak Çalışmalarında Kaçınç Pozisyonu Başlangıç Pozisyonu Olarak Belirliyorsunuz? Sorusuna İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri.....	74
Başlangıç Gitar Eğitiminde Tırnak Yapıları, Uzunlukları ve Törpüleme Şekilleri Sizce Ne Derece Önemlidir? Sorusuna İlişkin Öğretim Elemanları ve Öğrenci Görüşleri	76
Derslerinizde Eşlik Çalışmalarına Ne Sıklıkta Yer Veriyorsunuz? Sorusuna İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri.....	78
Sağ El Gitar Üzerinde Nerede Durmalıdır? Sorusuna İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri.....	79
Bare Çalışmalarında Nasıl Bir Yöntem İzlenmektedir? Sorusuna İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri.....	81
Çalışılan Eserlerin Ait Olduğu Sanat Dönemleri ve O Dönemin Çalış Teknikleri Hakkında Ne Sıklıkta Çalışmalar Yapılmaktadır? Sorusuna İlişkin Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri.....	83

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	85
Sonuçlar.....	86
Tartışma.....	89
Öneriler.....	89
KAYNAKÇA.....	91
EK: 1 Öğretim Elemanları Görüşlerinin Alındığı Anket Soruları.....	93
EK: 2 Öğrenci Görüşlerinin Alındığı Anket Soruları.....	103

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa no:

Tablo 3. 1. Ankete katılan öğretim elemanları ve öğrencilerin üniversitelere göre dağılımı.....	33
Tablo 4. 1. Gitar öğretim elemanlarının çalıştıkları üniversitelere göre dağılımı.....	36
Tablo 4. 2. Gitar öğretim elemanlarının mesleklerindeki çalışma sürelerine göre dağılımı.....	37
Tablo 4. 3. Gitar öğretim elemanlarının öğrenim durumlarına göre dağılımı.....	37
Tablo 4. 4. Gitar öğretim elemanlarının akademik unvanlarına göre dağılımı.....	38
Tablo 4. 5. Öğrencilerin öğretim görmekte olduğu üniversitelere göre dağılımı.....	39
Tablo 4. 6. Öğrencilerin okudukları sınıflara göre dağılımı.....	39
Tablo 4. 7. Öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre dağılımı.....	40
Tablo 4. 8. Öğrencilerin üniversite öncesinde aldıkları gitar eğitimi süreleri.....	41
Tablo 4. 9. Gitarda açık teller ve bu tellerin üzerindeki sesleri anlatırken hangi sıranın takip edildiğine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri.....	42
Tablo 4. 10. Başlangıç gitar eğitiminde legato tekniğini çalışmalarına hangi yöntemle başladığına ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri.....	45
Tablo 4. 11. Başlangıç gitar eğitiminde hangi aralık çalışmalarıyla başladığına ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri.....	47

Tablo 4. 12. Başlangıç gitar eğitiminde sağ el çalışmalarına hangi teknikle başlandığına ilişkin öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri.....	49
Tablo 4. 13. Sağ el çalışmalarında en önemli gördüğünüz kazanım hangisidir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri.....	51
Tablo 4. 14. Başlangıç gitar eğitiminde, sol el çalışmalarında en önemli gördüğünüz kazanım hangisidir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri.....	54
Tablo 4. 15. Duruş ve tutuş eğitiminde öncelikle önem verdiğiniz kazanım hangisidir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri.....	57
Tablo 4. 16. Derslerinizde metronomu ne sıklıkla kullanmaktasınız? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri.....	59
Tablo 4. 17. Çalıştığınız eserlerin armonik çözümlemesini ne sıklıkla yapıyorsunuz? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri.....	61
Tablo 4. 18. Başlangıç gitar öğretiminde öğrencilere kendi Gitarınızla ne sıklıkla dinletti veriyorsunuz? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri.....	63
Tablo 4. 19. Derslerinizde öğrencilerin çaldığı eser ve etütler farklı yorumculardan (CD, teyp, DVD v.s.) ne sıklıkla dinletilmektedir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri.....	65
Tablo 4. 20. Yılsonunda öğrencilerin müzikal ve teknik gelişiminde öngörülen en önemli kazanım nedir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri.....	66
Tablo 4. 21. Kurumunuzda gitar öğretim elemanlarının hazırladığı bir metot varsa derslerinizde bu kaynaktan ne ölçüde faydalaniyorsunuz? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri.....	69

Tablo 4. 22. Tremolo çalışmalarında sizce en önemli kazanım ne olmalıdır? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri.....	71
Tablo 4. 23. Başlangıç gitar eğitiminde sol el parmak çalışmalarında kaçınıcı pozisyonu başlangıç pozisyonu olarak belirliyorsunuz? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri.....	74
Tablo 4. 24. Başlangıç gitar eğitiminde tırnak yapıları, uzunlukları ve törpüleme şekilleri sizce ne derece önemlidir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri.....	76
Tablo 4. 25. Derslerinizde eşlik çalışmalarına ne sıklıkta yer veriyorsunuz? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri.....	78
Tablo 4. 26. Sağ el gitar üzerinde nerede durmalıdır? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri.....	79
Tablo 4. 27. Bare çalışmalarında nasıl bir yöntem izlenmektedir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri.....	81
Tablo 4. 28. Çalışılan eserlerin ait olduğu sanat dönemleri ve o dönemin çalış teknikleri hakkında ne sıklıkta çalışmalar yapılmaktadır? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri.....	83

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa no:

Şekil 1. 1. Gitarın Ana Bölümleri.....	8
Şekil 1. 2. Açık Tellerin İsimleri ve Gitar Üzerindeki Yerleri.....	9
Şekil 1. 3. Açık Teller Üzerindeki Sesler.....	10
Şekil 1. 4. Gitarın Tutuluşu.....	11
Şekil 1. 5. Sağ El Parmak İsimleri.....	12
Şekil 1. 6. Sağ Elin Gitar Üzerindeki Pozisyonu.....	13
Şekil 1. 7. Apayando Hareketi.....	14
Şekil 1. 8. Tirando Hareketi.....	15
Şekil 1. 9. Sol El Parmak İsimleri.....	16
Şekil 1. 10. Sol El Parmaklarının Klavye Üzerinde Duruşu.....	17
Şekil 1. 11. Tırnak Şekilleri.....	18
Şekil 1. 12. Düz Legato.....	19
Şekil 1. 13. Ters Legato.....	20
Şekil 1. 14. Küçük Bare.....	21
Şekil 1. 15. Büyük Bare.....	21
Şekil 1. 16. Tremole.....	22

ÖZET

Bu araştırma Türkiye'deki üniversitelerin Eğitim Fakültelerine bağlı Müzik Eğitim Bölümlerinde halen okutulmakta olan, Başlangıç gitar öğretim yöntem ve tekniklerinin incelenmesine yöneliktir.

Bu araştırmanın sonucunda amaçlanan, başlangıç gitar öğretimindeki yöntem ve tekniklerin uygulamadaki durumunu ortaya çıkarmak, literatür taraması ile yeni yöntem ve teknikleri ortaya koymak ve bu doğrultuda gelecekteki gitar öğretimine katkıda bulunmaktır.

Başlangıç gitar öğretimine ilişkin gitar teknikleri ve bunların uygulamalarına ilişkin yöntemlerin incelenmesine yönelik Dokuz Eylül Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Muğla Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi ve İzzet Baysal Üniversitelerine bağlı Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Bölümlerinde, öğretim elemanları ve öğrencilere anket uygulaması yapılmıştır. Uygulanan anket sonuçları tablolar halinde gösterilmiştir. Ayrıca araştırmanın sonunda gitar öğretiminin başlangıç düzeyindeki uygulamalarına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

ABSTRACT

This research has been aimed at evaluating methods and techniques for elementary level guitar education, which is being given in musical education departments of Education Faculties in Turkish Universities.

The targets of this research are to have an understanding about the condition of methods and techniques that are being used in elementary level guitar education, to find out new methods and techniques studying the literature and to contribute to the future of guitar education in universities.

A survey has been conducted among faculty members and students of musical education departments of Education Faculties of Dokuz Eylül University, Marmara University, Cumhuriyet University, Muğla University, Balıkesir University and İzzet Baysal University for the evaluation of methods and techniques that are being used in elementary level guitar education. The results of the survey have been demonstrated in the tables below. Besides recommendations for practices of elementary level guitar education have been given at the end of the research.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Problem Durumu

İnsan yaşadığı süre içerisinde, bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmek için sürekli bir öğrenme kaygısı içindedir. Kendisi, böyle bir kaygıyı taşımasa bile yaşadığı çevre ve toplum onu böyle bir zorunluluğa itmektedir. Bu sebeple insan, ister istemez öğrenmek zorundadır.

Eğitim bilim teknik ve sanatın her üçünü de kapsayan bir içerikle düzenlenerek bireyleri ve toplumları biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirmede en etkili süreç niteliği kazanır. Böyle bir eğitim, bireyi biyopsişik (bireysel), bilişsel, duygusal ve devinışsel davranış yapılarıyla dengeli bir bütün olarak en uygun ve en ileri düzeyde yetiştirmeyi amaçlar. (Uçan, 1997: 28.).

Toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmesinde eğitime ve öğretime büyük görev düşmektedir. Ancak eğitimin gerekliliğini anlamış olan, etkili, verimli ve ileri bir eğitimden geçen bireyler toplumsal gelişmede ve ülkelerinin çağdaş seviyeye ulaşmasında önemli katkılarda bulunabilirler.

Eğer eğitim yukarıda belirtildiği gibi çağdaş eğitimin üç ana boyutu olan bilim, teknik ve sanatı kapsayan bir içerikle düzenlenirse, bireyleri, toplumları biçimlendirme ve geliştirmede kolaylık sağlanmış olur.

Çağımızda eğitim, bilim ve sanatın işbirliğine dayandırılmalıdır. Sanatın da, bilimin de amacı; insana hizmet etmek ve yeniyi keşfetmektir. Sanata ve duyguların eğitimine önem veren okul ya da eğitim sistemlerinde, duygular eğitilirken, zihinsel yeteneklerin, düşüncenin ve zekânın da geliştiği gözlenmektedir. Sanat, duygu ve düşünce arasındaki iç içe geçmiş bağlantıyı vurgularken, öğrenme ve gelişim sürecinin de etkin bir yardımcıdır.

Ülkelerin ekonomik, kültürel ve sosyal yönden gelişimlerini sağlayacak olan eğitim anlayışının içinde sanat eğitimi büyük önem taşımaktadır.

Yalın ve özlu anlamıyla sanat eğitimi, bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli sanatsal davranışlar kazandırma ya da bireyin sanatsal davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma sürecidir. (Uçan, 1996: 125).

Sanat eğitimi, her yaştaki birey için gereklidir ve insan hayatında önemli bir yer tutar. Sanat eğitimi; bireyin yaratıcı güç ve potansiyellerini eğitmek, estetik düşünce ve bilinci örgütlemek için gereklidir. Sanat, bireyin sosyal ilişkilerini ayarlamasını, işbirliği ve yardımlaşmayı, doğruyu seçme ve ifade edebilmeyi, bir işe başlayıp bitirme sevincini tatmayı, üretken olmayı sağladığı için gereklidir. Sanat eğitimi, gözlem yapma, özgün buluş ve kişisel yaklaşımları destekler, pratik düşünceyi geliştirir. Olayları, olmadan da beyinde gerçekleştirebilme gücünü artırır. Bireyin el becerisini geliştirir ve sentez yapmasına yardımcı olur.

Güzel sanatlar eğitiminin en önemli dallarından biri de *müzik eğitimi*'dir. Müzik eğitimi kısaca *müziksel davranış kazandırma* ya da *müziksel davranış geliştirme* sürecidir. (Uçan, A., 1997: 5).

Bu süreç içerisinde, müzik eğitiminin temel amacı her şeyden önce, öğrencinin bireysel özelliklerini geliştirmek, yaratıcı düşüncelerini, müziksel işitme ve müziğe karşı olan becerilerini eğitmek olmalıdır.

Müzik eğitimi üç türe ayrılır. Bunlar genel, özengen, mesleki müzik eğitimidir.

Genel Müzik Eğitimi, asgari- ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar.

Özengen Müzik Eğitimi, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel kalıtım, zevk ve doyum sağlamak amacıyla, müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar.

Mesleki Müzik Eğitimi, müziği meslek olarak seçmek isteyen, belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik, mesleğin getirdiği davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar.

Mesleki Müzik Eğitiminin boyutları arasında:

- 1.Müziksel işitme, okuma ve yazma eğitimi,
- 2.Çalgı eğitimi,
- 3.Ses eğitimi
- 4.Müziksel teori (kuram) eğitimi.

Adı altında birbirinden farklı ama birbirinden ayrılmayan dallar yer almaktadır. Bu araştırma da *mesleki müzik eğitimi* içinde yer alan *çalgı eğitimi* ele alınmıştır.

Çalgı Eğitimi olmadan müzik eğitimi düşünülemez. Özellikle, gelecekte her biri birer müzik öğretmeni olacak öğretmen adaylarının, çalgı eğitimi alması zorunludur. Çalgı eğitimi; çalınacak çalgının tanınmasını, çalmanın öğrenilmesini, etkili bir biçimde kullanılmasını, geliştirilmesi ve öğretilmesini amaçlamaktadır. . Çalgı eğitiminin ayrılmaz yapıtaşları olan *teknik ve müzikal* kazanımlar göz önünde bulundurulmalıdır. Türkiye'deki üniversitelerin eğitim fakültelerinde, müzik eğitimi bölümlerinde ana dal çalgısı olarak piyano, yaylı çalgılar, gitar bazı bölümlerde nefesli çalgılar öğretilmektedir.

Gitar, günümüzdeki yaygın düşüncenin aksine yeni bir enstrüman değil, kökleri çok eski kaynaklara dayanan bir enstrümandır. Gitarın öncüsü olan Lut'un, M.Ö. 1000 yılında Mısır ve Babil medeniyetleri zamanında ortaya çıktığı sanılmaktadır. Gitar yapısal olarak 18.yy.'ın sonlarına kadar pek çok aşamadan geçmiş ve bu dönemde altıncı telin ilavesiyle günümüzde kullanılan şeklinin ilk örnekleri oluşmuştur. (Küçükay, 2004: 5).

Kökleri oldukça eskiye dayanan gitar, süreç içinde uzun bir evrimden geçtikten sonra günümüzde kullanılan şeklini almıştır. Gitar, telli çalgı grubundan, 19 perdeden ve 6 telden oluşan, yaklaşık beş oktavlık ses aralığına sahip bir çalgıdır. Entonasyon problemi yaşanmaz. Kolay taşınabilir, akort edilebilmesi için farklı aparatlara, beceri ve tahsile ihtiyaç duyulmaz. İnsanın anatomik yapısına uygundur. Öğrenimi kolaydır. Solo çalgısı olmasının yanında çok sesliliğe elverişli bir eşlik çalgısıdır. Farklı çalgılara ve şan eserlerine rahatlıkla eşlik yapılabilir. Öğrenimi kolaydır. Gitarın popüler bir çalgı olmasının yanı sıra lirik ve romantik tınısı, öğrencilerin müzik dersine olan ilgisini artırmakta, orta öğretimde müzikle amatörce ilgilenmek ya da sonrasında meslek olarak seçmek isteyen bireylerin zamanlı bilinçlenmesini kolaylaştırmaktadır.

Gitar eğitiminin ülkemizde yüksek lisans düzeyinde ilk başladığı yıl olan 1977'den bu yana, gitar eğitimi ile ilgili gereksinimlere yeterince cevap verebilecek öğretim programı, ders kitabı ve eğitim müziği dağarı oluşturulamamıştır. Öğretim programı çalışmaları, her sınıf için birkaç paragrafı geçmemiş ve eğitim müziği dağarı içinde birkaç denemeden öteye gidilememiştir. Yurt dışından getirilen metotlarla gelişi güzel bir klasik gitar eğitimi yapılmaya çalışılmıştır. Eğitim fakülteleri müzik bölümlerinde çalgı eğitimi içerisinde uzun süre belli başlı çalgılara

(yaylı çalgılar ve piyano) yer verilmiş, geç kalınmış gitar eğitimi, farklı dillerde metotlarla uygulanmaya çalışılmıştır. Buna bağlı olarak bir gitar eğitim programı oluşturulamamış, eğitim birliği gerçekleştirilememiş, bu sürecin sonunda kendi imkânlarıyla gitar öğrenmeye ve kendini geliştirmeye çalışan öğrenciler arasında profesyonel ve akademik anlamda klasik gitar eğitimcisi veya sanatçısı yok denecek kadar az yetişmiştir.

Tüm bu sebepler göz önüne alındığında, çağdaş öğretim programı ve buna dayalı olarak en azından başlangıç düzeyinde bir ders kitabının önemi açıkça ortaya çıkmaktadır. Metot eksikliğinin yanı sıra derslerin işlenişine yönelik bir müfredatın oluşturulmaması Türkiye’de gitar öğretimi alanında belirli bir eğitim politikasının olmaması, farklı metotların ve buna bağlı olarak farklı yöntem ve tekniklerin uygulanmasını doğurmuştur.

Eğitim Fakülteleri Müzik Bölümlerine belirli yaşın üstündeki öğrenciler gelmektedir. Bu öğrenciler, bedensel ve zihinsel gelişimlerini tamamlamış veya tamamlamak üzere olduklarından, ayrıca dört yıllık bir eğitim-öğretim süreci içerisinde, temel gitar çalma davranış ve tekniklerini doğru algılaması, gitar edebiyatını genel çizgileriyle tanınması, müzikal beğeni ve becerilerini doğru kullanarak, bunları mesleki hayatında aktif hale getirmesi gerekmektedir. Bütün bu aşamaları dört yıllık eğitim-öğretim süreci içinde tamamlamaya çalışması önemli zorluklar oluşmaktadır. Öğrencilerin karşılaşacağı problemlere (hedef davranışlar doğrultusunda) çözümler üretmekte, öğrenciye göre öğretim elemanı bulmakta, eğitimcilere büyük görevler düşmektedir.

Dört yıllık lisans eğitimi süresince, öğrencilere kazandırılması gereken hedef davranışlar, bu davranışların sonunda ulaşılması istenen hedefler önceden belirlenmeli, uygun öğretme durumları, öğretim yöntemleri bulunmalı, bu davranışları öğrencilerin ne derece kazandığı, ne tür problemlerle karşılaştığı saptanmalı ve çağdaş program anlayışına uygun olarak hazırlanmış gitar öğretim programı uygulanmalıdır. Dört eğitim-öğretim yılını kapsayan, sınırlı eğitim süresinde ancak bu şekilde, öğretmen adayının gitar eğitiminde istenilen düzeye ulaşması sağlanabilir.

Özellikle eğitim fakültesi müzik eğitimi bölümlerinden mezun olacak öğretmen adaylarının solo çalgılara yönlendirilmesinden çok, ilk ve orta öğrenim

müzik dersi müfredatında sıkça kullanacakları çok seslendirme ve eşlik becerisinin kazanılması gerekmektedir. Müzik eğitimi bölümlerinde belli başlı iki tane eşlik çalgısı bulunmaktadır. Bunlar: Piyano ve gitardır. Piyanoda hemen hemen bütün eşlikler yapılabilen fakat gerek taşınma sorunu gerekse akort problemleri bu çalgının bulunduğu odadan çıkarılmasını güçleştirmektedir, bu durum periyodik bakımı yapılmayan piyanoların mekanik aksamalarını yıpranıp iş göremez hale getirmektedir. Gitarın piyano kadar geniş bir ses genişliği olmasa da hem erkek hem kadın hem de diğer çalgı seslerini verebilmekte, ilk ve ortaöğretimde müzik dersi müfredatındaki okul şarkıları için yeterli bir ses aralığı sunmaktadır. Durum böyle iken, öğretmen yetiştiren kurumlarda ana dal gitar dersi öğretim elemanlarının oranı ana dal piyano ve yaylı çalgılar dersi öğretim elemanlarıyla kıyaslanamayacak kadar azdır.

Bu sebeple Türkiye'deki eğitim fakülteleri müzik bölümlerinde gitar eğitiminin temellerinin atıldığı başlangıç gitar eğitiminin nasıl işlendiğini, hangi tekniklerin kullanıldığını ve uygulamadaki yöntemlerin neler olduğunu araştırmak, günümüzde farklı üniversitelerin eğitim fakülteleri müzik bölümlerindeki gitar eğitimi derslerinin teknik ve yöntem yönünden farklılık ve benzerliklerini belirlemek açısından önemlidir. Müzik öğretmeni adayları için böylesine gerekli gitar eğitiminin yaygınlaştırılması ve kalitesinin yükseltilmesi; bu çalgıya olan ilginin artması, gitar eğitimi konusundaki bilgi ve becerilerin paylaşılması ile sağlanacaktır.

Günümüzde kullanılan metotlar farklı dillerde ve farklı tarihlere yazılmışlardır. Halen kullanılmakta olan metotlar 18-21.yüzyıl arasında oluşturulmuş, farklı sanatsal dönemlerin izlerini taşıyan bir içerikle oluşturulmuşlardır. Farklı sanatsal dönemlerde farklı gitar türleri ve çalgı teknikleri kullanılmış, hazırlanan metotlar bu dönemin ihtiyaçlarına göre hazırlanmıştır. Sonrasında diğer ülkelerde oluşturulan metotlar o ülkelerin ulusal müzik kültürü ve politikaları doğrultusunda hazırlanmıştır. Ulusal çalgılarımız konusunda bile sistemli ve bilimsel bir müzik eğitimi politikamız olmadığından, ülkemizde geç başlanan evrensel çalgılarda da bu atılımı gerçekleştiremedik. Sürekli bir dinamizm içinde gelişmekte olan sanat eğitiminin ihtiyacı doğrultusunda değişen teknik ve yöntemlere yönelik bir metot ve müfredat programı bulunmamaktadır. Bu konuda ki eksiklikler ve ihtiyaçlar yapılacak araştırma ve incelemelerle belirlenmelidir.

Bu amaçla yapılacak araştırma ve sonuçları günümüzdeki gitar eğitimi derslerinin *teknik* ve *müzikal* kazanımlar çerçevesinde işlenişine ışık tutabilecek, oluşturulacak gitar metodu veya gitar müfredatının içeriğinin belirlenmesinde yararlanılabilecek bir kaynak niteliği taşıyacaktır. Oluşturulacak metot ve müfredatların içeriğinin, objektif ve bilimsel bir gitar eğitim anlayışını kapsayacak şekilde hazırlanmasına zemin hazırlayacaktır.

Öğretmen adaylarının istenilen düzeyde gitar eğitimine ulaşması için ilk aşama başlangıç gitar eğitimidir ve bu eğitim I. sınıf I. ve II. yarıyıl piyano eğitimini kapsamaktadır.

Gitar eğitiminin temelini oluşturan başlangıç gitar eğitimi aşağıdaki konuları içermektedir:

1. Gitarın yapısı ve bölümleri
2. Tel sırasının belirlenmesi
3. Açık tellerin isimleri ve gitar üzerindeki yerleri
4. Gitar eğitiminde duruş ve tutuş
5. Sağ el tekniği
6. Apayando ve Tirando teknikleri
7. Sol el tekniği
8. Tırnak yapıları ve törpüleme şekilleri
9. Legato tekniği
10. Bare tekniği

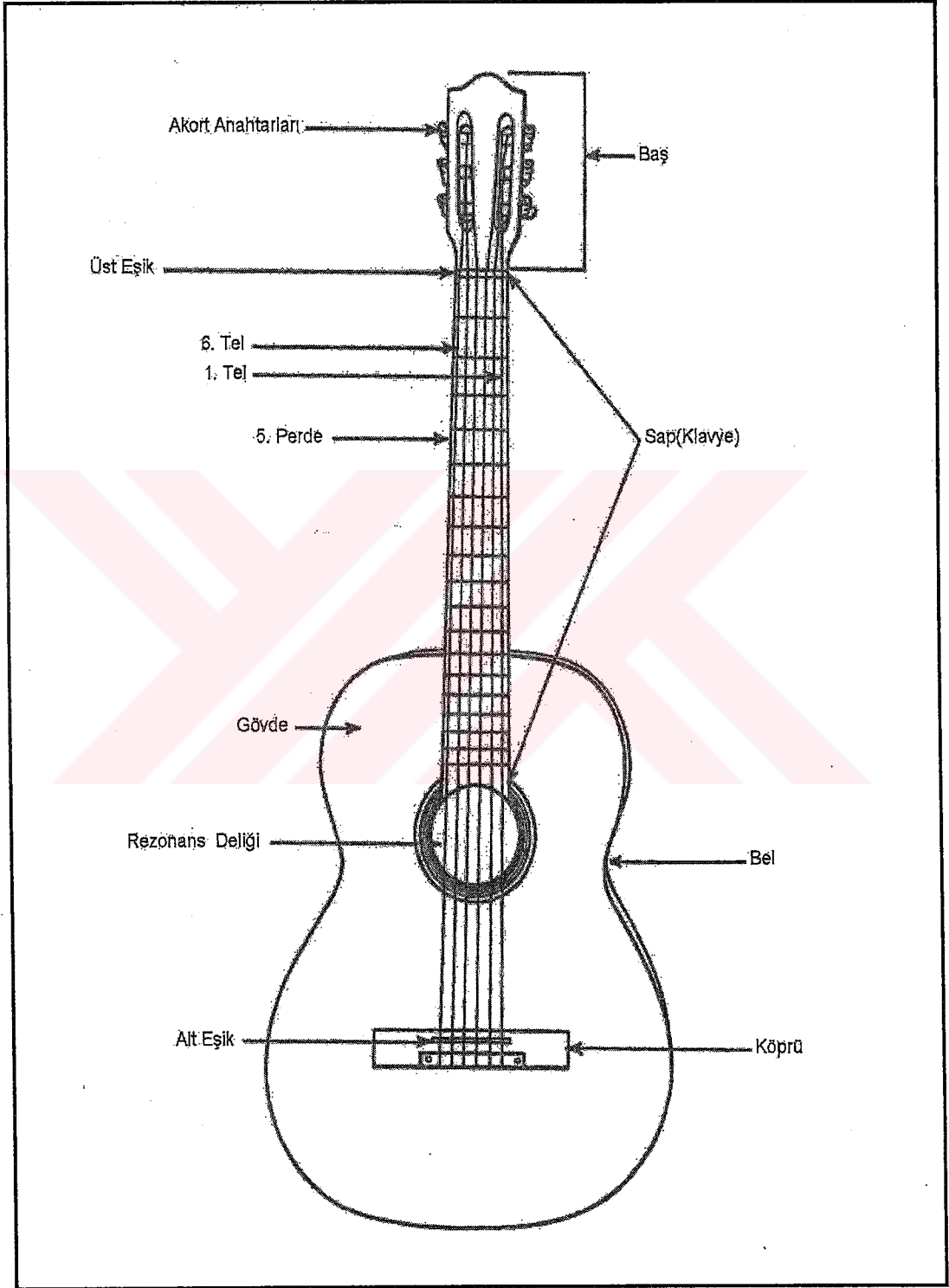
11. Tremolo tehniki

TEMEL GİTAR TEKNİKLERİ

Şekil 1. 1.

Gitarın Ana Bölümleri- Gunod (1996:4)' dan alınmıştır

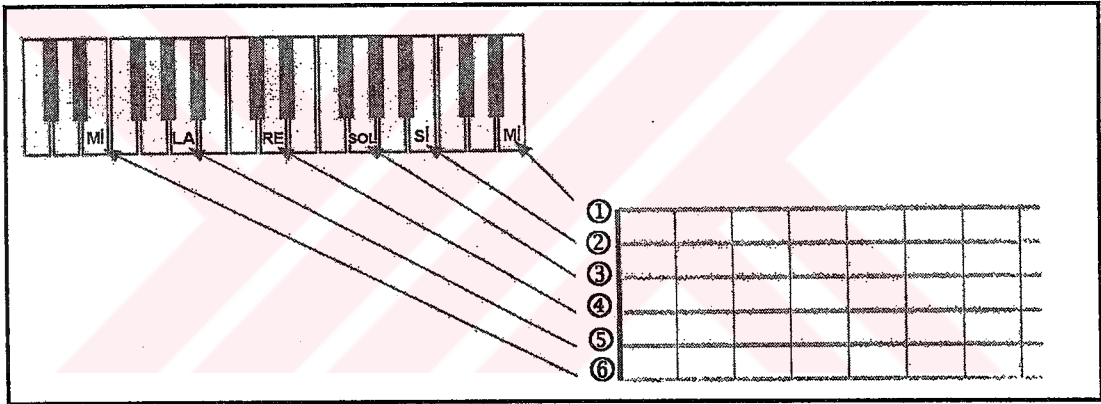

Açık Tellerin İsimleri ve Gitar Üzerindeki Yerleri

Klasik gitar, telli çalgılar grubundan, alt üç teli misina, diğer telleri ipek üzerine çelik sarılarak oluşturulan 6. telli bir çalgıdır. Bunun dışında 8, 10, 11, 12 telli gitarlar kullanılmasına rağmen gitarın günümüzde kullanılan klasikleşmiş şeklinde 6 tel vardır. Gitarda tel sırası ince tellerden kalın tellere doğrudur. En ince misina tel 1. tel, en kalın çelik tel 6. tel olarak kabul edilir. Arada kalan tellerde bu sıraya göre numaralandırılır. Tel numaraları daire içindeki rakamlarla ifade edilir. Rakamların daire içine alınmasının nedeni, sol el parmak numaraları ile karıştırılmasını önlemektir.

Şekil 1. 2.

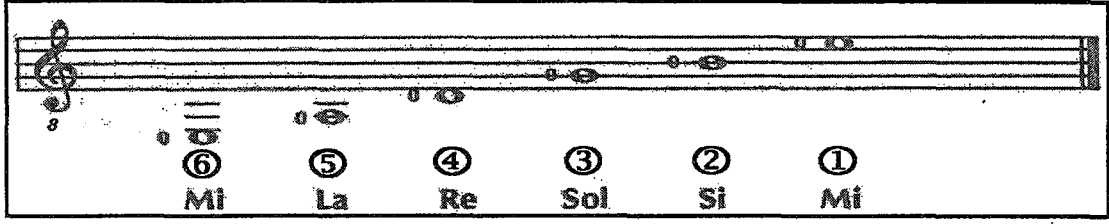
Açık Tellerin İsimleri ve Gitar Üzerindeki Yerleri

Açık tellerin ismi, telden çıkan sesin ismine göre belirlenir. Akortlanmış bir gitar üstünde herhangi bir perdeye basmadan tek başına teli çektiğimizde, 1. telden çıkan sesin ismi “mi”, tel sırası takip edildiğinde “si”, “sol”, “re”, “la”, “mi” isimlerini alır. 6 telden çıkan “mi” sesi ile 1.telden çıkan “mi” sesi arasında iki oktav, sol ve si telleri dışında peşi sıra ilerleyen her bir tel arası ise tam 4’lü aralık oluşturmaktadır. Şekil 1. 2. de açık tellerin ismi, sırası aynı zamanda seslerin birbirine olan uzaklıkları belirtilmiştir.

Şekil 1. 3. ‘de açık tellerdeki seslerin porte üzerindeki pozisyonları açıklanmıştır.

Şekil 1. 3.
Açık Teller Üzerindeki Sesler

Gitar Eğitiminde Duruş ve Tutuş

Gitar eğitiminde duruş ve tutuş çalışmalarının doğru yapılması, sonrasında yapılacak olan derslerin sağlıklı yürütmesini aynı zamanda öğrencide oluşacak sakatlanmaların ve kamburlaşmanın önüne geçilmesi açısından önem taşımaktadır. Doğru bir şekilde uygulanması gereken bu çalışmalar, öğrencinin bütün gitar eğitiminin temelini teşkil edecektir. Gitar eğitimi sürecinde kazandırılacak olan bütün teknik bilgi ve becerilerin sağlıklı uygulanabilmesi için uygun bir duruş ve tutuş pozisyonunun seçilmesi gerekmektedir. Şekil 1. 4.' de doğru duruş ve tutuş tekniği gösterilmiştir.

Öncelikle sağlam ve sert bir tabure ya da kolsuz basit bir ofis sandalyesi kullanılmalı, yumuşak sandalye veya koltuk üzerinde çalışılmamalıdır. Bunlar vücudun ve omurganın şeklini korumak açısından önemlidir. Gitar sol bacağın üzerinde dengede ve rahat durmalıdır. Bundan dolayı sol bacağın yüksekte durması, aynı zamanda çabuk yorulmaması için ayaklıklar mevcuttur. Yükseklik derecesi ayarlanabilen ayaklık seçilmelidir. Farklı derecelerdeki yükseklikler denenmeli öğrencinin fiziki yapısına ve oturduğu sandalyeye göre en rahat edebileceği tutuş pozisyonu için ayaklığın yüksekliği ayarlanmalıdır.

Şekil 1. 4' e bakıldığında, öğrenci sandalyeye doğru bir şekilde oturup, ayaklığı tabureden yaklaşık 20 cm ilerde tutmalı, sol ayağını ayaklık üzerine koymalıdır. Sağ ayağı geriye doğru itmek, sağ baldırın aşağı doğru eğimli durmasını sağlayacaktır. En önemli ölçüt dengedir. Dik oturulmalı ve gitarın bel kısmı sol baldırın üzerine yerleştirilmeli ve aynı zamanla sağ bacak ile denge sağlanmalıdır. Baldırın açılı durması gitarın hafifçe geriye doğru yatmasını sağlayacaktır. Böylece gitarın arkası ile gitarist arasında yaratılacak olan küçük boşluk ağacın serbest bir

şekilde titremesine izin verecektir. Gitarın geriye doğru hafifçe yatırılması ile öğrenci dik oturabilir ve böylece tüm ağırlık kollara ve omuzlara değil omurgaya iletilir.

Bekir Küçükay (2004: 15) konuyla ilgili olarak şu açıklamamaları yapmaktadır:

- 1.Gitarın sapı ile yer arasında yaklaşık 45 derecelik bir açı olmalıdır.
- 2.Gitarın baş kısmının yüksekliği göz hizasında olmalı, gitarın sapı çok fazla ileri ya da geri götürülmemelidir.

Bunların ayarlanması ayaklığın alçaltılıp yükseltilmesiyle sağlanabilir.

Herkesin fiziksel yapısına uygun ideal bir çalma pozisyonu vardır, bu zaman içinde çeşitli denemeler sonucunda elde edilebilir.

Şekil 1. 4.

Gitarın Tutuluşu- Gunod (1996:7)' dan alınmıştır

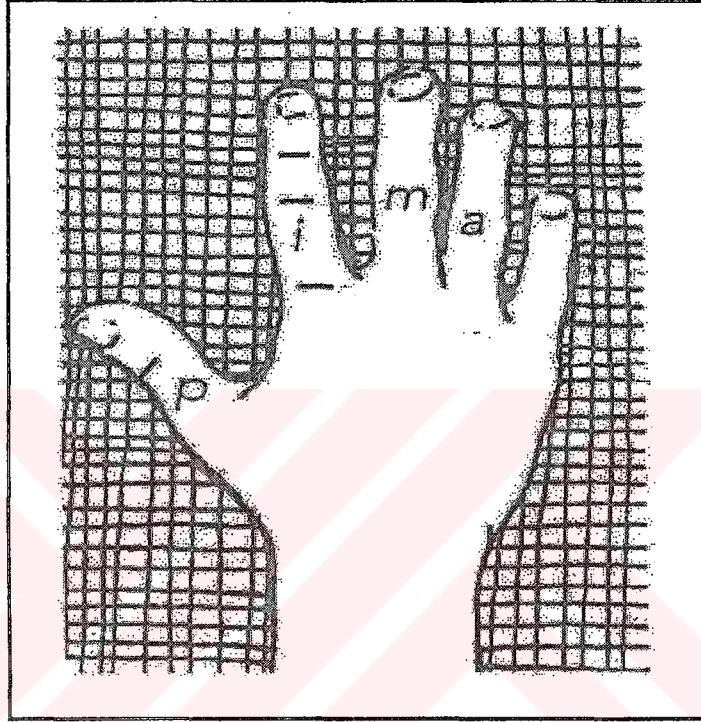

Sağ El Tekniği

Sağ el parmakları şekil 1. 5.'de görüldüğü gibi “p”, “i”, “m”, “a” olarak isimlendirilmektedir.

Şekil 1. 5.

Sağ El Parmak İsimleri- Gunod (1996:6)' dan alınmıştır

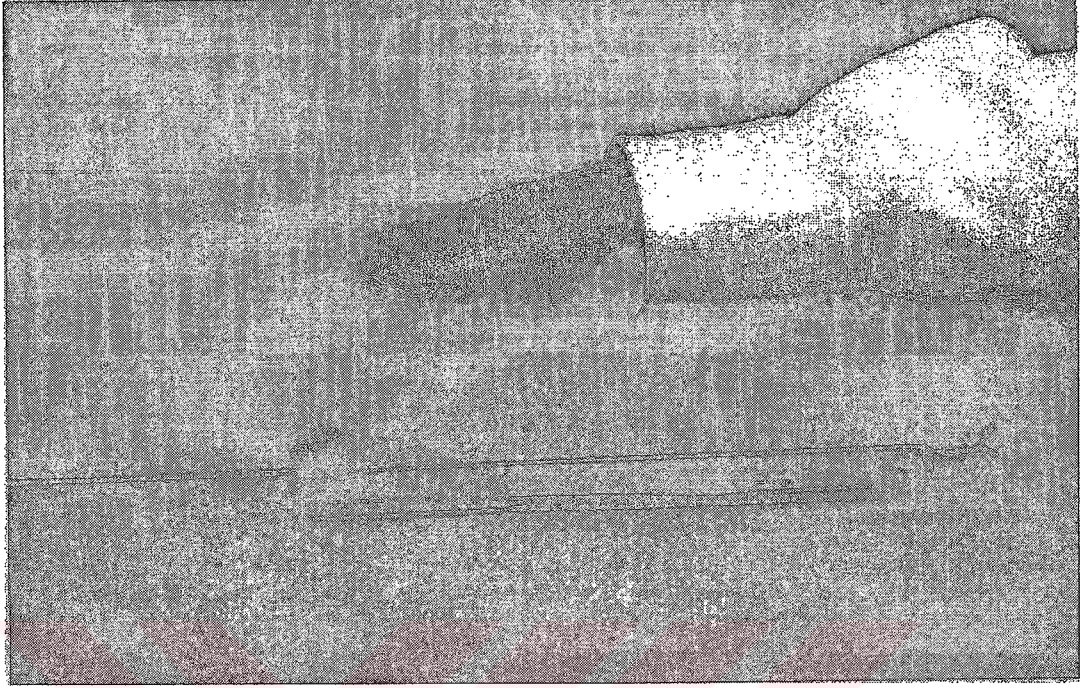
Eski gitar metotlarında ise bu harf belirteçlerinin yerini semboller almıştır.

“P” yerine “+”, “i” yerine “.”, “m” yerine “..”, “a” yerine “...” şeklinde gösterilmekteydi. Parmak isimleri İspanyolca kökenli olup, kelimelerin baş harflerini almaktadır. P= Pulgar, i= Indicio, m= Medio, a= Anular şeklindedir.

Sağ elin pozisyonunu kurmanın en iyi yolu, sağ elin ayasını ses deliğinin altına ya da köprü tarafına doğru tellerin üzerine yerleştirmektir. Sağ el pozisyonunun rahat kullanıldığı tutuş için sırası ile “a” parmağı 1. telin, “m” parmağı 2. telin, “i” parmağı 3. telin altına yerleştirilmelidir. Şekil 1. 6. ‘da da görüldüğü gibi sağ el parmakları tellerin üzerine yerleştirildiği zaman “p” parmağının doğrultusu ile “i, m, a” parmaklarının doğrultusu, yukarıdan bakıldığında (X) işaretine benzer bir şekil oluşturur.

Şekil 1. 6.

Sağ Elin Gitar Üzerindeki Pozisyonu- Carlevaro (1966: 19)'dan alınmıştır.

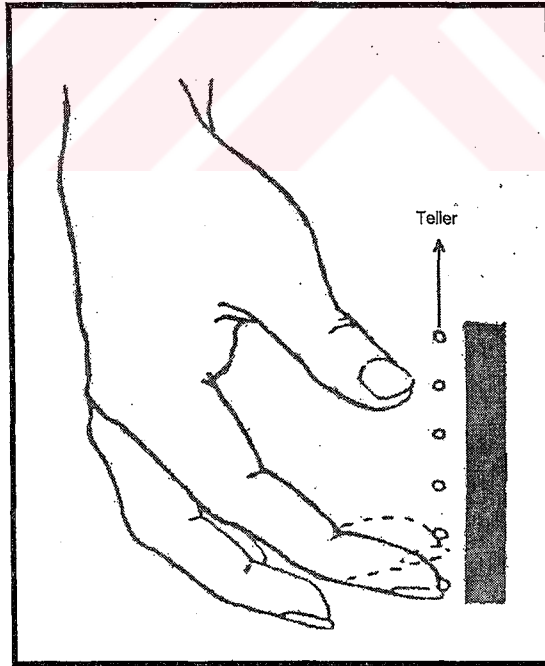
Yukarıdaki şekil gitarın üstten görünümüdür. Sağ elin bu duruşu ile “p” parmağı ve diğer parmaklar rahat ve doğru kullanılmakta, bilekte ve dirsekte herhangi bir zorlama olmamaktadır. Sağ elimiz alt eşiğe ya da rezonans deliğine yakın bir mesafede durmalıdır. Aynı zamanda sağ el parmaklarının bu şekilde yerleştirilmesi ile tırnaklarla tel arasında 45 derecelik bir açı yakalanmaktadır. “i, m, a” parmakları her eklem noktasından avuç içine doğru bükülmeli “p” parmağının küçük eklemi zorlanmamalıdır. Bu pozisyonda “i, m, a” parmakları, büyük eklemden yapılan hareketle teli çektikten sonra avuç içine doğru bir yol izlerken, “p” parmağı ise bilek ekleminde aldığı ivme ile tele karşı küçük çaplı bir daire çizerek teli çekmelidir. Tel çekildikten sonra, bu esnada üretilen güç ve hız nedeniyle parmak doğal olarak kısa bir mesafe daha hareketine devam eder. Bunun sonucunda parmak ucu elipssal hareketine başlar ve tel üzerindeki pozisyonuna yaklaşık olarak geri gelir. Parmaklar ve dolayısıyla tırnaklar bu şekilde kullanıldığında, hem rahat bir pozisyon belirlenmiş olacak hem de tırnaklardan çıkan sesin tonu parlak ve temiz olacaktır.

Apayando ve Tirando Teknikleri

Apayando, sağ elin parmaklarının teli çektikten sonra bir üst tele yaslanma hareketidir. Bu harekete “rahatlama vuruşu” da denmektedir. Bu çalış tekniğinin kullanılmasıyla elde edilen sesler daha parlak ve gür çıkmaktadır. Şekil 1. 7.’de apayando vuruşunun nasıl yapıldığı ayrıntıları ile görülmektedir. Parmak eklemleri genelde düz tutulur ve kırılmaz. Bu çalış tekniğinde aktif olan eklem bileğe bağlı büyük eklemdir. Tele çekecek olan parmak gücünü bu eklemden alır. Bu çalışmada başparmak (p) kullanılmayacağından, diğer parmaklara destek ve sağ elin pozisyonunu korumaya yardımcı olmak için, 6. tel üzerinde sabit olarak tutulmalıdır. Apayando tekniği, diğer parmaklarla birlikte “p” parmağı kullanılmayacağından dolayı klasik gitar eserleri için uygun bir çalış tekniği değildir. Genellikle, çok sesli eserlerde motif ya da cümleleri ifade etmek, belirginleştirmek için, sıklıkla tek sesli eserleri yüksek ve gür bir sesle çalmak için kullanılır.

Şekil 1. 7.

Apayando Hareketi- Parkening. (1997: 22)’ dan alınmıştır.

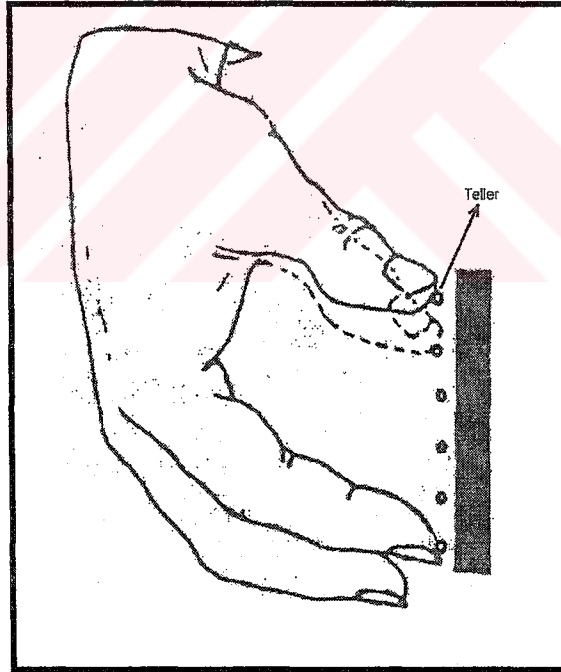

Tirando, Parmağın teli çekme hareketidir. “serbest vuruş” da denmektedir. Şekil 1. 7.’de tirando tekniğinin nasıl yapıldığı görülmektedir. Teli çeken parmak

apayando hareketinde olduğu gibi bir üst tele dayanmaz, parmağın teli çektikten sonraki hareketi elin ayasına doğrudur. Tirando hareketinde parmak uçlarının ve başparmağın hareketi elipsseldir. Vuruş telden yaklaşık 1 cm uzaktan başlar, parmağın uç eklemi gergin tutulur. İlk olarak teması sağlayan parmak ucunun etli kısmıdır. Bu kısım titreşimi körleten bir etki yapar ve hemen arkasından gelerek gerçekte teli çeken ve böylece sesi üreten tırnağa yol hazırlar. Bu harekette aktif olan eklem uçtaki eklemlerdir. Tirando hareketini yaparken uç ve orta parmak eklemleri, parmak uçları avuç içine doğru bakacak şekilde kırık olmalıdır. Bu harekette parmak ucu ve parmak elips şeklinde bir hareket çizer. Tırnak teli çekmeden önce parmak ucunun etli kısmı tele değır, böylece telin titreşimi emilir sonrasında tırnak çekme hareketini uygular. Eğer titreşen tel ilk teması parmak ucuyla değıl de tırnak ile yaparsa vuruş anında vızıltı duyulur.

Şekil 1. 8.

Tirando Hareketi- Parkening (1997: 23)' dan alınmıştır.

Tirando tekniği, akor ve arpej uygulamaları için uygundur. Aynı zamanda “p” parmağının diğer parmaklarla eş zamanlı kullanımı kolaydır. Tirando tekniği bütün bu özelliklerinden dolayı klasik gitar eğitiminde sıklıkla kullanılan bir sağ el tekniğidir. Doğru tırnak şekillendirmesi yapıldığı zaman tirando tekniğiyle hem

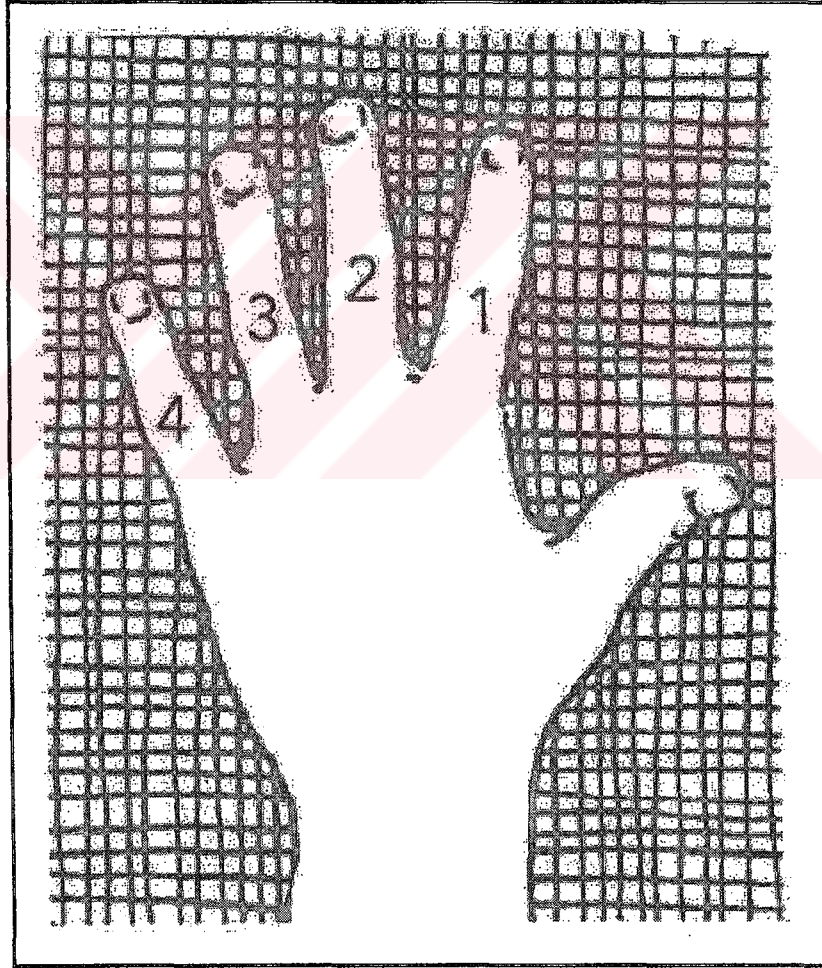
yüksek hem de parlak sesler elde edilebilir. Tirando tekniği, solo ezgi çalışmalarında ve dizi çalışmalarında sıklıkla kullanılır.

Sol El Tekniği

Sol el parmakları şekil 1. 9.' da görüldüğü gibi işaret parmağı 1, orta parmak 2, yüzük parmağı 3 ve serçe parmak 4 olarak isimlendirilmektedir. Sol el çalışmalarında, başparmak sapın gerisinde kaldığı için bu parmak aktif olarak kullanılmamaktadır.

Şekil 1. 9.

Sol El Parmak İsimleri- Gunod. (1996:6)' dan alınmıştır

Sol el parmaklarının kullanımında dikkat edilecek husus, parmakların klavyeye dik bir açıyla oluşturacak şekilde basmasıdır. Bunu gerçekleştirebilmek için avuç

içinin klavyeden uzak ve olabildiğince düz olması gereklidir. Tellere dik basabilmek için parmak eklemleri her eklem noktasından avuç içine doğru bükülmelidir. Şekil 1. 10.' da görüldüğü gibi 2. ve 3. parmaklar teli önden görürken 1. ve 4. parmaklar birbirleriyle zıt yönde parmak uçlarının kenarıyla tele basmaktadır.

Eller tanımlanana pozisyonda tutulduğunda eğer sol elin arkası ve ön kol az çok düz bir hizada tutulursa sol el tekniği daha rahat kullanılmış olur. Bileği içeri ya da dışarı itmek için sarf edilecek herhangi bir çaba sinirler üzerinde gerilmeye neden olur ve parmakların hareketini kısıtlar.

Net bir ses üretebilmek için gereken basıncı elde edebilmek için parmak uçlarını perdelerin hemen arkasından tellere basmak gerekir. Çok sert ya da gergin basmak, perde demirleri üzerine ya da kenarlarına basmak, boğuk bir ses çıkmasına ve vızıltıya neden olur.

Şekil 1. 10.

Sol El Parmakların Klavye Üzerinde Duruşu
Apayando Hareketi- Parkening. (1997: 37)' dan alınmıştır.

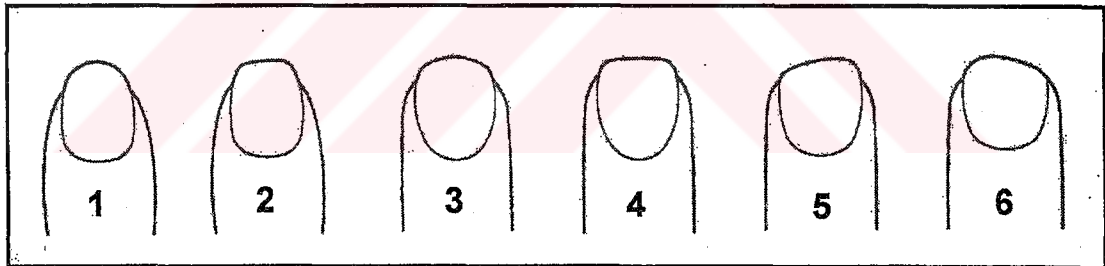
Başparmak tele basmak için kullanılmaz. Başparmak diğer parmakların tele basarken uygulayacağı basıncın dengelenmesinde bir tür sıkıştırma vazifesi görür. Ayrıca elin istenmeyen hareketlerini önlemek için gereklidir. Başparmak sapın arkasında, sap ile dik açı oluşturacak şekilde tutmak gerekir. Aksi takdirde başparmağın yatırılması diğer parmakların dik pozisyonunu etkileyecek ve doğru çalışma pozisyonu kaybedilecektir.

Tırnak Yapıları ve Törpüleme Şekilleri

Klasik gitar çalımında teknik bilgi ve beceriler kadar, gitardan çıkarılacak olan ton da önemlidir. Tonun güzel çıkması sol el parmaklarının doğru kullanılması kadar tırnağın şekline ve tırnakların yapısına uygun törpüleme biçimlerinin kullanılmasına da bağlıdır. Aşağıda farklı tırnak yapıları gösterilmektedir.

Şekil 1. 11.

Tırnak Şekilleri- Küçükay. (2004: 13)' dan alınmıştır.

Tırnak kullanımı doğru biçimde kullanıldığında net ve dengeli, daha yüksek dinamik seviyeye ve daha geniş ton rengi aralığına sahip ses üretebilir tırnak uzunluğu için belirli standartlar yoktur ama sağ elin ayasından bakıldığında birinci, ikinci ve üçüncü parmakların tırnak uçları görülmelidir. Tırnağın görünen kısmının uzunluğu 1mm'den 3mm'ye ve hatta bazı durumlarda 4mm'ye kadar değişebilir. Parmağın uçlarının yapısına uygun tırnak şekillerini bulmak ancak çeşitli alternatifleri deneyerek gerçekleşir. Öğrenci kendine en uygun tırnak şeklini buluncaya kadar şekil 1. 11.'deki farklı şekilleri denemelidir.

Başlangıçta pratikliği ve yaygın kullanımı açısından 5 numaralı şekil verilmelidir. 5 numaralı şekildeki gibi törpülediğinde, parmak teli rahat çekebilecek aynı zamanda, tele önce parmak ucu sonra tırnak degeceği için tein vınlaması önlenmiş olacaktır. İçe dönük tırnakları köşeli törpülemek uygundur.

Tırnaklar görünür miktarda uzadığında doğru şekli verebilmek için yumuşakça törpülenmeli, tırnak uzunluğunu kısaltmak için asla tırnak makası kullanılmamalıdır. Tırnağın pürüzlü kenar ve köşeleri törpülenmeli ve tırnağa hilal şekli verilmelidir. Eğer tırnaklar içeri doğru bükülüyorsa, daha düz bir görünüş daha doğru olacaktır. Son olarak tırnaklara şekil verildikten sonra 1200 numara ince kâğıt zımpara ile pürüzler alınmalıdır.

Legato Tekniği

Bağlı çalma tekniğidir. İki nota arasında hece bağı ile gösterilir. Legato tekniğinde bağlı çalınacak nota için sağ elde çekme hareketi uygulanmaz, bu da çıkacak olan sesin bir öncekiyle ya da sonrakiyle daha uyumlu ve bağlı duyulmasını sağlar.

Düz legato da kullanılacak sol el parmağı, baş ekleminden güç alarak tel üstüne bir çekiç gibi vurur. Legato yapılacak notalar arasında çıkıcı bir hareket varsa (kalın seslerden ince seslere doğru) düz legato adını alır. Şekil 1. 12. de düz legato ya örnek verilmiştir.

Kalın sesteki parmak tele basılı iken, sağ el parmağı ile kapalı vuruş yapılır. İlk nota süresi tamamlanınca, sol elin ikinci parmağı ile çalınacak perdeye hızla vurularak ikinci ses elde edilir. Teli n üzerine vurarak ses çıkaracak olan parmağın uç kısmı, piyanoda tellere vuran çekiç gibi düşünülmalıdır. (YÖNDEM, 2003: 74)

Şekil 1. 12.
Düz Legato

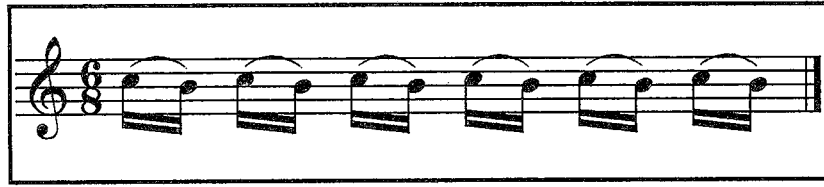

Sesler arasında inici bir hareket varsa (ince seslerden kalın seslere doğru) ters legato denir. Ters legato çalışmasında parmağın uç ve orta ekleminden güç alınarak teli çekme hareketi uygulanır. Şekil 1. 13.' de ters legatoya örnek verilmiştir.

Kalın sesteki parmak kuvvetli bir basınçla ve sabit olarak perdeye bastırır. Başparmak sapın arkasından karşı kuvvet uygular. İnce sesi basan parmak perde üzerinde tele basılı iken sağ el parmağı teli çeker. Ses duyulunca ince sesteki sol el parmağı teli çekerek kalın perdedeki basılı parmağın olduğu perdeden ses elde edilir. İnce perdedeki parmağın mümkün olduğunca en uç kısmı ile basmalısınız bu kural farklı parmaklar içinde geçerlidir. (YÖNDEM, 2003: 70)

Şekil 1. 13.

Ters Legato

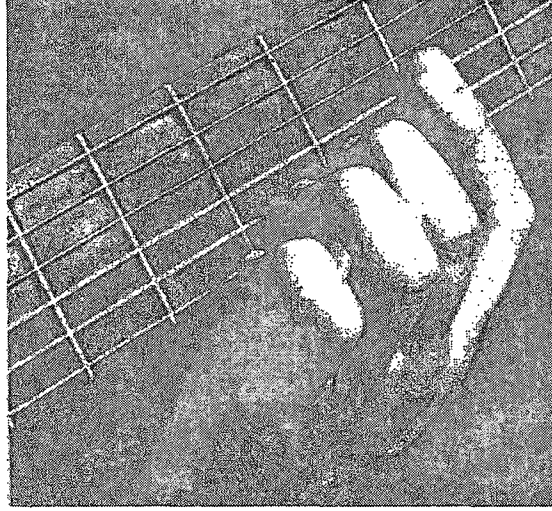
Her iki legato tekniğinde de parmak uçlarıyla basmak ve birleştirmeyi gerçekleştirirken eli ya da ön kolu kullanmamak gerekir.

Bare Tekniği

Sol elin işaret (1.parmak) parmağın aynı perde üzerinde farklı tellere ya da tellerin tümüne aynı anda basma işlemidir. 6 telin tümüne uygulanırsa büyük bare ya da tam bare 6 telden daha az tel üzerinde kullanılırsa yarım veya küçük bare denir. Tam bare C, yarım bare ise $\frac{1}{2}C$ işareti ile gösterilir. Barenin hangi perde üzerinde kullanılacağı bare işaretinin sağına konulan numara ile belirtilir. Örneğin C IV işareti dördüncü perdeye büyük bare basılacağını ifade eder. Şekil 1. 14. küçük bare tekniğine, şekil 1. 15. büyük bare tekniğine örnektir.

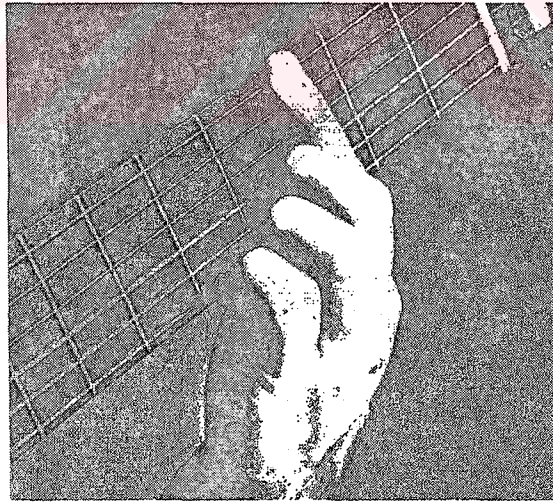
Şekil 1. 14.

Küçük Bare- Parkening. (1997: 72)' dan alınmıştır.

Şekil 1. 15.

Büyük Bare- Parkening. (1997: 73)' dan alınmıştır.

Bare çalışmalarında elin doğal yapısı bozulmamalı, bileğe fazlaca yüklenmemek gerekir. Küçük bare çalışmalarında bare basacak olan parmağın uç eklemi hafifçe dışa doğru bükülmeli ve bu durumda bilekte hareket olmamalıdır.

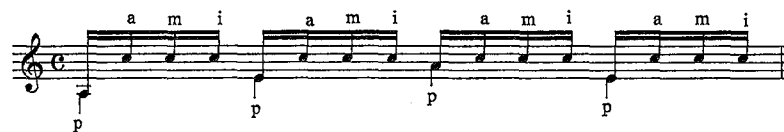
Büyük bare çalışmalarında bütün tellerden temiz çıkarabilmek için tele basacak olan parmağın eklemlerinde hiçbir bükülme olmamalıdır. Bükülme olması durumunda parmağın bütün yüzeyi kullanılamayacağı ve bu durumdan dolayı tellere uygulanan basınç eşit olarak dağıtılamayacağı için vızıltılı sesler duyulmasına yol açacaktır. Çalışmaların başında doğal olarak, sesler temiz olmayacağından, öğrenci bu durumu telafi etmek için başparmağını ve bileğini gereğinden fazla sıkacaktır. Bu durum bilekte sakatlanmalara yol açabilir. Bu tür sakatlanmalara yol açmamak için küçük bare çalışmalarından başlanmalı ve diğer sol el parmaklarıyla sol elde egzersizlere yer verilmeli, bilekte ağrı olduğu anda çalışmalara ara verilmelidir. Küçük bare çalışmalarında temiz ve net sesler elde edildikten sonra sırasıyla birer tel atlanarak büyük bare çalışmalarına geçilmelidir.

Tremolo Tekniği

Gıtarada teller çekildiği zaman, telin titreşimi bir süre devam etmekte ve yaklaşık 4-5 saniye sonra telden çıkan ses etkinliğini kaybetmektedir. Bu yönüyle gitar, keman ya da org gibi çalgılarda olduğu gibi "sustain" özelliği taşımamaktadır. Sesler uzatılmak istendiğinde, aynı ses birbiri ardına devamlı çalınarak yapay bir "sustain" özelliği yaratılmaktadır.

Tremolo tekniğinde ortak form, "i, m, a" parmaklarıyla üç zamanlı ezgi çalınırken "p" parmağıyla bas eşliklerin yapılmasıdır. Tremolo yapan parmaklar mutlaka tremolo tekniği ile kullanılmak durumundadır. Böylece "p" parmağı bas eşlikleri yapabilir. Şekil 1. 16.' da tremolo yazım şekline örnek verilmiştir.

Tremolo yapan parmakların büyük hareket yapmasından kaçınılmalı olabildiğince tele yakın ve metronom eşliğinde çalışılmalıdır. Tremolo çalışmalarında "a" parmağını seri kullanmak zor olacağı için, çok düşük bir metronom hızıyla başlanmalı, her başarılı uygulamadan sonra hız artırılmalı, parmakların teklememesine dikkat edilmelidir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Problem durumunda da, Türkiye deki öğretmen yetiştiren kurumlarda gitar eğitiminin günümüzdeki durumu, ihtiyaçları ve eksikliklerine değinilmiş, halen kullanılmakta olan metotların içeriğinin birbirlerinden farklı oluşu açıklanmış, bunun sonucunda bu kurumlarda belirli bir gitar eğitimi müfredatının oluşturulamamasından, dolayısıyla sistemli ve objektif bir gitar eğitimi politikasının eksikliğinden bahsedilmiştir.

Başlangıç gitar eğitiminde belli başlı tekniklerin belirlenmesi, bu teknik kazanımlar doğrultusunda ders işlenmesi gerekmektedir. Fakat tek başına teknik bilgi yeterli değildir. Bu tekniklerin ne şekilde işlendiği, bu teknik bilginin nasıl aktarılması gerektiği yöntemin konusu olup, teknik bilgi ve beceriler, uygulanacak yöntemlerin doğruluğu sayesinde açıklığa kavuşacaktır. Teknik konusunda ne kadar bilgimiz olursa olsun doğru bir yöntem kullanılmamışsa, bu öğrenciye kazandırmak istediğimiz teknik bilginin doğru bir şekilde ulaşmasına engel olacaktır.

Başlangıç gitar eğitimi, eğitim fakültelerinde 1. sınıf I. ve II. Yarıyıl okutulmaktadır. Gitar eğitiminin temellerin atıldığı bu dönem, devam eden eğitim-öğretim sürecinde büyük önem taşımaktadır. Temel tekniklerin doğru bir yöntemle kazanılması, sonrasında öğrencinin müzikal yorumunun zenginliği ve teknik zorlukların üstesinden gelebilme becerisi, onun çalgısı konusundaki kişisel özgüvenini kazanmasını da beraberinde getirecektir. Öğretmen adayı öğrencilerin bu kazanımlarla donanması, onun öğrenim gördüğü kuruma olan saygısını artırıp, çalgısına olan ilgisini taze tutmakta ve sonrasında meslek hayatında kendine güvenen, çalgısını seven, kazanmış olduğu bilgi ve birikimlerini öğrencilerine doğru, anlaşılır biçimde aktarabilen bir eğitimci olmasını sağlayacaktır.

Bu araştırmada, öğretmen yetiştiren kurumlarda başlangıç gitar öğretiminde kullanılan yöntem ve teknikler incelenmiş, belli başlı gitar çalış teknikleri araştırılmış ve öğretim elemanlarının bu tekniklere olan tutumları doğrultusunda uyguladıkları yöntemler, teknik beceri ve müzikal kazanımlar çerçevesinde incelenmiştir. Bu teknik ve yöntemlerin neler olduğu saptanmaya çalışılmış, benzerlik ve farklılıkları araştırılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen veriler, müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda bilimsel ve objektif bir eğitim anlayışıyla oluşturulacak gitar müfredatı ve metotları için zemin hazırlayacağı ve yardımcı bir kaynak niteliği taşıyacağı için önemli görülmüştür.

Problem Cümlesi

Türkiye’de müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda, başlangıç gitar eğitimi derslerinde işlenen, *müzikal gelişim* ve *gitar tekniği* kazanımlarına yönelik teknik bilgiler ve söz konusu teknik bilgilerin uygulanmasına ilişkin yöntemler nelerdir?

Alt Problemler

1. Gitar Öğretim elemanlarının,

- a) Çalıştıkları fakülte adına,
- b) Mezun oldukları okul türüne göre,
- c) Akademik unvanlarına göre,
- d) Öğrenim durumlarına göre, dağılımı ne şekildedir?

2. Gitar öğrencilerin,

- a) Öğrenim görmekte oldukları kurum adı,
- b) Sınıflara göre dağılımı
- c) Üniversite öncesinde aldıkları gitar eğitimi süresi
- d) Mezun oldukları lise türü, ne şekilde dağılım göstermektedir?

1. Başlangıç gitar öğretiminde uygulanan yöntem ve tekniklerin, *teknik ve müzikal kazanımlar* yönünden incelenmesiyle oluşturulan:

a) Gitarda açık teller ve bu tellerin üzerindeki sesleri anlatırken hangi sıranın takip edildiği,

b) Başlangıç gitar eğitiminde legato tekniği,

c) Başlangıç gitar eğitiminde aralık çalışmaları,

d) Başlangıç gitar eğitime hangi sağ el tekniği ile başlandığı,

e) Başlangıç gitar eğitiminde sağ el çalışmalarındaki en önemli kazanımın neler olduğu,

f) Başlangıç gitar eğitiminde sol el çalışmalarındaki en önemli kazanımın neler olduğu,

g) Duruş ve tutuş eğitiminde öncelikli önem verilen kazanımın ne olduğu,

h) Metronomun kullanım sıklığı,

i) Armonik çözümlerinin yapılma sıklığı,

j) Öğretim elemanlarının öğrencilere kendi gitarıyla yaptığı dinletilerin sıklığı,

k) Çalınan eser ve etütlerin başka yorumculardan dinlenme sıklığı,

l) Yıllık sonunda teknik ve müzikal gelişimde öngörülen en önemli kazanımın ne olduğu,

- m) Öğretim elemanlarının hazırlamış olduğu metotların derslerdeki kullanım sıklığı,
- n) Tremolo tekniğindeki en önemli kazanımın ne olduğu,
- o) Sol el parmak çalışmalarında, kaçınıcı pozisyonun başlangıç pozisyonu olarak seçildiği,
- p) Başlangıç gitar eğitiminde turnak yapıları, uzunlukları ve törpüleme şekillerinin önemi,
- r) Eşlik çalışmalarının ne sıklıkla yapıldığı,
- s) Sağ elin gitar üzerindeki konumu,
- ş) Bare çalışmalarında izlenen yöntemlerin neler olduğu,
- t) Çalışılan eserlerin ait olduğu sanat dönemleri ve o dönemin çalış teknikleri hakkındaki çalışmaların ne sıklıkla yapıldığına ilişkin gitar öğretim elemanlarının görüşleri ile onların -öğrenci görüşleri ile elde edilen- ders işleyişleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları nelerdir?

Sayıtlar

1. Ankete verilen yanıtların öğretim elemanı ve öğrencilerinin görüşlerini tam olarak yansıttığı kabul edilmektedir.

2. Araştırmada kullanılan istatistiksel çözümleme tekniklerinin araştırmanın amacına ve verilerin yapısına uygun olduğu düşünülmektedir.

Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, başlangıç gitar eğitimiyle sınırlıdır.

Araştırma başlangıç düzeyi eğitim fakülteleri müzik bölümünde 1. yıl gitar öğrenimi ile sınırlıdır.

2. Bu araştırma, Türkiye'deki Dokuz Eylül Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, İzzet Baysal Üniversitesi, Muğla Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi'nin eğitim fakültelerine bağlı müzik eğitimi bölümlerinde görev yapan öğretim elemanları ve öğrencilerinin gitar eğitimi dersi uygulamalarına ilişkin bilgi ve görüşleri ile sınırlıdır.

3. Bu araştırma gitar eğitiminin ana dal olarak okutulduğu müzik eğitim bölümleri ile sınırlıdır.

Ankette verilen cevaplar verileri oluşturmuştur. Uygulamaları belirlemeye ve incelemeye yönelik bu araştırmada veri toplama aracı olarak anket uygulanmıştır.

Hazırlanan anket, gitar öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin bilgi ve görüşlerini almaya yönelik 24 sorudan oluşmuştur. Anketin birinci bölümü kişisel bilgilerden, ikinci bölümü ise başlangıç gitar öğreniminde uygulanan yöntem ve tekniklere ilişkin sorulardan oluşturulmuştur.

Toplanan veriler istatistik tekniklerden yararlanılarak değerlendirilmiştir. Buna göre değerlendirme frekans ve yüzdelerden yararlanılmıştır.

Tanımlar

Teknik: Bir sanat, bir bilim, bir meslek dalında kullanılan yöntemlerin hepsi. (<http://www.tdk.gov.tr/tdksozluk/SOZBUL.ASP?KELIME=teknik&GeriDon=0&EskiSoz=>)

Yöntem: Bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol, usul, sistem. Bilimde belli bir sonuca erişmek için, bir plana göre izlenen yol, metot. (<http://www.tdk.gov.tr/tdksozluk/SOZBUL.ASP?GeriDon=0&EskiSoz=&kelime=y%F6ntem>)

Sustain: Sesin oluşumunda meydana gelen titreşimin devamlılığı. (Glossary of Electronic Music Terms, Babylon Dictionary)

Metronom: Bir mzık parçasının hangi hızda çalınması gerektiğini gösteren alet.(<http://www.tdk.gov.tr/tdksozluk/SOZBUL.ASP?KELIME=metronom&GeriDon=0&EskiSoz=>)

Ud: Klasik Türk Müziği araçlarından, iri karınlı, kirişli, mızrapla çalınan bir çalgı.(<http://www.tdk.gov.tr/tdksozluk/SOZBUL.ASP?KELIME=ut&GeriDon=0&EskiSoz=>)

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Başlangıç Gitar Eğitimi İle İlgili Araştırmalar

John MILLES (2002), başlangıç gitar eğitiminin her aşamasını, verdiği örnek resim ve çalışmalarla anlatmış, sonrasında farklı sanat dönemlerine ilişkin bilgiler vermiş ve bu sanat dönemlerinde yaşamış olan büyük besteciler ve bestelerine yer vermiştir. John Milles sıcak bir anlatım kullandığı kitabında duruş ve tutuş eğitimine, sağ el, sol el, legato, bare tekniklerine yer vermiştir. Adı geçen tekniklere yönelik uygulamalar hazırlamış ve bu tekniklerin nasıl yapılması gerektiği konusunda görüşlerini ifade etmiştir. Açık tellerin anlatımında önce 6. telden başlamış ve sırasıyla her telde örnekler vererek 1. tele doğru bir sıra izlemiştir.

Bekir KÜÇÜKAY (2004), diğer başlangıç metotlarından farklı olarak gitarda açık tellerin anlatımı ve sol elin kullanımı çalışmalarında 7. pozisyonu başlangıç pozisyonu olarak almıştır. Bu yaklaşımın gerekliliği üzerinde açıklamalar yapmıştır. 7. pozisyondan başlama sebebini gitar perdelerinin bu pozisyonda sol elin kullanımı için daha uygun olduğunu ifade etmiştir. 7. pozisyon üzerindeki notaların öğrenimine 6. telden başlamış, bu tel üzerinde yapılan sol el egzersizlerinden sonra birer tel atlayarak benzer egzersizleri diğer teller üzerinde de uygulamıştır.

Ziya AYDINTAN (2004), Türkiye' nin yetiştirdiği en eski gitar eğitimcilerindendir. Gitar Metodu Türkiye' de yayınlanmış belli başlı ilk gitar metodu niteliğindedir. Ziya AYDINTAN, metodunda ilk tel çalışmalarını 1. tel üzerinde başlatmış ve 6. tele doğru bir sıra izlemiştir. Başlangıçta tek sesli türkü ve şarkılara yer vermiş daha sonra, kendi bestelediği çok sesli eserlere ve gitar için yaptığı türkü düzenlemelerine yer vermiştir. Özellikle aralık çalışmalarını üzerinde durmuş 3' lü, 6' lı ve 8' li aralık çalışmalarına yer vermiştir. Genel gitar tekniklerine ilişkin açıklamalara fazla değinmemiş, bunun yerine bestelerini yaptığı teknik çalışmalar içinde genel tekniklerin uygulamalarına yer vermiştir.

John WRIPWORPH (2003), kitaplarını dört farklı seviye için hazırlamıştır. İlk kitapta tel sırası izlenirken önce 3. tel üzerindeki notalar anlatılmış, sonra 2. ve 1. tel üzerindeki notalara geçilmiştir. Her üç telde yapılan çalışmalarda tartım çalışmalarına yer verilmiştir. Sonraki kitaplarda alt üç teldeki seslere kalın tellerin açık kullanımıyla eşlik partileri yazılmış, öğrencinin rahatlıkla uygulayabileceği çok sesli parçalar kullanılmıştır. Bu yönüyle, diğer gitar metotlarından ayrılarak, öğrencinin hem teknik gelişimine yönelik uygulama alanları yaratılmış hem de zevkle çalabileceği eserlere yer verilmiştir. Böylece hem akademik hem de genel anlamda başlangıç gitar eğitimi için oldukça uygun bir metot hazırlanmıştır.

Frederick M. Noad, (1976) Solo Guitar Playing adlı kitabının başında çalgı seçimi, akortlama, tel takmak gibi fazlaca önemsenmeyen fakat aslında gitara başlayabilmek ve gitarın sağlıklı bir şekilde kullanımı için oldukça önemli konulardır. Bir diğer önemli nokta ise gitar notalarının nasıl okunması gerektiğine ilişkin verdiği bilgilerdir. Bunun dışında diğer gitar tekniklerine değinilmiş, sırasıyla sağ el tekniği, sol el tekniği, duruş ve tutuş şekilleri, legato, tremolo ve bare tekniklerine değinmiştir. Gam çalışmaları ve pozisyon çalışmalarına ve süsleme şekillerine yer vermiştir.

Prof. Yıldız ELMAS (1986) doktora tezi olarak hazırladığı “Müzik Tarihinde Gitarın Biçim Evrimi” adlı araştırmasında gitarın günümüzdeki şeklini alıncaya değin geçirdiği evrimi ve bu sürecin farklı uygarlıklardaki gelişim aşamalarına değinmiştir. Gitarın yapısına benzeyen diğer telli çalgıları incelemiş, Mısır, Sümer, Babil ve Avrupa Uygarlıklarında kullanımı ve bu çalgılarla yapılan müzik formlarına açıklık getirmiştir.

Elmas, araştırmasında gitar kültürünün farklı ülkelerdeki kullanımını aynı zamanda, bu ülkelerin büyük gitar bestecilerini, özellikle ulusçuluk akımıyla gelişen etnik kültürlerin gitar müziğine olan etkilerini ülke isimleri başlığı altında tek tek incelemiştir.

Abel Carlevaro, (1966) Serie Didactica: Para Guitarra, adlı metodu gitarda sağ ve sol el tekniğini içeren iki ayrı kitaptan oluşmaktadır. Sağ el tekniğine yönelik egzersizlerde özellikle Latin Müziğindeki, kalın tellerdeki bas yürüyüşlerinin misina tellerle birlikte eş zamanlı yürüyüşlerini kolaylaştırmak amacıyla yönelik olarak hazırlanmıştır. Sol el tekniğine yönelik egzersizlerde parmak açma çalışmalarına yer

verilmiştir. Gitar klavyesi üzerinde çapraz hareketlerle egzersizler yapılmış, farklı tel ve perdelerde bu çalışmalar sürdürülmüştür.

Ronald Jerone SHERROD (1981) The Guide to the Fingering of Music for the Guitar, adlı araştırması gitarda parmak kullanımına yönelik bir çalışmadır. Parmak kullanımındaki beceriler, ifadelendirme, ezberleme ve performans çalışmalarına yer vermiştir. Gitarların fiziksel özellikleri araştırılmış; farklı parmak yapıları, farklı büyüklük ve şekillerdeki gitarlar incelenmiş, birbirleri arasında ilişki kurulmaya çalışılmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma betimsel bir araştırmadır. Anket toplam 28 sorudan oluşmuştur. İlk 8 soru öğretim elemanları ve öğrencilerin kişisel değişkenlerinin değerlendirilmesi için diğer 20 soru ise, literatür taraması ile oluşturulan başlangıç gitar eğitiminde uygulanan teknik ve yöntemlere ilişkindir.

Anket yoluyla elde edilen uzman görüşleri, betimsel bir yöntemle tartışılmış ve bulgulara ulaşılmıştır

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Türkiye'deki üniversitelerin eğitim fakültelerinde, ana dal gitar eğitiminin verildiği müzik eğitimi bölümleri oluşturmaktadır. Örneklemi ise, Dokuz Eylül Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Muğla Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, İzzet Baysal Üniversitesinin eğitim fakültelerine bağlı, müzik eğitimi bölümlerinde, görev yapan 10 gitar öğretim elemanı ve onların 65 öğrencisi oluşturmaktadır.

Tablo 3. 1.

Ankete katılan öğretim elemanları ve öğrencilerin üniversitelere göre dağılımı

Üniversite Adı:	Öğretim elemanı sayısı	Öğrenci sayısı
Dokuz Eylül Üniversitesi	2	23
Marmara Üniversitesi	4	10
Cumhuriyet Üniversitesi	1	17
Muğla Üniversitesi	1	5
Balıkesir Üniversitesi	1	5
İzzet Baysal Üniversitesi	1	5
Toplam	10	65

Veri Toplama Araçları

Başlangıç gitar öğretiminde uygulanan temel gitar çalım teknikleri literatür taraması ile incelendi. Söz konusu tekniklerin uygulanmasına ilişkin yöntemlerin birbirleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları araştırıldı. Elde edilen verilerin sonucunda, temel gitar teknikleri ve bu tekniklerin uygulanmasına yönelik yöntemler belirlendi. Belirlenen teknik ve yöntemlerin Türkiye’de Eğitim Fakülteleri Müzik Bölümlerindeki uygulamaların incelenmesine yönelik olarak anket soruları hazırlandı. Ankette yer alan sorular gitar öğretim elemanları ile tartışıldı ve eksikler tamamlandı. Hazırlanan ankette ilk 4 soru öğretim elemanlarının kişisel özelliklerini belirlemek üzerine, diğer 20 soru başlangıç gitar öğretiminde uygulanan yöntem ve tekniklerin incelenmesine yönelik olarak hazırlandı.

Verilerin Çözümü

Verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yöntemi, kullanılmıştır. Betimsel analizde “Elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır... Görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır.”

(Şimşek, 2003: 158–159). Değerlendirmede frekans ve yüzdelerden yararlanılmıştır.

Başlangıç gitar öğretiminde uygulanan teknik ve yöntemlere ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri ile öğrenci görüşleri arasındaki paralellik ve farklılıklar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Burada amaç öğretim elemanlarının başlangıç gitar eğitimi konularına yönelik görüşleri ile onların öğrenci görüşlerinden edinilen uygulamaları arasındaki benzerlik ve farklılıkları anlamaktır.

Bu sonuçlardan elde edilen bilgiyle farklı metot ve araştırmalardan (literatürlerden) elde edilen bilgiler arasında paralellik ve farklılıklar araştırılmıştır

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Gitar Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin Anketle Alınan Görüşlerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu bölüm, Bölüm I' deki alt problemlerin cevaplandırılmasına ilişkin olup, anket, 2004–2005 öğretim yılında Dokuz Eylül Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Muğla Üniversitesi, Balıkesir Üniversitesi, İzzet Baysal Üniversitesi'nin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında görev yapan gitar öğretim elemanları ve öğrencileri tarafından cevaplandırılmıştır.

Bu anket, Türkiye' de Güzel Sanatlar Eğitimi Fakültelerine bağlı “Müzik Eğitimi” Anabilim Dalında uygulanan “Başlangıç Gitar Öğretimi Yöntem ve Tekniklerinin İncelenmesi” amacıyla hazırlanmıştır.

Öğretim elemanları ve öğrencilere uygulanan anket sonuçlarından elde edilen bulgular, araştırmanın amaçlarına göre ele alınmış, tablolar düzenlenmiş, açıklama ve yorumlar buna göre yapılmıştır.

Bu bölüm üç ana başlığa ayrılmıştır. Birinci bölümde gitar öğretim elemanlarının kişisel bilgilerinin, ikinci bölümde gitar öğrencilerinin kişisel bilgilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Üçüncü bölüm ise öğretim elemanları ve öğrencilerin başlangıç gitar öğretiminde uygulanan teknik ve yöntemlere ilişkin yaklaşımlarını incelemek amacıyla hazırlanmıştır.

Gitar Öğretim Elemanlarının Kişisel Bilgilerinin Yorumlanması

Bu bölümde, örneklem grubunu oluşturan gitar öğretim elemanlarının, kişisel nitelikleri üzerinde durulmuştur. Bu niteliklerden, çalıştıkları üniversite, mesleki çalışma süreleri, öğrenim durumları ve akademik unvanları, tablolarla verilerek açıklık getirilmek istenmiştir.

Gitar öğretim elemanlarının çalıştıkları üniversitelere göre dağılımı

Tablo 4. 1.

Gitar öğretim elemanlarının çalıştıkları üniversitelere göre dağılımı

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:	
	f	%
Dokuz Eylül Üniversitesi	2	20,0
Marmara Üniversitesi	4	40,0
Cumhuriyet Üniversitesi	1	10,0
Muğla Üniversitesi	1	10,0
Balıkesir Üniversitesi	1	10,0
İzzet Baysal Üniversitesi	1	10,0
Toplam	10	100,0

Tablo 4. 1.' de gitar öğretim elemanlarının çalıştıkları üniversitelere göre frekans dağılımı verilmiştir. Öğretim elemanlarının %20,0'ı Dokuz Eylül Üniversitesinde, %40,0'ı Marmara Üniversitesinde, %10,0'ı Cumhuriyet Üniversitesinde, %10,0'ı Muğla Üniversitesinde, %10,0'ı Balıkesir Üniversitesinde, %10,0'ı İzzet Baysal Üniversitesinde çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Anketi cevaplandırmada en büyük katılım Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümünde gitar öğretim elemanlarından sağlanmıştır.

Gitar öğretim elemanlarının mesleklerindeki çalışma sürelerine göre dağılımı

Tablo 4. 2.

Gitar öğretim elemanlarının mesleklerindeki çalışma sürelerine göre dağılımı

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:	
	f	%
1-5 yıl	4	40,0
6-10 yıl	1	10,0
11-15 yıl	3	30,0
16-20 yıl	1	10,0
20 yıldan fazla	1	10,0
Toplam	10	100,0

Gitar öğretim elemanlarının mesleki çalışma sürelerine ilişkin frekans dağılımı tablo 4. 2.' de belirtilmiştir. Buna göre ankete katılan öğretim elemanlarının %40,0'ı 1-5 yıl, %10,0'ı 6-10 yıl, %30,0'ı 11-15 yıl, %10,0'ı 16-20 yıl ve %10,0'ı 20 yıldan fazla çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Ankete katılan öğretim elemanlarının %40'ı 1-5 yıl arası çalıştıklarını belirtmelerine rağmen 10 yıldan fazla çalışanların toplamı %60' lık bir oranla verilmiştir.

Bu veriler ışığında, ankete katılmış olan öğretim elemanlarının büyük bir bölümünün mesleklerinde tecrübeli oldukları söylenebilir.

Gitar öğretim elemanlarının öğrenim durumlarına göre dağılımı

Tablo 4. 3.

Gitar öğretim elemanlarının öğrenim durumlarına göre dağılımı

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:	
	f	%
Lisans	1	10,0
Yüksek lisans	3	30,0
Sanatta Yeterlilik	1	10,0
Doktora	5	50,0
Toplam	10	100,0

Gitar öğretim elemanlarının öğretim durumlarına ilişkin frekans dağılımı tablo 4. 3.' te verilmiştir. Ankete katılan öğretim elemanlarının %10,0'ı lisans, %30,0' yüksek lisans, %10,0'ı sanatta yeterlilik, %50,0'ı doktora eğitimi aldıklarını ifade etmişlerdir.

Gitar öğretim elemanlarının akademik unvanlarına göre dağılımı

Tablo 4. 4.

Gitar öğretim elemanlarının akademik unvanlarına göre dağılımı

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:	
	f	%
Profesör	1	10,0
Doçent	0	0,0
Yardımcı Doçent	2	20,0
Okutman	3	30,0
Öğretim Görevlisi	3	30,0
Araştırma Görevlisi	1	10,0
Toplam	10	100,0

Tablo 4. 4.' de gitar öğretim elemanlarının akademik unvanlarına ilişkin frekans dağılımı verilmiştir. Buna göre, ankete katılan öğretim elemanlarının %10,0'ı profesör, %20,0'ı yardımcı doçent, %30,0'ı okutman, %30,0'ı öğretim görevlisi, %10,0'ı da araştırma görevlisidir. Ankete katılan öğretim elemanları arasında doçent unvanına sahip hiç kimse bulunmamaktadır.

Bu sonuçlar ışığında, kurumlarda çalışan akademik unvanlı öğretim elemanlarının az sayıda olduğu söylenebilir.

Ana Dalı Gitar Olan Öğrencilerin Kişisel Bilgilerinin Yorumlanması

Bu bölümde, örneklem grubunu oluşturan ana dalı gitar olan öğrencilerin, kişisel nitelikleri üzerinde durulmuştur. Bu niteliklerden, öğrenim görmekte oldukları üniversite, kaçınıcı sınıfta oldukları, mezun oldukları lise türü ve cinsiyetleri, tablolarla verilerek açıklık getirilmek istenmiştir.

Öğrencilerin öğretim görmekte olduğu üniversitelere göre dağılımı

Tablo 4. 5.
Öğrencilerin öğretim görmekte olduğu üniversitelere göre dağılımı

Seçenekler	Öğrenci görüşleri:	
	f	%
Dokuz Eylül Üniversitesi	23	35,4
Marmara Üniversitesi	10	15,4
Cumhuriyet Üniversitesi	17	26,2
Muğla Üniversitesi	5	7,7
Balıkesir Üniversitesi	5	7,7
İzzet Baysal Üniversitesi	5	7,7
Toplam	10	100,0

Tablo 4. 5. öğrencilerin öğrenim görmekte olduğu üniversite adına göre oluşturulan frekans dağılım tablosudur. Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin %35,4'ü Dokuz Eylül Üniversitesinde, %15,4'ü Marmara Üniversitesinde, %26,2'si Cumhuriyet Üniversitesinde, %7,7'si Muğla Üniversitesinde, %7,7'si Balıkesir Üniversitesinde ve %7,7'si İzzet Baysal Üniversitesinde öğrenim görmekte olduğu anlaşılmaktadır.

Ankete katılanların büyük çoğunluğunu Dokuz Eylül Üniversitesi Müzik Eğitimi Bölümündeki gitar öğrencileri oluşturmaktadır.

Öğrencilerin okudukları sınıflara göre dağılımı

Tablo 4. 6.
Öğrencilerin okudukları sınıflara göre dağılımı

Seçenekler	Öğrenci görüşleri:	
	f	%
1. sınıf	0	0,0
2. sınıf	44	67,6
3. sınıf	10	15,5
4. sınıf	11	16,9
Toplam	10	100,0

Tablo 4. 6. öğrencilerin okudukları sınıflara göre oluşturulan frekans dağılım tablosudur. Buna göre, ankete katılan öğrenciler arasında 1. sınıfta okuyan öğrenci bulunmamakta, öğrencilerin %67,6'sı 2. sınıfta, %15,5'i 3. sınıfta, %16,9'u 4. sınıfta okumaktadır

Anketin güvenilirliği ve geçerliliği açısından 1. sınıf öğrencilerinin görüşlerine yer verilmemiştir. Başlangıç gitar eğitiminde kullanılan yöntem ve teknik konusundaki bilgilerin daha sıcak olduğu 2. sınıf öğrencileri öncelikli seçilmiştir.

Öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre dağılımı

Tablo 4. 7.
Öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre dağılımı

Seçenekler	Öğrenci görüşleri:	
	f	%
Düz Lise	24	36,9
Anadolu Lisesi	10	15,4
Süper Lise	5	7,7
Güzel Sanatlar Lisesi	19	29,2
Meslek Lisesi	7	10,8
Fen Lisesi	0	0,0
Diğer	0	0,0
Toplam	10	100,0

Tablo 4. 7.' de öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre frekans dağılımları verilmiştir. Buna göre öğrencilerin %36,9'u düz liseden, %15,4'ü Anadolu lisesinden, %7,7'si süper liseden, %29,2'si güzel sanatlar lisesinden, %10,8'i meslek lisesinden mezun olduklarını belirtmişlerdir. Ankete katılan öğrenciler arasında fen lisesinden mezun olan bulunmamaktadır.

Öğrencilerin üniversite öncesinde aldıkları gitar eğitimi süreleri

Tablo 4. 8.
Öğrencilerin üniversite öncesinde aldıkları gitar eğitimi süreleri

Seçenekler	f	%
1-2 yıl	15	23,1
2-3 yıl	6	9,2
3-4 yıl	2	3,1
4-5 yıl	4	6,2
5 yıldan fazla	6	9,2
Hiç	32	49,2
Toplam	65	100,0

Tablo 4. 8.' de öğrencilerin %23,1'i 1-2 yıl arası, %9,2'si 2-3 yıl arası, %3,1'i 3-4 yıl arası, %6,2'si 4-5 yıl arası, %9,2' si 5 yıldan fazla bir süredir gitar eğitimi aldıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %49,2'si ise üniversite öncesi gitar dersi almadıklarını ifade etmişlerdir.

Genel olarak ankete katılan öğrencilerin yarısı üniversite öncesi gitar eğitimi almalarına rağmen, diğer yarısının gitar eğitimi konusunda bilgisi yoktur. Bu durumun en büyük dezavantajı üniversite öncesinde gitar eğitimi alan öğrenciler, gitar eğitiminin temellerinin atıldığı başlangıç gitar eğitimi derslerine ilgi göstermemekte, bundan dolayı öğrenci doğru teknik bilgi ve becerileri tam olarak öğrenememektedir.

Gitar Öğretim Elemanları ve Öğrencilerinin Başlangıç Gitar Öğretiminde Uygulanan Yöntem ve Tekniklere İlişkin Bilgilerin Yorumlanması

Bu bölümde, gitar öğretim elemanları ve öğrencilerinin, başlangıç gitar eğitiminde uygulanan yöntem ve tekniklere ilişkin görüşlerini belirleyen bulgulara yer verilmiştir. Bulgular yorumlanarak açıklanmaya çalışılmıştır.

Gitarda açık teller ve bu tellerin üzerindeki sesleri anlatırken hangi sıranın takip edildiğine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 9.
Gitarda açık teller ve bu tellerin üzerindeki sesleri anlatırken hangi sıranın takip edildiğine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	n	%
1. telden 6. tele doğru	5	50,0	31	47,7
6. telden 1. tele doğru	2	20,0	16	24,6
Öncelikle misina teller (Sol, Si, Mi telleri)	1	10,0	7	10,8
Öncelikle çelik tellerden (Re, La, ,Mi telleri)	1	10,0	4	6,2
Önem verilmiyor.	1	10,0	7	10,8
Toplam	10	100,0	65	100,0

Tablo 4. 9. da gitarda açık teller bu tellerin üzerindeki sesler anlatılırken öğretim elemanlarının %50,0' ı ve öğrencilerin %47,7' si gitarda 1.tel üzerindeki sesler anlatıldıktan sonra, sırasıyla 2, 3, 4, 5 ve 6. tele doğru çıkılması ve bu tellerin üzerindeki seslerin açıklanması yönünde görüş bildirmişlerdir.

Öğretim elemanlarının %20,0' ı ve öğrencilerin %24,6' sı gitarda açık teller ve bu tellerin üzerindeki sesler anlatılırken 6. telden başlanıp sonra sırasıyla 5, 4, 3, 2, 1. tele doğru inilmesi ve bu teller üzerindeki seslerin açıklanması gerektiğini savunmaktadır.

Öğretim elemanlarının %10,0' ı ve öğrencilerin %10,8' i öncelikle misina tellerin (sol, si, mi telleri) sırasıyla anlatılıp sonra diğer açık tellerin ve bu tellerin üzerindeki seslerin anlatılması yönünde görüş bildirmişlerdir.

Öğretim elemanların %10,0' ı ve öğrencilerin %6,2' si öncelikle çelik tellerin(re, la, mi) sırasıyla anlatılmasından sonra diğer açık tellerin ve bu teller üzerindeki seslerin anlatılması yönünde görüş bildirmişlerdir.

Öğretim elemanlarının %10,0' ı ve öğrencilerin %10,8' i açık teller ve teller üzerindeki seslerin hangi sırayla işlenmesi gerektiğine önem vermediklerini ifade etmişlerdir.

Gitar eğitiminde açık teller ve bu teller üzerindeki sesler anlatılırken, önce 1. telden başlanması ve sonra sırasıyla 2, 3, 4, 5. ve 6. tele doğru çıkılması konusunda, ankete katılan öğretim elemanları ve öğrencilerin büyük bir kısmının görüşleri arasında paralellik olduğu görülmüştür.

Başlangıç gitar eğitiminde hangi açık telle başlandığı ve bu teller üzerindeki seslerin hangi sıra ile açıklandığı, diğer temel gitar tekniklerinin doğru anlaşılması ve öğrencinin çalgısına olan ilgisinin canlı kalması açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu konu ile ilgili yöntemlerin her birinin avantajları ve dezavantajları vardır.

Açık telleri ve o teller üzerindeki seslerin işlenişinde 1. telden 6. tele doğru bir sıra izlemek, gitar eğitimine başlamadan önceden nota bilgisi olan öğrenciler için, misina tellerin öğrenilmesi ve sağ elde arpej tekniğinin gelişimi açısından önemlidir. Böylece öğrenci diğer temel gitar tekniklerine geçmeden önce sağ elde “i, m, a” parmaklarının koordinasyonunu geliştirmiş olacaktır. Diğer taraftan açık tellerin anlatımında 1. telden 6. tele doğru bir sıra izlendiğinde, nota sırası ince seslerden kalın seslere doğru inici hareket oluşturacağı için konunun anlaşılmasını güçleştirecek, öğrencinin, teller üzerindeki seslerin birbirleriyle ilişkilerini anlaması zorlaşacaktır. Ziya Aydın, “Gitar Metodu” (2004) adlı kitabında, öncelikle 1. telden başlamış ve 1. pozisyondaki doğal (arızasız) sesleri anlatmış ve bu seslerin kullanıldığı tek sesli basit parçalara yer vermiştir. Sonrasında, aynı yaklaşımı 2, 3, 4, 5 ve 6. telde de uygulamıştır. John Milles, “Basic Guitar Method” (2002) adlı kitabında, 1. telden başlamış ve sadece açık tellerle ilgili tartım çalışmaları yapmış, bunu sırasıyla diğer tellere uygulamıştır. Fakat açık tellerin üzerindeki diğer seslere değinilmemiştir.

Gitarda açık teller ve bu tellerin üzerindeki seslerin işlenişinde, 6. telden 1. tele doğru bir sıra izlemek, sağ elde “p” parmağının kullanımı geliştirmektedir. Aynı zamanda kalın sesli notalardan ince sesli notalara doğru çıkıcı hareket olacağı için de tellerin üzerindeki notaların anlaşılması rahattır. Fakat sol elin parmaklarını 6. tel üzerinde -özellikle I. pozisyonda- kullanmak bileği zorlamakta, bilinçsizce yapılan egzersizler bilekte sakatlanmalara sebep olmaktadır. Bekir Küçükay “Klasik Gitar İçin Başlangıç Metodu” (2004) adlı kitabında açık teller konusuna 6. telden başlamış, sol el bileğinin zorlanmaması için parmak çalışmalarının 7. pozisyon üzerinde yapılmasını benimsemiştir.

Açık tellerin anlatımındaki bir diğer yöntem ise, önce misina tellerin öğretimi ve sonrasında çelik tellerin kullanımınıdır. Bu yöntemin diğerlerinden farklı, misina tellerdeki, seslerin 1.(mi), 2.(si), 3.(sol) tel sırasıyla değil, 3(sol), 2(si), 1(mi) tel sırasıyla anlatılmış olmasıdır. Bu yöntemle anlatılan notalar portede 2. çizgideki sol notasından başlamaktadır. Bir oktavlık aralıkta diğer açık teller ve üzerindeki sesler işlenmekte, bu seslere 6., 5. ve 4. tellerin açık kullanımı ile eşlik yapılabilmektedir. Teller üzerindeki notalar hem ince sesler kalın seslere doğru inici hareketle anlatıldığı için anlaşılır olmakta hem de sol el ve sağ el tekniği doğru bir şekilde uygulamaktadır. Bu yöntem öğrencinin çalgısına olan heyecanını canlı tutmakta ve sonraki derslerde işlenecek olan akor ve arpej çalışmaları için de hazırlık niteliği taşımaktadır. Bu yöntemde dikkat edilmesi gereken nokta sürekli 3, 2 ve 1. tellerin üzerinde yapılan çalışmalardan dolayı “p” parmağı pasif kalmakta ve tembelleşmektedir. 4, 5 ve 6. tellerin ve bu teller üzerinde seslerin anlatımında geç kalınmamalıdır. John Wripworph’in “The Guitarist’s Way” (2003) adlı metodunda bu yöntem uygulanmıştır. John Wripworph, kitabında önce, sol, si, mi notalarını anlatmış sonra bu notaları kullanarak bona ve arpej çalışmalarına yer vermiştir. Ayrıca bu teller üzerindeki sesleri anlatmış, önce basit tek sesli ezgilerle, sonrasında eşlikli parçalarla örneklemiştir. Hem sıra seslerin sağ el parmaklarıyla nasıl çalınması gerektiğini anlatmış hem de misina teller üzerindeki arpej çalışmalarına yer vermiştir.

Gitarda açık teller ve bu tellerin üzerindeki seslerin anlatımında öncelikle çelik tellerden de başlanabilmektedir. Gitar eğitimine başlarında, öğrencinin tek başına “p” parmağını kullanması “i, m, a” parmaklarının eş zamanlı kullanımına göre daha kolaydır. Öğrencilerin çalacağı eserlerin seçimi de “p” parmağının çelik tellerde kullanımına yönelik ve tek sesli olacaktır. Fakat sürekli “p” parmağının kullanımı diğer parmakların (i, m, a) kondisyonun düşmesine ve gitar üzerinde yanlış yerleşmesine sebep olmaktadır. Frederick M. Noad “Solo Guitar Playing” (1976) adlı metodunda açık tellerin anlatımında çelik tellerden başlamış, bu açık teller ve üzerindeki seslerle çalınan tartım çalışmaları yazmıştır. Tek sesli eserleri, ikinci bir gitar için yazdığı eşlik partileriyle süslemiştir.

Başlangıç gitar eğitiminde legato tekniğini çalışmalarına hangi yöntemle başladığına ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 10.

Başlangıç gitar eğitiminde legato tekniğini çalışmalarına hangi yöntemle başladığına ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	n	%
Düz legato	7	70,0	54	83,1
Ters legato	1	10,0	5	7,7
İki bağlı düz ve ters legato	1	10,0	3	4,6
Üç bağlı düz ve ters legato	0	0	0	0
Başlangıç gitar eğitiminde legato çalışmalarına yer verilmiyor.	1	10,0	3	4,6
Toplam	10	100,0	65	100,0

Tablo 4. 10.'da başlangıç gitar eğitiminde legato tekniğinin öğretiminde öğretim elemanların %70,0'ı ve öğrencilerin %83,1'i düz legato çalışmalarıyla başladıklarını ifade etmişlerdir. Öğretim elemanlarının %10,0'ı ile öğrencilerin %7,7'si legato çalışmalarına ters legato ile başladıklarını, %10,0'ı ile %4,6'sı iki bağlı düz ve ters legato ile %10,0'ı ile %4,6'sı başlangıç gitar eğitiminde legato çalışmalarına yer vermediklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 4. 10.' da ki frekans dağılımı incelendiğinde başlangıç gitar eğitiminde legato tekniğine, öğretim elemanlarının %70,0'ı ve öğrencilerin %83,1'i düz legato çalışmalarına başlamakta, öğretim elemanları ve öğrencilerin büyük çoğunluğunun legato tekniği konusundaki görüşleri arasında paralellik olduğu görülmektedir.

Başlangıç gitar eğitiminde legato çalışmalarının belirli bir sıra ile yapılması gerekmektedir. Bu sıra öğretim elemanlarının ön gördüğü bir düzen içinde yapılmalıdır. Öğretim elemanının legato tekniği ile öğrenciye kazandırmak isteği,

çalacağı eserdeki seslerin bağılı duyulmasını sağlamaktır. Bu nedenle hangi eserlerin seçileceği de önemlidir.

Bu konuda bazı eğitimciler sadece düz ya da sadece ters legatonun içinde geçtiği eserlerle başlamayı tercih etmektedir. Bu durum legato hareketinin doğru gelişmesine yardımcı olmakta fakat genellikle tek başına yapılan düz ya da ters legato tril veya süsleme hareketleriyle karıştırılmaktadır. Yalnız düz veya yalnız ters legato tekniğinin kullanıldığı çalışmalarda öğrenci bağılı çalınması gereken sesleri önce, hiçbir legato hareketi yapmadan çalmalı, bağılı çalınacak olan her iki notanın süreleri anlaşıldıktan sonra legato hareketlerine başlanmalıdır. Bu çalışmalarda metronom kullanmak nota sürelerini doğru anlamak açısından önemlidir. Ayrıca düz ve ters legato çalışmalarını –rahat çalımından dolayı- sürekli 1. tel üzerinde yapmak bu tekniklerin doğru anlaşılmasına engel olduğu için diğer teller üzerinde de bu çalışmalar tekrarlanmalıdır. John Milles, legato çalışmalarına önce düz ve arkasından ters legato ile başlamış, belirlediği ve kendi yazdığı eserlerle bu tekniklerin doğru gelişimi için uygulama alanları yaratmıştır. Eserlerde sürekli düz ya da sürekli ters legato kullanmamaya özen göstermiştir. Leo Brouwer 20 bölümlü “The Essential Studies” (1997) adlı etüt kitabının 7 numaralı çalışmasında sol elde 1. ve 4. parmaklarla düz, 4. ve 1. parmaklarla ters legato tekniklerine yer vermiş, sonrasında bu tekniklerin sürekli birbiri ardına kullanımını amaçlayan bölümleri de eklemiştir. Böylece öğrenci bütün legato tekniklerini tek bir eserin içinde uygulama alanı bulmuştur.

İki bağılı ve üç bağılı legato çalışmaları genellikle tek başına düz ve ters legato çalışmalarından sonra anlatılsa da, bazı eğitimciler bu çalışmaların öncelikle öğrenilmesi gereken teknikler olduğu düşüncesindedirler. Bunun sebebi tek başına yapılan düz ve ters legatonun yukarıda bahsedilen tril ya da süslemelerle karıştırılıyor olmasıdır. Fakat legato eğitimimin başında iki bağılı düz ve ters ve üç bağılı düz ve ters legatonun çalınması zordur. Leo Brouwer, legato tekniğinin tril ve süsleme teknikleriyle karışıyor olmasından dolayı 14 numaralı çalışmasında he iki tekniği de bu çalışmanın içine dâhil etmiştir. Böylece öğrenci aynı parçanın içinde hem legato tekniğini hem de süsleme tekniklerini uygulamakta ve her iki tekniğin birbirinden ayrılan taraflarını fark edebilmektedir.

Başlangıç gitar eğitiminde hangi aralık çalışmalarıyla başlandığına ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 11.
Başlangıç gitar eğitiminde hangi aralık çalışmalarıyla başlandığına ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	n	%
3'lü aralık çalışmaları	6	60,0	42	64,6
6'lı aralık çalışmaları	0	0	2	3,1
8'li aralık (oktav) çalışmaları	1	10,0	10,8	10,8
Diğer	0	0	0	0
Başlangıç gitar eğitiminde aralık çalışmalarına yer verilmiyor.	3	30,0	14	21,5
Toplam	10	100,0	65	100,0

Yukarıda tablo 4. 11. 'de başlangıç gitar eğitiminde hangi aralık çalışmalarıyla başlandığına ilişkin öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşlerinin oransal dağılımı gösterilmiştir. Bu tablo 11' e bakıldığında öğretim elemanı ve öğrencilerin başlangıç gitar eğitiminde hangi aralık çalışmalarıyla başladığına ilişkin görüşleri sırasıyla, %60,0 ve %64,6 oranında 3'lü aralık çalışmalarıyla, %0 ve %3,1 oranında 6'lı aralık çalışmalarıyla, %10,0 ve %10,8 oranında 8'li aralık çalışmalarıyla başladığı yönünde olmuştur. Öğretim elemanlarının %30,0'ı ve öğrencilerin %21,5'i başlangıç gitar eğitiminde aralık çalışmalarına yer vermediklerini ifade etmişlerdir.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin büyük çoğunluğunun, başlangıç gitar eğitiminde aralık çalışmalarına 3'lü aralık çalışmalarıyla başladıklarını ve bu görüşleri arasında aynı yönde bir ilişki olduğunu görmekteyiz.

Gitar telleri arasındaki ses aralığı tam 4'lü bir aralıktır. Sadece 2. ve 3. teller arasında büyük 3'lü aralık vardır. 2 ve 3. tel dışındaki diğer tel aralıkları arasında

yapılacak olan büyük ya da küçük 3'lü aralık çalışmaları, öğrencinin sol el parmaklarını zorlamadan, rahatlıkla yapabileceği uygulamalardır. 3'lü aralık çalışmaları hem sol el parmaklarının esnekliğinin sağlanması hem de sağ elde blok çekme becerisinin kazandırılması açısından önemlidir. Hem büyük 3'lü hem küçük 3'lü aralıkları rahatlıkla çalınabilmektedir. 3'lü aralıklar armonik öneme sahiptirler. Majör ve minör tonların oluşumunda belirleyicidir. 3'lü aralıklarla yapılacak egzersizler bu yönüyle öğrencinin işitme eğitimini de olumlu etkiler. 1. ve 2. tel üzerinde yapılacak olan uygulamalarda sol el de 1. ve 3. parmaklar kullanılarak paralel 3'lü yürüyüşler rahatlıkla yapılabilir. Ziya Aydın'tan aralık çalışmalarına önce 3'lü, sonra sırasıyla 6'lı, 8'li ve 10'lu aralıkları kullanmıştır. Bu aralık çalışmalarının uygulanmasında sadece etütleri değil, aynı zamanda çok seslendirdiği basit şarkıları da kullanmıştır.

6'lı aralık çalışmalarında da 3'lü aralık çalışmalarından farklı olarak sağ elde "i, m" parmaklarıyla çalışılabildiği gibi "p" parmağı da kullanılabilir. Aynı anda hem misina tellerde hem de çelik teller üzerinde çalışma yapılabilir. "p" parmağı ile birlikte "i" parmağı ve yine "p" parmağı ile "m" parmağının kullanımıyla yapılacak olan paralel 6'lı egzersizler için uygundur. 6'lı aralık çalışmalarında sol el parmak hareketleri 3'lü çalışmalardaki kadar rutin değil, sürekli değişkenlik gösterir. Bu yüzden öğrencinin 6'lı aralık çalışmalarında sakin ve kontrollü çalışması gerekmektedir. 6'lı aralık çalışmaları yapılırken tellere doğru basmaya ve sol el parmaklarının dışa dönmemesine dikkat etmek gerekir. 6'lı aralık egzersizlerinin 3'lü aralık çalışmalarında olduğu gibi işitme eğitimine de olumlu yönde etkisi vardır.

8'li aralık çalışmaları bir oktavlık bir aralıkta yapılmaktadır. Bu yönüyle, farklı oktavlarda aynı nota isimleri ile çalışıldığı için, başta öğrenciye kolay gelmektedir. 8'li aralık çalışmalarında nota aralıkları genişlediği için sol el parmak pozisyonları zorlaşmaktadır. Diğer taraftan sağ el çalışmalarında da "p" parmağı ile "i, m, a" parmakları eş zamanlı kullanılır. Öğrenci bütün bu teknik zorlukların üstesinden gelmek için çok dikkatli çalışmalıdır. Bu yüzden bu aralık çalışmalarında çalınacak olan egzersizler belirlenirken öğrencinin telaşını önlemek açısından büyük nota değerleri kullanılmalı veya yeni ölçüye geçilmeden önce sus işaretlerinden yararlanılmalıdır. Bunlara dikkat edilmediği zaman sürekli takılmalar yaşanacak ve öğrenci çaldığı egzersizden zevk almayacaktır. Metronomla çalışılmalı ve bu

çalışmalarda metronom hızı düşük tutulmalıdır. Bekir Küçükay egzersizlerinde 6'lı çalışmalar için diğer ölçüye geçmeden önce 4'lük sus, 8'lik çalışmalarda diğer ölçüye geçmeden önce 2'lik sus kullanmış böylece öğrenci bir sonraki ölçüye geçerken düşünmek için zaman tanınmış ve metronom sayısı olarak dörtlük nota değeri için 56 birim uygun görülmüştür.

Başlangıç gitar eğitiminde sağ el çalışmalarına hangi teknikle başlandığına ilişkin öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 12.

Başlangıç gitar eğitiminde sağ el çalışmalarına hangi teknikle başlandığına ilişkin öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	f	%
Tirando	5	50,0	39	60,0
Apayando	5	50,0	26	40,0
Toplam	10	100,0	65	100,0

Tablo 4. 12.' de başlangıç gitar eğitiminde sağ el çalışmalarına hangi teknikle başlıyorsunuz sorusuna, öğretim elemanlarının %50,0'ı ve öğrencilerin %60,0'ı "tirando" tekniğiyle, öğretim elemanlarının %50,0'ı ve öğrencilerin %40,0'ı "apayando" tekniğiyle cevabını vermişlerdir. Öğretim elemanları her iki tekniği de eşit oranda kullandıklarını belirtmelerine rağmen öğrencilerin %10,0'lık bir çoğunluğu başlangıç gitar eğitiminde sağ el çalışmalarına öncelikle "tirando" tekniğiyle başladıklarını ifade etmişlerdir.

Tirando tekniğini apayando tekniğinden ayıran en önemli özelliği sol el parmaklarının bütün eklemlerinin avuç içine doğru bükülmüş olmasından dolayı parmak teli çektikten sonra, bir üstteki tele dayanmaz ve boşlukta kalır. Bu durum bütün sol el parmaklarının bağımsız hareket etmesine, böylece her parmağı farklı tellerde rahatça kullanmaya ve her parmakta farklı tonlar yakalamaya imkân sağlar.

Tirando tekniği belli başlı bütün gitar eserleri için kullanılmaktadır. Çok sesli eserlerin alımına uygundur. Tizlerde alınan ezgiye bas eşlikler yapılabilmede, 4 sesli akorlar ister bütün olarak ister arpejlerle alınabilmektedir.

Tirando tekniğinde parmak teli çekmeden önce parmak ucundaki etli kısım telin titreşimini engeller ve arkasından tırnak teli çeker. Bu hareketten sonra parmak avuç içine doğru bir yol izler. Parmak etinin telde oluşan titreşimi engellemesi piyanodaki srdn kullanımına benzer. Bu durum tirando tekniğiyle çalınan telin gürlüğünün düşük olmasına sebep olmaktadır. Fakat doğru teknik ve tırnak şekliyle gcl ve parlak sesler elde edilebilir. Marco Sosias, katıldığı Karaburun Gitar Festivali dhilindeki masterclass derslerinde tirando tekniğinin kullanımıyla oluşacak zayıf seslerin sebebinin, tele ilk müdahaleyi yapan parmak ucundan kaynaklandığını ve tele karşı ilk müdahalenin parmak ucuyla değil, tırnakla yapılması gerektiğini savunmuş, bu durumu farklı örneklerle açıklamıştır. Gitarın geleneksel bir alđı olmaktan çıkıp evrensel bir nitelik kazanmasında büyük emekleri olan Andreas Segovia'dan bu yana tirando tekniği, buna bağlı olarak tırnak biçimleri ve törpüleme şekilleri sürekli evrim geçirmiştir. John Milles tirando tekniği için "serbest alış" ifadesini kullanmış tirando tekniğine öncelik verilmesi gerektiğini savunmuştur:

Ben ğrencilere önce serbest vuruşu öğretmeyi tercih ederim, karışıklığa neden olacağından dolayı her iki tekniği birlikte göstermeyi uygun bulmuyorum. Ben her zaman kuvvetli bir serbest vuruş tekniği geliştirmenin gerekliliğine inandım. Daha ileriki aşamada ton rengi ve vurgulamada sağladığı imkânlardan dolayı apayando tekniğini anlatmayı düşünmüyorum. (Milles, 2002, s: 6)

Başlangıç gitar eğitiminde sağ el çalışmalarına apayando tekniğiyle başlamak öğrencinin çaldığı telden daha kuvvetli ses elde etmesine olanak tanır. Başlangıç gitar eğitiminde apayando tekniğini kullanmak "i, m" parmaklarını doğru kullanmak adına doğru olabilir. Hatta "i" ve "m" parmaklarını tirando tekniğine göre daha hızlı kullanılabilir. Fakat apayando tekniği, "p" ve "a" parmakları "i" ve "m" parmaklarıyla birlikte kullanılmadığı için çok sesli eserlerin çalınması için uygun değildir.

Apayando tekniği, çalışılan bir eser içinde müzikal cümleleri belirtmek için kullanılmalıdır. Klasik gitar eserlerinde kullanımı fazla yaygın değildir, daha çok Flmenko müziğinde kullanılmaktadır.

Başlangıç gitar eğitiminde apayando tekniğinin uzun süre kullanımı tirando tekniğine geçişte sıkıntular yaratır. Her iki tekniği de aynı anda gösteren eğitmcilerin

tirando tekniğine yönelik egzersiz ve çalışmalara öncelik vermesi, apayando tekniğinin de doğru gelişmesine zemin hazırlar. Apayando tekniğiyle başlanıp ve bu tekniğin kullanıldığı egzersiz ve çalışmalara ağırlık verildiğinde, öğrenci tirando tekniğini kullanmada problemler çekmektedir. Bunun sebebi, gitar eğitimine yeni başlayan öğrencinin apayando tekniğiyle rahatça elde ettiği kuvvetli sesleri, ilk derslerde tirando tekniğiyle elde edememesi olmuştur. Bu durum öğrencinin sürekli apayando çalma isteğini kötürüklemektedir.

Sağ el çalışmalarında en önemli gördüğünüz kazanım hangisidir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 13.

Sağ el çalışmalarında en önemli gördüğünüz kazanım hangisidir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	f	%
Akor sesleri bir bütünlük içinde duyulmalı	0	0	4	4,1
Arpej ve ezgi çalışmalarında sesler dengeli ve temiz olmalı	1	10,0	11	16,9
Çalışmalar elin doğal yapısı zorlanmadan yapılmalı	5	50,0	19	29,4
Parmaklar, bileğe yakın büyük eklemden doğru bir açıyla kullanılmalı	3	30,0	28	43,0
Ton ve renkler doğru kullanılmalı	1	10,0	3	4,6
Toplam	10	100,0	65	100,0

Tablo 4. 13.' de sağ el çalışmalarında, öğretim elemanlarının %0'ı ve öğrencilerin %4,1'i "akor sesleri bir bütünlük içinde duyulmalı" kazanımına ilişkin görüş bildirmişlerdir. Öğretim elemanlarının %10,0'ı ve öğrencilerin %16,9'u sağ el çalışmalarında "arpej ve ezgi çalışmalarında sesler dengeli ve temiz olmalı", %50,0'ı

ve %29,4'ü “çalışmalar elin doğal yapısı zorlanmadan yapılmalı” %30,0'ı ve %43,0'ı “parmaklar, bileğe yakın büyük eklemden doğru bir açıyla kullanılmalı” ve %10,0'ı ve %4,6'sı, “ton ve renkler doğru kullanılmalı” şeklinde ifade etmişlerdir.

Öğretim elemanlarının çoğunluğunun sağ el çalışmalarında en önemli gördüğü kazanım, çalışmaların elin doğal yapısı zorlanmadan yapılması gerektiği yönündedir. Buna rağmen öğrencilerin çoğunluğu “parmakların, bileğe yakın büyük eklemden doğru bir açıyla kullanılması gerektiği görüşünde birleşmişlerdir.

Akor seslerini bütünlük içinde çalabilmek, “i”, “m”, “a” parmaklarının eş zamanlı kullanımını, aynı zamanda tele uygulayacakları basıncın eşit olmasını gerektirir. Bunun yanında tırnak uzunluklarının birbirine yakın olması ve tırnakların benzer şekilde törpülenmesini gerektirmektedir. Bu şartlar gerçekleşmediğinde her telden farklı tonda sesler çıkmasına ve akor seslerinin birbirleriyle uyumsuz duyulmasına sebep olur. Sağ elde bu becerinin kazanılması sabırla çalışmayı ve öğrencinin kendini dikkatle dinlemesini gerektirir. Gitar müziğinde son derece önemli olan akorların güzel tınısı, öğrencinin bu konuya ayıracağı zamanla doğru orantılıdır. Akorların doğru çalımı, sıra seslerin doğru çalımını da olumlu yönde etkileyecektir.

Arpej ve ezgi çalışmaları da sağ el tekniği için önemlidir. Arpej çalımında “p”, “i”, “m”, “a” parmakları belirli sırayla ve çeşitli şekillerde kullanılır. “a” parmağının bilekten hareketini sağlayan kaslar diğer parmak eklemlerinin arkasında kaldığı için bu parmağı doğru bir şekilde kullanmak diğer parmakları kadar kolay değildir. Bu durum öğrencinin “a” parmağını kullanırken bileğinden destek almasını dolayısıyla bilekte istenmeyen harekete sebep olmaktadır. Bu yüzden arpej çalışmaları metronomla birlikte yapılmalıdır. Metronom eşliğinde yavaş çalışılmalı ve sırasıyla birer kademe artırarak arpejler tekrarlanmalıdır.

Ezgi çalışmaları herhangi iki parmakla yapılabildiği gibi bu çalışmalarda genellikle “i” ve “m” parmakları kullanılmaktadır. Ezgi çalışmaları, hangi parmaklarla yapılırsa yapılsın teli çeken parmakların birbirini takip etmesi esastır. Ayrıca çalınacak eserlerde “i” ve “m” parmağıyla birlikte “a” ya da “p” parmakları da kullanılabilir. Bu durum eserin zorluk derecesine göre değişiklik gösterir.

Başlangıç gitar eğitiminde sağ el çalışmalarında kullanılan tekniklerin belirli bir standarttı olsa da bu teknikler uygulamada öğrencinin fiziki yapısına göre

değişiklik gösterir. Öğrencinin el ve kol yapısı, parmak uzunluğu ve tırnak yapısı değişkendir. Eğitimci, öğrencilerdeki bu değişkenlere önem vermeli, öğrencinin belki de uzun yıllar sonucunda keşfedeceği kişisel teknik becerini kazanmasında öncülük etmelidir. Başlangıç gitar eğitiminde öğretim elemanlarının gerekli olan teknik bilgi ve becerileri öğrenciye doğru bir şekilde aktarabilmesi kadar öğrencinin kişisel değişkenlerini yönlendirebilecek derecede de geniş görüşlü olması gerekir. Ricardo Moyano, Carlo Domeniconi, Paco de Lucia gibi gitar sanatçıları diğerlerinden ayıran en önemli faktörlerden biri de kendi kişisel çalış tekniklerini kullanıyor olmalarıdır.

Sağ el parmaklarının bileğe yakın büyük eklemden doğru bir açıyla kullanılmasının birçok sebebi vardır:

Başlıca sebebi, büyük eklemlerin diğer parmak eklemlerine göre daha hareketli ve güçlü olmasıdır. Parmak üzerinde bulunan üç ekleminde telin doğru çekilmesinde görevleri vardır. Fakat parmağın teli çekebilmesi için gerekli olan ivmeyi büyük eklem sağlar. Parmak, aldığı ivmeyle teli sıyrarak bilek yönünde, avuç içine doğru bir yol çizer. Gitaristler arasında parmağın teli çekiş şekli konusunda küçük farklılıklar olsa da temelde parmağın kullanımı bu şekildedir. Parmağın teli çekme açısı telli titreşimi ile çıkacak olan sesin tonu açısından önemlidir. Parmağın tele olan hareketinde doğru bir açı yakalanamazsa tırnak sürekli tele takılacak ve telden net bir ses çıkmayacaktır. Başlangıç gitar eğitiminde yapılacak böylesine bir hata bütün gitar eğitimi derslerine olumsuz şekilde yansıtacaktır.

Başlangıç gitar eğitiminde sağ el çalışmalarında bir diğer önemli konu da ton ve renklerdir. Gitarda ton ve renk bir gitaristi diğerlerinden ayıran en önemli faktörlerden biridir. Tırnağın yapısı ve törpülenme şekli önemli olduğu kadar parmağın teli nasıl ve nereden çektiği de tonun niteliği açısından önemlidir. Bazı eğitimciler ton ve renk çalışmalarını başlangıç gitar eğitiminde öğretilmesi gereken bir kazanım olarak görmekte, bazıları ise bu çalışmalarını başlangıç gitar eğitimi için gereksiz bulmaktadır.

Başlangıç gitar eğitiminde, sol el çalışmalarında en önemli gördüğünüz kazanım hangisidir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 14.

Başlangıç gitar eğitiminde, sol el çalışmalarında en önemli gördüğünüz kazanım hangisidir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	f	%
Başparmak sap arkasında pozisyonunu korumalı	4	40,0	10	15,3
Çalışmalar elin doğal yapısı zorlanmadan yapılmalı	3	20,0	11	16,9
Parmaklar arasında doğru koordinasyon sağlanmalı	1	10,0	22	33,9
Parmaklar tuşe ile dik açı oluşturacak şekilde kullanılmalı	1	10,0	13	20,0
Parmak esnekliği sağlanmalı	2	20,0	9	13,9
Toplam	10	100,0	65	100,0

Başlangıç gitar eğitiminde sol el çalışmalarında öğretim elemanlarının ve öğrencilerin görüşleri tablo 4. 14.' de belirtilmiştir. Buna göre öğretim elemanlarının ve öğrencilerin görüşlerinin seçeneklere göre oransal oranı aşağıda belirtilmiştir:

Başlangıç gitar eğitiminde sol el çalışmalarında öğretim elemanlarının %40,0'ı ve öğrencilerin %15,3'ü başparmak sap arkasındaki pozisyonunu korumalı görüşünde birleşmişlerdir. Öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin diğer seçeneklere olan oransal dağılımı, sırasıyla, %30,0 ve %16,9'u çalışmalar elin doğal yapısı zorlanmadan yapılmalı, %10,0 ve %33,9'u parmaklar arasında doğru koordinasyon sağlanmalı, parmaklar tuşe ile dik açı oluşturacak şekilde kullanılmalı, %20,0 ve %13,9'u parmak esnekliği sağlanmalı şeklinde ifade edilmiştir.

Sol el çalışmalarında öğretim elemanları en önemli gördükleri kazanım olarak %30 oranında başparmak sap arkasındaki pozisyonunu korumalı ve çalışmalar elin doğal yapısını korumalı görüşünde birleşirken, öğrencilerin %33,9'luk çoğunluğu parmak arasında doğru koordinasyon sağlanmalı görüşünde birleşmişlerdir. Bu

durumda öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri arasında bir benzerlik olmadığı görülmektedir. Öğretim elemanlarının sol el çalışmalarında önemli gördükleri kazanımlar ile onların ders işleyişleri arasında farklar vardır.

Başlangıç gitar eğitiminde derslerinde sol elin gitar üzerinde nasıl konumlandığı sol el parmaklarının seri kullanımını açısından önemlidir. Başparmağın sapın arkasında kalması tek başına bir dersin konusu olamaz. Başparmağın sapın arkasında kalması doğru sol el tekniği kullanımı için bir amaç değil, sonuçtur. Diğer parmaklar klavyeye dik bir açıyla bastığı ve sol elin avuç içi klavyenin altına değmediği sürece başparmak her zaman sapın arkasında kalacaktır. Böylece sapın arkasında kalan parmak ile diğer parmaklar birbirlerinden güç alacak, tellere basan parmaklar arkada kalan başparmak ile desteklenecektir. Aynı zamanda arkadaki başparmağın küçük ekleminden kırılmadan düz bir şekilde durması gerekmektedir. Bu durum parmağın tele uygulayacağı basıncın şiddetini belirler ve seslerin temiz çıkmasını sağlar. Başlangıç gitar eğitiminde sol el parmaklarının nerede ve nasıl durması gerektiği sol el tekniğinin doğru öğrenimi açısından büyük önem taşımaktadır.

Sağ el çalışmalarında bahsedildiği gibi sol el çalışmalarında da elin doğal yapısı korunmalıdır. Öğrencilerin kişisel farklılıkları belirlenmeli, en uygun öğretim biçimi uygulanmalıdır. Bu kişisel farklılıklar genelde öğrencilerin parmak uzunlukları ile ortaya çıkmaktadır. Parmaklar fazla uzun olduğunda klavyenin kalınlığı yeterli olmamakta ve öğrenci parmaklarını klavye üzerinde doğru konumlandıramamaktadır. Bu durumda sap arkasında duran parmağın sapın üstüne taşmasına belirli bir oranda izin vermeli, tellere basacak olan parmakların doğru kullanımını sağlanmalıdır. Sol el parmaklarının gereğinden fazla küçük olması durumunda farklı boyutlarda gitarlar seçilip, denenebilir. Bunun için farklı markaların farklı ebatlarda gitarları mevcuttur.

Gitar eğitimine üniversitede de başlayan öğrencilerin başlangıçta parmaklarını kontrol etmesi zordur. Çünkü bu zamana kadar parmaklarını bu derece verimli kullanmaya ihtiyaç duymamıştır. Öğrenci gitar çalarken parmaklarını çok verimli kullanabilmelidir. Diğer çalgılardan farklı olarak gitarda sol el parmaklarına büyük iş düşmektedir. Hem eşlik hem de ezgi partisini birlikte çalmak gerektiğinde sol el parmaklarının biri ya da bir kaç teller üzerinde basılı kalırken diğer parmaklar farklı

perdelerdeki farklı tellere basmak durumunda kalabilir. Bu yüzden öğrenci bu tür parçalara başlamadan önce parmak koordinasyonunu sağlamak zorundadır. Sol el parmaklarında bir erk sağlanmadıkça ezgi ve eşlik partisinin birlikte yürüdüğü eserlerin çalımı zor olacak, bilinçsizce yapılacak bu çalışmalar sakatlanmalara yol açacaktır. Sol elde parmak koordinasyonun sağlanması için önce basit tek sesli ezgilerle başlayan sonrasında eşliklerin de içinde bulunduğu teknik çalışmaları seçmek doğru olacaktır. Abel Carlevero ve Francisco Tarrega' nın sol el tekniği için hazırladığı kitaplar yukarıda bahsedilen kazanımlar gözetilerek yazılmıştır.

Başlangıç gitar eğitiminde sol el çalışmalarında parmakların tuşe ile dik açı oluşturacak şekilde kullanılması gereklidir. Bu açıyla basamayan parmak telden temiz ses elde edebilmek için tele gereğinden fazla basınç uygulamak zorunda kalacak ve sol el parmakları çabuk yorulacaktır.

Sol el parmaklarını dik bir açıyla kullanabilmek için parmak eklemlerini avuç içine doğru kırmak, parmak diplerini saptan uzaklaştırmamak gereklidir. Her parmak eklemi eklem noktalarından içe doğru kırılmalıdır. Parmak tele parmak uçlarıyla ve perdelerin hemen gerisinden basmalıdır. Böylece hem telden istenmeyen vızıltılar duyulmaz hem de telden net ses elde edebilmek için gerekli kuvveti kolaylıkla sağlamış oluruz. Parmakların dik kullanımı doğru tutuş ve duruşa da bağlıdır. Ancak gitar klavyesinin vücuda paralel olması durumunda, sol el parmakların doğru kullanımından söz edilebilir. Klavyenin vücuda paralel olmadığı durumlarda sol el parmakları tele basmak için gerekli açığı bulamayacaktır.

Parmak esnekliği yapılacak olan egzersiz ve gam çalışmalarının sıklığına bağlıdır. Bu çalışmalar hem çalınacak eserlerden önce hem de tek başına yapılmalıdır. Parmak esnekliğiyle birlikte öğrenci çalacağı esere de hazırlanmış olur.

Parmak esnekliği sağlamak için yapılacak çalışmalarda kolaydan zora doğru bir sıra izlenmesi parmağın erken yorulmasını önleyeceği gibi aynı zamanda sakatlanmalara da sebep olmaz. Yapılacak çalışmalarda önce sıra sesler kullanılmalı devamında önce bir perde atlayarak sonra perde sayısı artırılarak çalışmalar devam ettirilmelidir. Aynı çalışmalar farklı tellerde de yapılmalı, tel aralıkları artırılarak dikey, perde aralıkları artırılarak yatay çalışmalara yer verilmelidir.

**Duruş ve tutuş eğitiminde öncelikle önem verdiğiniz kazanım hangisidir?
Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri**

Tablo 4. 15.
**Duruş ve tutuş eğitiminde öncelikle önem verdiğiniz kazanım hangisidir?
Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri**

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	f	%
Gitar, öğrencinin fiziki yapısına uygun ve omurganın dik yapısını muhafaza edecek şekilde tutulmalı	6	60,0	26	40,0
Gitar, sağ ve sol elin rahat kullanımını sağlayacak şekilde tutulmalı	1	10,0	11	16,9
Gitar, herhangi bir destek almaksızın bacak üstünde sabit durmalı	1	10,0	12	18,4
Gitar, öğrencinin vücudu ile paralellik kurmalı ve karşıya bakacak şekilde tutulmalı	1	10,0	14	21,6
Başlangıç gitar eğitimimde duruş ve tutuşa önem vermiyorum.	1	10,0	2	3,1
Toplam	10	100,0	65	100,0

Tablo 4. 15. incelendiğinde gitarda duruş ve tutuş eğitiminde öğretim elemanlarının %60,0'ı ve öğrencilerin %40,0'ı gitar öğrencinin fiziki yapısına uygun ve omurganın dik yapısını muhafaza edecek şekilde tutulmalı yönünde, öğretim elemanlarının %10,0'ı ve öğrencilerin %16,9'u gitar, sağ ve sol elin rahat kullanımını sağlayacak şekilde tutulmalı yönünde, öğretim elemanlarının %10,0'ı ve öğrencilerin %18,4'ü gitar, herhangi bir destek almaksızın bacak üstünde sabit durmalı yönünde, öğretim elemanlarının %10,0'ı ve öğrencilerin %21,6'sı gitar, öğrencinin vücudu ile paralellik kurmalı ve karşıya bakacak şekilde tutulmalı yönünde, öğretim elemanlarının %10,0'ı ve öğrencilerin %3,1'i başlangıç gitar eğitiminde duruş ve tutuşa önem verilmediği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 4. 15.'te sonuçlar incelendiğinde öğretim elemanları ve öğrencilerin çoğunluğu, başlangıç gitar eğitiminde duruş ve tutuş çalışmalarında gitar, öğrencinin

fiziki yapısına uygun ve omurganın dik yapısını muhafaza edecek şekilde tutulmalı görüşünde birleşmektedir.

Çalgı eğitiminde her zaman için önemli olan, öğrencide sakatlanmalara yol açacak çalışmalardan kaçınmaktır. Bir çalgı zaman içinde belirli evrimlerden geçerken, insanın anatomik yapısı ve çalım kolaylığı göz önünde bulundurulmuş, günümüzdeki şeklini alıncaya kadar geçen sürede bu kriterlere dikkat edilmiştir.

Gitarda belli başlı birkaç duruş ve tutuş şekli vardır. Bu şekillerin her birinin avantajları vardır. Fakat her zaman için önemli olan omurganın dik yapısını korumaktır. Buna dikkat edilmeği sürece öğrencinin kamburlaşması kaçınılmazdır.

Hatalı çalma pozisyonu, sırt problemlerini o kadar kolaylıkla başlatır ki, iyileşip eski haline gelmesi aylar hatta yıllar alabilir.(Milles, 2002, s:3)

Farklı duruş ve tutuş şekilleri kullanılmalı ve öğrenciye en uygun pozisyon yakalanmalıdır. Diğer teknik çalışmalarının yapılabilmesi sağ ve sol elin doğru bir şekilde kullanılabilmesi ancak duruş ve tutuş eğitiminde öğrencinin rahat ve sağlıklı bir pozisyon seçmesine bağlıdır.

Sağ el ve sol elin gitarın üzerinde rahat kullanımı duruş ve tutuş eğitiminin rahatlığına bağlıdır. Sağ kolun dirseği gitarın bacak üstünde dengeli kullanımına destek verecek şekilde tutulmalıdır. Sol el bırakıldığı zaman bacak ve sağ dirsek arasında sıkıştırılan gitar dengeli durmalıdır. Asla sol eli gitarı dengede tutmak için kullanmamak gerekir. Sol el aynı piyanoda olduğu gibi gitar klavyesinin üzerinde olmalıdır. Gitarı ister sağ bacakta ister sol bacak üstünde çalım, sağ ve sol elin görevi gitarı taşımak değil, önceden yapılan hazırlıklarla dengede olan gitar üzerinde çalışmalar yapmaktır.

Başlangıç gitar eğitiminde duruş ve tutuş derslerinde dikkat edilecek bir diğer husus gitarın bacak üstündeki dengesini sağlamaktır. Dersliklerde eğer ayaklık mevcutsa sol bacak üstünde taşımak sol elin rahat kullanımı açısından önemlidir. Ayaklık yoksa sağ bacak üstünde de kullanılabilir. Fakat başlangıç gitar eğitiminde duruş ve tutuş derslerine sağ bacak üstünde çalışmak öğrencinin bilinçsizce kullanımına yol açacağı için sakıncalıdır. Çalgı yapımcıları gitarın uzun ömürlü ve dayanıklı olması için cila kullanmaktadırlar. Bu durum gitar yüzeyini kayganlaştırmakta ve bacak üzerinde sabit durmasını güçleştirmektedir. Sol bacak

üzerinde taşınan gitar sağ kol dirseğiyle desteklenmeli ve bacak ile dirsek arasına sıkıştırılmalıdır. Gitarın bacak üstünde sabit durması için güderi kullanılmalıdır.

Duruş ve tutuş eğitiminde gitarın nasıl tutulması gerektiği önemlidir. Gitarı vücudumuza doğru sıkıca kavramak doğru değildir. Gitar boşluğunda oluşacak ses gitarın sırt tablasından iletileceği için gitarı sıkıca kavramak sesin çıkmasına engel olacaktır. Bu şekilde kullanıldığında gitardan çıkan sesin gürlüğü zayıf olacak aynı zamanda öğrenci çaldığı telleri görmek için sürekli öne doğru eğilmek zorunda kalacaktır. Böyle durumlarda sırt ve boyun kaslarında gerilim, ağrılara sebep olacaktır. Gitar, her zaman bacak üzerinde karşıya bakacak şekilde konumlandırılmalı ve öğrencinin telleri rahatça görmesi için hafifçe öne doğru eğilmelidir. Böylece gitar vücuda paralel tutulduğunda tüm ağırlık kollara ve omuzlara değil omurgaya iletilir.

Marco Sosias Karaburun Gitar Festivalinde gitarın aşağıya dönük değil mutlaka karşıya bakması gerektiğini bunun aynı zamanda seyirciye karşı bir saygı ifadesi olduğunu belirtmiştir.

Derslerinizde metronomu ne sıklıkla kullanmaktasınız? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 16.
Derslerinizde metronomu ne sıklıkla kullanmaktasınız? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	f	%
Her zaman	0	0,0	4	6,2
Sık sık	7	70,0	17	26,2
Bazen	1	10,0	20	30,8
Ara sıra	2	20,0	13	20,0
Hiç	0	0,0	11	16,9
Toplam	10	100,0	65	100,0

Tablo 4. 16.' da başlangıç gitar eğitimi derslerinde metronomun ne sıklıkla kullanıldığına ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin frekans dağılımı

belirtilmiştir. Tablo incelendiğinde öğretim elemanlarının ve öğrencilerin görüşleri sırasıyla:

%0 ve %6,2 oranında “her zaman”, %70,0 ve %26,2 oranında “sık sık”, %10,0 ve %30,8 oranında “bazen”, %20,0 ve %20,0 oranında “ara sıra”, %0 ve %16,9 oranında “hiç” olarak belirtilmiştir. Bu sonuçlara göre başlangıç gitar eğitiminde metronomun kullanım sıklığı, öğretim elemanlarınca %70,0 oranında “sık sık” olarak belirtilmiş, öğrencilerin %26,2’lik kısmı öğretim elemanlarıyla aynı yönde görüş bildirmiş fakat %30,8’lik büyük çoğunluğu başlangıç gitar eğitimi derslerinde metronomun “bazen” kullanıldığına ilişkin görüşte birleşmişlerdir.

Başlangıç gitar eğitiminde metronom, teknik ve repertuar çalışmalarında kullanılmaktadır. Sol el ve sağ el çalışmalarında metronom kullanmadan herhangi bir hedef belirlemek zorlaşır. Sağ ve sol el teknik çalışmalarında öğretim elemanının metronom kullanarak, öğrencinin çalabileceği hızda bir alt ve üst eşik belirlemesi gerekmektedir. Öğrenci teknik etütlere çalışırken belirlenen alt eşikten başlamalı ve metronom hızını birer kademe artırarak, çalışılan etütler farklı hızlarda tekrarlanmalı ve üst eşige gelinceye kadar tekrarlara devam edilmelidir. Bu sabır gerektiren bir çalışmadır. Ama öğrencinin hem ritim duygusunun gelişimi hem de teknik çalışmaların verimli olması için metronom kullanımı gerekmektedir. Aynı zamanda hızla başlanan teknik çalışmalar öğrencide kalıcı sakatlanmalara yol açacağı için metronom öğrencinin hızlı çalışmasını frenleyecektir.

Bunun dışında repertuar ve bona çalışmalarında da metronom kullanmak gereklidir. Böylece öğrenci birim vuruşları doğru sayabilecek beceriyi kazanabilir. Öğrencinin çalışacağı eserleri doğru yorumlaması da metronom kullanımına bağlıdır. Başlangıç gitar eğitiminde çalışılacak olan eserin, metronomla doğru analizi yapılmalı ve sonrasında nüans ve hız işaretlerine dikkat edilerek yorumlanmalıdır. Metronom kullanılmadan çalışıldığında birim vuruşlar eşit süre aralıklarıyla duyulmayacak ve zamanlamalara yapılacak olan vurgular belirgin olmayacaktır. Bu durumda sürekli yapılan gecikme ve hızlanmalar dinleyiciye ve gitar çalan kişiye zevk vermeyecektir.

Metronom kullanımının birçok nedeni vardır, bunların başında:

1. Metronom süreleri öğretim elemanın veya öğrencinin vuruşlarından daha doğru ve daha eşit aralıklarla vurabilir.
2. Uygulamalarda karşımıza çıkacak olan zor pasajlar, vuruşumuzu aksatabilir, bu nedenle metronom kullanılmalıdır.
3. Başlangıç gitar eğitimi aynı zamanda başlangıç gitar eğitimini oluşturuyorsa, öğrencinin metronomla çalışması, ritimsel kulak eğitimini destekleyecektir.
4. Teknik çalışmalar çeviklik kazanacaktır.
5. Başarılı bir müzik öğretmeni ve gitar çalıcısı olmakta önemli rol oynamaktadır.
6. Çalışmaları daha kolay ve daha verimli bir hale getirmektedir.

Çalıştığınız eserlerin armonik çözümlemesini ne sıklıkla yapıyorsunuz?

Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 17.

Çalıştığınız eserlerin armonik çözümlemesini ne sıklıkla yapıyorsunuz?

Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	f	%
Her zaman	2	20,0	8	12,3
Sık sık	4	40,0	12	18,5
Bazen	2	20,0	23	35,4
Ara sıra	2	20,0	13	20,0
Hiç	0	0,0	9	13,8
Toplam	10	100,0	65	100,0

Tablo 4. 17.' de başlangıç gitar eğitimi derslerinde çalışılan eserlerin armonik çözümlerinin ne sıklıkla yapıldığına ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin frekans dağılımı belirtilmiştir. Tablo incelendiğinde öğretim elemanlarının ve öğrencilerin görüşleri sırasıyla:

%20,0 ve %12,3 oranında “her zaman”, %40,0 ve %18,5 oranında “sık sık”, %20,0 ve %35,4 oranında “bazen”, %20,0 ve %20,0 oranında “ara sıra”, %0,0 ve %13,8 oranında “hiç” olarak belirtilmiştir. Bu sonuçlara göre, başlangıç gitar eğitiminde, çalışılan eserlerin armonik çözümleri öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun görüşleri incelendiğinde sık sık yapılmakta fakat öğrencilerin büyük çoğunluğunun görüşleri armonik analizlerin bazen yapıldığı şeklindedir. Öğretim elemanları armonik analizlerin sık sık yapılması gerektiğini düşünse de, öğrencilerin görüşleri incelendiğinde, öğretim elemanları, derslerinde çalıştırdıkları eserlerin armonik analizlerini ifade ettikleri sıklıkla uygulamamaktadırlar.

Başlangıç gitar eğitimi derslerinde, genel armoni dersleri dışında da armoni bilgisi verilmelidir. Genel armoni dersleri piyano ile işlendiği için piyano üzerinde yapılan çalışmalar her zaman gitarla seslendirilememektedir. Piyano eşliğinde yapılacak olan dört sesli çalışmalar, gitar eşliğinde tam karşılığını bulmamakta ya da oktav çevrimleriyle yapılmaktadır. Gitar notaları sol anahtarın kullanıldığı tek porte üzerine yazılmasına rağmen, piyano notaları daha rahat okunabilen sol ve fa anahtarlarıyla çift porte üzerine yazılmaktadır. Gitar müziğinde kullanılan armonik yapı, armoni derslerinde işlenen yapıdan farklıdır. Öğretim elemanlarının bu gerçeğin farkında olması ve armonik analizlerin gitar öğrencisinin uygulama alanı bulabileceği bir içerikle yapılması gerekmektedir.

Armoni dersleri kapsamında sadece yatay ve dikey çok seslendirme çalışmaları yapılmamaktadır. Armoni derslerinde, “cümleleme” ve “akor dışı sesler” başlığı altında işlenen konular, çalgı eğitimi alan öğrencilerin bu konuları doğru anlamaları, onların çalacakları eserleri doğru analiz edebilmeleri için çok büyük önem taşımaktadır. Bir eserin doğru yorumlanabilmesi, çalınacak eserin dikkatli bir şekilde analiz edilmesine bağlıdır. Profesör Memduh Özdemir, armoni derslerinde bu konunun önemini belirtmiş ve “Bir çalgıyı birçok kişi çalar ama bir kişi en doğru ve en güzel şekilde çalar” cümlesiyle ifade etmiştir.

Armoni dersleri uygulama çalışmaları yapılmadığı sürece unutulmaya mahkûmdur. Gitar öğretim elemanlarına bu konuda büyük görevler düşmektedir. Armoni derslerinde işlenen cümleme ve akor dışı sesler konularına yönelik çalışmalara öncelik verilmeli, çalışılan eserlerin armonik analizleri gitar öğretim elemanlarının gözetiminde yapılmalıdır. Böylece öğrenci armoni derslerinde öğrendiği konuları, kendi çaldığı eserler üzerinde uygulayabilecek ve unutmayacaktır.

Başlangıç gitar öğretiminde öğrencilere kendi gitarınızla ne sıklıkla dinleti veriyorsunuz? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 18.

Başlangıç gitar öğretiminde öğrencilere kendi gitarınızla ne sıklıkla dinleti veriyorsunuz? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	f	%
Her zaman	5	50,0	12	18,5
Sık sık	2	20,0	19	29,2
Bazen	2	20,0	18	27,7
Ara sıra	1	10,0	13	20,0
Hiç	0	0,0	3	4,6
Toplam	10	100,0	65	100,0

Tablo 4. 18.' de başlangıç gitar eğitimi öğretiminde öğretim elemanlarının kendi gitarlarıyla ne sıklıkla dinleti verdiğiine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin frekans dağılımı belirtilmiştir. Tablo incelendiğinde öğretim elemanlarının ve öğrencilerin görüşleri sırasıyla:

%50,0 ve %18,5 oranında “her zaman”, %20,0 ve %29,2 oranında “sık sık”, %20,0 ve %27,7 oranında “bazen”, %10,0 ve %20,0 oranında “ara sıra”, %0,0 ve %4,6 oranında “hiç” şeklinde ifade edilmiştir.

Öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu, başlangıç gitar eğitiminde çalışılan eserlere kendi gitarlarıyla her zaman dinletti verdiklerini belirtmiştir. Öğrenciler ise yapılan dinletilerin sıklığını “sık sık” ve “bazen” olarak ifade etmişlerdir.

Öğretim elemanlarının, öğrencinin çalacağı eserleri derste seslendirmesi gitar eğitimi açısından hem olumlu hem de olumsuz sonuçlar doğurabilir.

Başlangıç gitar eğitiminde, öğrencinin çalacağı eserlerin derste seslendirilmesi öğrencinin çalacağı esere olan ilgisini artırmaktadır. Özellikle başlangıç gitar eğitiminin başlarında, öğrenci yeterli teknik bilgi ve becerileri öğrenmediği için, çalacağı eserlerde zorlanmaktadır. Dikkatli ve öğrenmeye istekli bir öğrencinin, öğretim elemanının çalışmasını seyrederek ve dinleyerek öğreneceği birçok kazanım vardır. Öğrenci teorik olarak işlenen birçok konunun uygulamasını öğretim elemanının çalış şeklini inceleyerek öğrenme fırsatı bulabilir, kendi çalışmasıyla kıyaslayarak eksik bilgisini tamamlayabilir. Sağ ve sol teknikleri, duruş tutuş eğitimi, ton ve renk çalışmaları, öğretim elemanlarının çalışılacak olan eserleri derslerinde örnekleme ile daha anlaşılır hale gelmektedir.

Öğretim elemanının, öğrencinin çalacağı eserleri kendi gitarıyla çalması, öğrencinin nota okumak konusunda tembelleşmesini ve dikkatinin zayıflamasını da beraberinde getirmektedir. Öğrenci çalacağı eseri önceden duyduğunda, aceleci davranmakta, çalışma basamaklarını hızlı ve dikkatsizce geçmektedir. Bu durum ritimde dalgalanmalara, sürekli takılmalara ve öğrencinin çalacağı eseri yeterli şekilde öğrenmemesine neden olmaktadır. Öğretim elemanının, öğrencinin çalacağı eserin bütününe seslendirmesi yerine sadece öğrencinin zorlandığı bölümlerin çalınması doğru olacaktır.

Başlangıç gitar eğitiminin başlarında öğretim elemanlarının öğrencinin çalacağı eserleri seslendirmesi, öğrencinin müzikal ve teknik bilgi ve becerileri daha hızlı ve kalıcı bir şekilde öğrenebilmesi açısından önemlidir. Fakat zaman içinde öğretim elemanları bu tutumdan vazgeçmelidir.

Derslerinizde öğrencilerin çaldığı eser ve etütler farklı yorumculardan (CD, teyp, DVD v.s.) ne sıklıkla dinletilmektedir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 19.

Derslerinizde öğrencilerin çaldığı eser ve etütler farklı yorumculardan (CD, teyp, DVD v.s.) ne sıklıkla dinletilmektedir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	f	%
Her zaman	1	10,0	9	13,8
Sık sık	2	20,0	9	13,8
Bazen	2	20,0	20	30,8
Ara sıra	4	40,0	16	24,6
Hiç	1	10,0	11	16,9
Toplam	10	100,0	65	100,0

Tablo 4. 19.' da başlangıç gitar eğitimi öğrencilerin çaldıkları eser ve etütlerin farklı yorumculardan ne sıklıkla dinletildiğine ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin frekans dağılımı belirtilmiştir. Tablo incelendiğinde öğretim elemanlarının ve öğrencilerin görüşleri sırasıyla:

%10,0 ve %13,8 oranında “her zaman”, %20,0 ve %13,8 oranında “sık sık”, %20,0 ve %30,8 oranında “bazen”, %40,0 ve %24,6 oranında “ara sıra”, %10,0 ve %16,9 oranında “hiç” şeklinde ifade edilmiştir.

Öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu, başlangıç gitar eğitimi derslerinde öğrencilere, çaldığı eser ve etütleri farklı yorumculardan ara sıra dinlettiklerini belirmelerine rağmen öğrencilerin büyük çoğunluğunun görüşleri öğretim elemanlarının görüşlerinden farklı olarak dinletilerin sık sık yapıldığı yönündedir.

Başlangıç gitar eğitimi, öğrencilerin teknik bilgi ve becerileri doğru bir şekilde öğrenebilmesini ve onların müzikal gelişimini sağlamalıdır. Teknik çalışmalar, müzikal kazanımlarla zenginleştirilmeli, farklı yorumculardan, eserler dinletilmeli, benzerlik ve farklılıkları derste tartışılmalıdır. Bu yönde yapılacak çalışmalar öğrencinin yaratıcılığının gelişmesine, soyut düşünme becerisinin kazandırılmasında büyük önem taşır. Soyut düşünme becerisinin kazandırılmasına yönelik çalışmalar, öğrencinin dinlediği müzik içindeki nüansları birbirinden ayırt edebilmesine,

derslerinde öğrendiği teknik bilgi ve becerilerin değişik şekillerde kullanımıyla oluşan yorum farklılıklarının anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

Öğrencinin çaldığı eseri başka yorumculardan dinlemesi özellikle başlangıç gitar eğitiminde, yorumunu beğendiği müzisyenlere öykünmesine sebep olabilir, bu durum ezbere bir gitar eğitimi anlayışını da beraberinde getirecektir. Bundan dolayı öğrenci önce çalacağı eserle ilgili ön hazırlığını, eserin armonik analizini yapmalı ve varsa eser içindeki nüansları belirtmelidir. Çalınacak olan eser son halini aldıktan sonra diğer müzisyenlerin aynı eser hakkındaki farklı yorumları dinlenmelidir. Böylece, farklı yorumların dinletilmesine yönelik çalışmalar gerçek amacına ulaşmış olup, öğrenci farklı gitar virtüözlerinden dinlediği farklı yorumlara karşı kabullenici değil, eleştirel bir gözle bakma becerisi kazanmış olur.

Yılsonunda öğrencilerin müzikal ve teknik gelişiminde öngörülen en önemli kazanım nedir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 20.

Yılsonunda öğrencilerin müzikal ve teknik gelişiminde öngörülen en önemli kazanım nedir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	f	%
Eseri temposuna uygun çalabilme	1	10,0	6	9,2
İki ve üç sesli eserleri çalma becerisinin kazandırılması	0	0,0	5	7,7
Renk ve tonların parlaklığı	0	0,0	5	7,7
Müzikal cümleleri doğru ifade edebilme	3	30,0	31	47,7
Temel gitar tekniklerini (Tirando, apayando, legato v.s.) doğru kullanabilme	6	60,0	18	27,7
Toplam	10	100,0	65	100,0

Tablo 4. 20.' de başlangıç gitar eğitiminde, yılsonunda öğrencilerin müzikal ve teknik gelişiminde öngörülen en önemli kazanımın ne olduğuna ilişkin öğretim

elemanlarının %10,0'ı ve öğrencilerin %9,2'si, eserlerin temposuna uygun çalınması gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Öğretim elemanlarının %0'ı ve öğrencilerin %7,7 si, iki ve üç sesli eserlerin çalma becerisinin kazandırılmasını, öğrencinin müzikal ve teknik gelişimi açısından, en önemli kazanım olarak görmüşler.

Öğretim elemanlarının %0'ı ve öğrencilerin %7,7'si, renk ve tonların parlak olması gerektiğini savunmaktadır.

Öğretim elemanlarının %30,0'ı ve öğrencilerin %47,7'si, müzikal cümlelerin doğru ifade edilmesi gerektiğini, öğretim elemanlarının %60,0'ı ve öğrencilerin %27,7'si, temel gitar tekniklerinin doğru kullanılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Öğretim elemanlarının %60,0'lık çoğunluğu başlangıç gitar eğitiminde yılsonunda, müzikal ve teknik gelişiminde ön gördükleri en önemli kazanımın, temel gitar tekniklerinin doğru kullanılması olduğunu belirtmişler fakat aynı soruya öğrenciler %47,7'lik çoğunlukla müzikal cümleleri doğru ifade edebilmek olarak belirtilmiştir. Öğretim elemanlarının görüşleriyle öğrenci görüşleri arasında paralellik görülmemektedir.

Öğretmen yetiştirilen kurumlarda I. yılda başlangıç gitar eğitimi dersleri dışında işitme eğitimi dersi de görülmektedir. İşitme eğitimi dersleri dâhilinde, solfej ve bona çalışmalarına yer verilmektedir. İşitme derslerinde solfej eğitimi sol anahtarı ile yazılmış tek sesli eserlerle yapılmaktadır. Gitar notaları ise sol anahtarı ile tek porte üzerinde çok sesli bir şekilde yazılmaktadır. Birden çok ezginin tek bir porte üzerindeki takibi zordur. Bu durum öğrencinin bir esere çalışırken daha fazla dikkat etmesini ve metronomla çalışmasını gerektirir. Eserin temposuna uygun çalmasına özen göstermek bu yüzden zorlaşmaktadır. Ama eseri temposuna uygun çalmak, başlangıç gitar eğitimi için tek başına yeterli değildir.

İki ve üç sesli eserleri çalabilme becerisinin kazandırılması hem sağ hem de sol el tekniğinin doğru gelişmesi sonucudur. Sağ el de tirando tekniğinin geliştirilmesi, aynı zamanda parmaklar arasında ton birliğinin gerçekleşmesi gerekmektedir. Sol el parmaklarının kombine kullanımını ve bare tekniğinin kusursuzluğunu gerektirir. Her iki elin parmakları eş zamanlamayı doğru yapmalıdır. Aynı zamanda öğrencinin iki ve üç sesli çalışmaları yapabilmesi onun gitar üzerindeki en azından I. pozisyondaki sesleri tanumasını gerektirir. Başlangıç gitar eğitiminde, iki ve üç sesli eserleri doğru

çalma becerisi kazanmak, bütün bu bilgi ve becerilerin anlaşılmasını gerektirmektedir. Bu bakımdan iki ve üç sesli eserlerin doğru çalınması yılsonunda öğrencinin teknik ve müzikal kazanımları doğru bir şekilde öğrenip öğrenmediğinin anlaşılması açısından önem taşır.

Öğrencinin gitarda renk ve tonlarının güzelliği o konuda yapacağı çalışmaların sıklığına bağlıdır ki, bu uzun zaman alabilir. Sağ el parmaklarının açısı, tırnağı törpüleme biçimi, tirando ve apayando tekniğinin birlikte ve düzgün kullanımı ve aynı zamanda sağ elin telin üzerinde hangi konumda durduğu, güçlü ve dolgun bir ton için önem taşır. Aynı zamanda sol el parmaklarını perde demirleri arasında kullanmak gereklidir. Öğrencinin bütün diğer gitar teknikleriyle birlikte ton çalışmalarına zaman ayırması zorlaşacaktır. Başlangıç gitar eğitiminde öğrenci ister çok ister az uğraşsın belirli bir kuvvet ve dolgunlukta sesler çıkarabilmekte ve bu başlangıç gitar eğitimi için yeterli görülmektedir. Renk ve tonların niteliği başlangıç gitar eğitiminin değil daha sonraki eğitim öğretim yılında yapılacak çalışmaların konusu olmalıdır.

Müzikal cümlelerin doğru bir şekilde ifade edilmesi armoni dersinin konusudur. 1. eğitim-öğretim yılında genel hatlarıyla öğretilmekte sonraki yıllarda “akor dışı sesler” başlığı altında detaylarıyla işlenmektedir. Başlangıç gitar eğitimi derslerinde çalışılan eserler küçük formda eserler olduğu için fazla üzerinde durulmamakta, sonraki eğitim-öğretim yılında büyük formda eserler üzerinde çalışılmaktadır. Bu yüzden başlangıç gitar eğitiminde müzikal cümlelerin tam ve doğru bir şekilde ifade edilmesi bilinçli bir cümleme bilgisinin sonucu olmayacağı için, bu konunun tüm hatlarıyla öğrenilmesinden sonra değerlendirilmesi doğru olacaktır.

Temel gitar teknikleri adı altında işlenen konular, sağ ve sol el parmak çalışmalarını, tirando, apayando, bare, legato, tremolo(başlangıç gitar eğitiminde yer verilmeyebilir.) tekniklerini, duruş ve tutuş eğitimini kapsamaktadır. Her bir teknik kazanım için farklı egzersizler, etütler ve eserler çalışılmaktadır. Fakat tüm bu teknik çalışmalar sadece öğrencinin teknik becerilerinin gelişimi için kullanılır. Müzikal gelişim adına büyük bir fayda sağlamaz. Ama 1. eğitim-öğretim yılında işlenen derslerin amacı sonraki senelerde kullanacağı teknik bilgi ve becerilerin doğru anlaşılmasını sağlamak olmalıdır. Dört yıl sürecek gitar eğitiminin temellerinin

atıldığı başlangıç gitar eğitiminin öncelikli amacı temel gitar tekniklerinin öğrenilmesi ve bu teknik çalışmaların sonraki yıllarda kalıcı olmasını sağlayacak olan egzersiz, etüt ve diğer uygulama çalışmalarına yer verilmesidir.

Kurumunuzda gitar öğretim elemanlarının hazırladığı bir metot varsa derslerinizde bu kaynaktan ne ölçüde faydalanıyorsunuz? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 21.

Kurumunuzda gitar öğretim elemanlarının hazırladığı bir metot varsa derslerinizde bu kaynaktan ne ölçüde faydalanıyorsunuz? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	f	%
Tamamen	0	0,0	6	9,2
Büyük ölçüde	3	30,0	9	13,8
Kısmen	2	20,0	8	12,3
Çok az	0	0,0	9	13,8
Hiç	5	50,0	33	50,8
Toplam	10	100,0	65	100,0

Kurumunuzda gitar öğretim elemanlarının hazırladığı bir metot varsa, derslerinizde bu kaynaktan ne ölçüde faydalanıyorsunuz sorusuna ilişkin öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerinin oransal dağılımı tablo 4. 21.' de belirtilmiştir. Yukarıdaki tabloya göre, öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşlerinin seçeneklere göre dağılımı sırasıyla:

%0 ve %9,2 oranında “tamamen”, %30,0 ve %13,8 oranında “büyük ölçüde”, %20,0 ve %12,3 oranında “kısmen”, %0 ve %13,8 oranında “çok az”, %50,0 ve %50,8 oranında “hiç”, şeklindedir.

Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin büyük bir çoğunluğu gitar eğitimi derslerinde öğretim elemanlarının hazırladığı bir metottan yararlanmadıklarını açıklamış, bu konu hakkındaki paralel görüş bildirmişlerdir.

Bu durumdan anlaşılmaktadır ki, Türkiye’ de öğretmen yetiştiren kurumların yarısında gitar eğitimi derslerinde çeşitli metotlar kullanılmakta, diğer yarısında da öğretim elemanlarının yazmış olduğu metotlar ihtiyacı karşılamamaktadır. Bu durum Türkiye’ de öğretmen yetiştiren kurumlarda gitar eğitimi konusunda bir eğitim birliğinin oluşmadığını, yapılan çalışmaların yetersizliğini ortaya koymaktadır.

Türkiye genelinde öğretim elemanlarının yazdığı belli başlı birkaç metot vardır. Bekir Küçükay’ın “Klasik Gitar İçin Başlangıç Metodu”, (2004), Ahmet Kanneçi’nin “Klasik Gitar Metodu”, (1999), Prof. Yıldız Elmas’ın “Sorularla Gitar”, (1994), Yrd. Doç. Dr. Sadık Yöndem’ in Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri için hazırlamış olduğu “Gitar”, (2003), günümüzde gitar eğitiminde kullanılan kitaplardır. Aralarında, öğretmen yetiştiren kurumlarda okutulan iki tane kitap bulunmaktadır. Bunlardan Prof. Yıldız Elmas’ın “Sorularla Gitar” (1999) adlı kitabı, gitara yeni başlayanlara ve gitar konusunda kendini geliştirmek isteyenlere yönelik önemli bilgiler içermekte, fakat bir metot niteliği taşımamaktadır. Yrd. Doç. Dr. Sadık Yöndem’ in Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri için hazırlamış olduğu “Gitar”, adlı kitabı her ne kadar güzel sanatlar liseleri için hazırlanmış olsa da öğretmen yetiştiren kurumlarda başlangıç gitar eğitimi derslerinde kullanılacak bir içerikle hazırlanmıştır.

Görülüyor ki, Türkiye’ de öğretmen yetiştiren kurumlarda başlangıç gitar eğitimi derslerinin ihtiyaçlarını karşılayacak, metot ve kaynak kitaplar yok denecek kadar azdır.

Tremolo çalışmalarında sizce en önemli kazanım ne olmalıdır? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 22.

Tremolo çalışmalarında sizce en önemli kazanım ne olmalıdır? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	f	%
Sol el parmaklarının pozisyon geçişlerinde doğru zamanlama yapılabilmesi	0	0,0	0	0
Tremolo ile birlikte çalınan ezginin belirgin olması	0	0,0	7	10,8
Tremolo parmaklarının eşit aralıklarla kullanılması	2	20,0	7	10,8
Tremolo yapan parmakların temiz sesler üretmesi	2	20,0	12	18,5
Başlangıç eğitiminde tremolo çalışmalarına yer verilmiyor.	6	60,0	28	60,0
Toplam	10	100,0	65	100,0

Tremolo çalışmalarında en önemli kazanım ne olmalıdır? Sorusuna ilişkin öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri tablo 4. 22.' de belirtilmiştir. Buna göre:

Tremolo çalışmalarında sol el parmaklarının pozisyon geçişlerinde doğru zamanlama yapılabilmesi, öğretim elemanı ve öğrencilerin hiçbiri tarafından önemli görülmemiştir.

Öğretim elemanlarının %0'ı ve öğrencilerin 10,8'i tremolo ile birlikte çalınan ezginin belirgin olması yönünde görüş bildirmişler.

Öğretim elemanlarının %20,0'ı ve öğrencilerin %10,8'i tremolo yapan parmakların eşit aralıklarla kullanılmasının tremolo çalışmalarında en önemli kazanım olduğu görüşünde birleşmektedir.

Öğretim elemanlarının %20,0'ı ve öğrencilerin %18,5'i tremolo yapan parmakların temiz sesler üretmesinin, tremolo çalışmalarında en önemli kazanım olduğu görüşündedirler.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin %60,0'ı ise tremolo çalışmalarına başlangıç gitar eğitiminde yer vermediklerini ifade etmişlerdir. Öğretim elemanı ve öğrencilerin büyük çoğunluğunun görüşleri doğrultusunda, başlangıç gitar eğitiminde tremolo çalışmalarına yer verilmediği ve bu görüşler arasında paralellik olduğu anlaşılmaktadır.

Tremolo tekniği, "i, m, a" parmaklarının aynı tel üzerinde sırasıyla kullanımı ve "p" parmağının eşliğiyle yapılan uygulamadır.

Sol el parmaklarının pozisyon geçişlerinde doğru zamanlama yapabilmesi, tremolo yapan sağ el parmaklarının sürekliliğini ve akıcılığını bozmamasına aynı zamanda sol el parmaklarının temiz sesler üretmesine bağlıdır. Böylece hem pozisyon geçişleri temiz olacak, hem de tremolo parmakları sürekliliğini koruyacaktır. Sol el parmaklarının doğru zamanlama yapabilmesi, tremolo çalışmalarının doğru bir şekilde öğrenilmiş olduğunun en belirleyici kanıtıdır. Çünkü tek başına sağ el parmaklarının doğru tremolo yapması ya da sol el parmaklarının pozisyon geçişlerinde temiz sesler üretmesi tremolo çalışmalarının doğru yapıldığı anlamına gelmez. Öğretim elemanlarının çoğunluğu başlangıç gitar eğitiminde tremolo çalışmalarına yer vermedikleri için, tremolo çalışmalarında bu konuya fazla önem vermediklerini belirtse de aslında tremolo çalışmaları için önemli bir ölçüttür.

Tremolo çalışmalarında, birbirini takip eden iki sesli tremolo hareketini sağ elde "i, m, a" parmakları yapar. Bas eşliğini ya da ezgisel yürüyüşü yapan parmak "p" parmağıdır. Bu çalışmalarda "p" parmağı ve tremolo parmakları arasındaki balansın ayarlanması gerekir. Tremolo egzersizlerinde düşünülenin aksine "p" parmağının gürlüğüne dikkat edilmelidir. Öğrenci bütün dikkatini tremolo parmaklarına yoğunlaştırdığı için "p" parmağından zayıf sesler çıkmakta, tremolo ile eşlik edilen ezginin belirgin duyulmamasına sebep olmaktadır. Mehmet Gürgün tremolo egzersizleri üzerinde çalışılırken bu konunun önemini belirtmiş, tremolo parmaklarının belirli bir refleks kazanılmasından sonra "p" parmağının gürlüğüne dikkat edilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Tremolo çalışmalarında metronom kullanmak gerekmektedir. Başlangıçta düşük bir metronom hızıyla başlanmalı, sonrasında birer kademe atlanarak hareketler tekrarlanmalıdır. Her bir metronom vuruşuna karşılık gelecek şekilde, “i, m,a” parmaklarının sırasıyla kullanımıyla üçleme hareketleri yapılır. Bu çalışmalar parmak hareketlerinin eşitliği açısından önemlidir. Diğer parmaklara göre “a” parmağını kullanmak zor olacağı için acele edilmemeli, her parmağın eşit aralıklarla kullanımına dikkat edilmelidir. Çalışmaların sadece eşit aralıklarla yapılmasının dışında hızlandırılması da gereklidir. Bu da sabırlı ve dikkatli bir çalışmayı gerektirir. Fakat parmakların eşit aralıklarla kullanılması tremolo çalışmalarının doğru yapıldığı anlamına gelmez. Tek başına yeterli değildir.

Tremolo çalışmaları metronomla çalışılmadığı sürece sürekli takılmalar yaşanmasına ve seslerin birbirleriyle karışarak, bulanık sesler oluşmasına sebep olur. Tremolo, aslında öğrenilmiş bir refleks hareketidir. Bu refleks hareketi öğrenilinceye kadar çalışmak gerekir. Öğrenci tremolo egzersiz ve etütlerini çalışırken sürekli kendini dinlemelidir. Sadece seri bir şekilde tremolo yapmak tek başına yeterli değildir. Vızıltı şeklinde oluşacak sesler bir müzisyen için asla yeterli olmayacaktır. “i, m,a” parmaklarının tırnak uzunluklarına dikkat edilmelidir. Birbiriyle orantsız, rasgele biçimlendirilmiş tırnaklar parmaklar arasındaki zamanlamayı bozacak, aynı zamanda temiz sesler üretilmesine de engel olacağı için tremolo çalışmalarına başlanmadan önce tırnaklara şekil verilmeli, her bir parmağın çıkaracağı tonunun eşit olmasına dikkat edilmelidir. Marco Sossias Karaburun Festivalinde yaptığı masterclass derslerinde tremolo çalışmalarında, özellikle “a” parmağının hareketlerine dikkat edilmesi gerektiğini, bu parmağın kullanımında bilekte oluşacak hareketlerin önlenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Başlangıç gitar eğitiminde sol el parmak çalışmalarında kaçınıcı pozisyonu başlangıç pozisyonu olarak belirliyorsunuz? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 23.

Başlangıç gitar eğitiminde sol el parmak çalışmalarında kaçınıcı pozisyonu başlangıç pozisyonu olarak belirliyorsunuz? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	f	%
1. pozisyon	6	60,0	49	75,3
3. pozisyon	1	10,0	2	3,1
5. pozisyon	2	20,0	8	12,3
7. pozisyon	1	10,0	6	9,2
Diğer	0	0,0	0	0,0
Toplam	10	100,0	65	100,0

Tablo 4. 23.' de başlangıç gitar eğitiminde, sol el parmak çalışmalarına kaçınıcı pozisyondan başlandığına ilişkin öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerinin, seçenekler göre frekans dağılımı verilmiştir. Buna göre, öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşlerinin frekans dağılımı aşağıda sırasıyla açıklanmıştır.

Öğretim elemanlarının %60,0'ı ve öğrencilerin %75,3'ü pozisyon çalışmalarına 1. pozisyondan başladıklarını ve sırasıyla %10,0'ı ve %3,1'i 3. pozisyondan başladıklarını, %20,0'ı ve %12,3'ü 5. pozisyondan başladıklarını, %10,0'ı ve %9,2'si 7. pozisyondan başladıklarını ifade etmişlerdir. Bunun dışında sol el çalışmaları belirtilen seçenekler dışında farklı bir pozisyonda yapılmamaktadır.

Başlangıç gitar eğitiminde sol el çalışmalarının 1. pozisyon üzerinde yapılmasının birçok nedeni vardır. Başlıca sebebi, çalışmalara ister 1. telden ister 6. telden başlansın, her ikisinde de klavyedeki nota sistemi doğru ve anlaşılır bir şekilde açıklanabilmektedir. Böylece klavye üzerindeki notalar 3 oktavlık bir aralıkta, birbirini takip eden bir sıra izlemektedir. Sol el çalışmalarının 1. pozisyonda yapılmasının bir diğer avantajı, bütün dizi çalışmalarının boş teller kullanılarak yapılabilmesi olmalıdır. Aynı zamanda öğrencinin başlangıç gitar eğitiminde çalışacağı

eserlerin büyük bir kısmı 1. pozisyondadır. 1. pozisyondaki sesler anlaşılmadan, bu pozisyondaki eserlerin çalınması güçleşecektir. Böylece öğretim elemanı 1. pozisyon üzerindeki sesleri açıklayarak birçok kazanımı tek bir seferde anlatmış olacaktır. 1. pozisyon üzerinde yapılacak olan sol el çalışmalarının avantajları yanında bir de dezavantajı vardır: Sol el teknik çalışmaları çoğu zaman 1. pozisyon üzerinde yapılırsa da, perde aralarının genişliği öğrencinin –özellikle üst tellerde- parmaklarını ve bileğini zorlamasını gerektirir. Bu yüzden öncelikle parmak açma çalışmalarına yer vermek, sonrasında dizi çalışmalarına yönelmek, öğrencinin bileğini zorlamadan çalabilmesi açısından önemlidir.

Diğer pozisyonlarda yapılan sol el çalışmalarında, parmaklar üst pozisyonlarda rahat kullanıldığı için tercih edilmektedir. Bu yaklaşımı Türkiye’de gitar eğitimine ilk defa “Klasik Gitar İçin Başlangıç Metodu” (2004) kitabıyla Bekir Küçükay uygulamıştır. Sol el parmak çalışmalarını 7. pozisyondan başlatmış, adım adım 1. pozisyona taşımıştır. Çalgı eğitiminde üst pozisyonlardan başlamak yeni bir yaklaşım değildir. 40 yıl önce Prof. Dr. Ali Uçan tarafından oluşturulup geliştirilmiş, 1965’te hazırladığı seminere katılan Abdullah Uz ve Turhan Çimen, keman eğitimi derslerinde bu yöntemi uygulamış ve başarılı sonuçlar almışlardır. Genellikle, gitar eğitiminde sol el parmak çalışmalarının 7. pozisyondan değil de 1. pozisyondan başlanmasının sebebi, 7. pozisyondan başlandığında klavyedeki seslerin doğru anlaşılmasındaki zorluktur. Bu yüzden sol el çalışmalarına 7. pozisyondan başlamak öğretim elemanlarının genelinin tercih ettiği bir yaklaşım değildir.

Başlangıç gitar eğitiminde tırnak yapıları, uzunlukları ve törpüleme şekilleri sizce ne derece önemlidir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 24.

Başlangıç gitar eğitiminde tırnak yapıları, uzunlukları ve törpüleme şekilleri sizce ne derece önemlidir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	f	%
Tamamen	4	40,0	31	47,7
Büyük ölçüde	3	30,0	17	26,2
Kısmen	3	30,0	10	15,4
Çok az	0	0,0	4	6,2
Hiç	0	0,0	3	4,6
Toplam	10	100,0	65	100,0

Tablo 4. 24. ' de başlangıç gitar eğitiminde tırnak yapıları, uzunlukları ve törpüleme şekillerinin ne derece önemli olduğuna ilişkin öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerinin seçenekler göre oransal dağılım tablosu görülmektedir. Öğretim elemanları ve öğrencilerin bu konu ile ilgili görüşlerinin oransal dağılımı aşağıda sırasıyla anlatılmıştır. Buna göre:

%40,0 ve %47,7 oranında "tamamen", %30,0 ve %26,2 oranında "büyük ölçüde", %30,0 ve %15,4 oranında "kısmen", %0 ve %6,2 oranında "%6,2 oranında "çok az", %0 ve %4,6 oranında "hiç" şeklinde ifade edilmiştir. Başlangıç gitar eğitiminde tırnak yapıları, uzunlukları ve törpüleme şekillerinin ne derece önemli olduğu konusunda öğretim elemanları ve öğrencilerin büyük çoğunluğu tarafından "tamamen" ifadesi kullanmış ve onların görüşleri arasındaki paralellik olduğu anlaşılmıştır.

Önceki çağlarda gitaristlerin çoğunun, telleri tırnaklarıyla değil parmak uçlarıyla çektikleri doğrudur. Şimdi ise birçok faktör düşünülme zorundadır. Önceleri gitaristler, müzik odalarında, salonlarda, küçük tiyatrolarda, kiliselerde ve

bunun gibi küçük alanlarda çaldıkları için, düşük ses yüksekliği sorun yaratmazdı. Günümüzde ise gitaristler her zaman iyi bir akustiğe sahip olmayan büyük konser salonlarında çalmak zorundadırlar. İcracılar, doğru tırnak kullanımıyla yükselticiler olmadan 2000–3000 kişilik konser salonlarının arka sıralarına kadar ulaşabilecek ses üretebilmektedir.

Bana göre klasik gitar çalarken en önemli şey güzel bir ton üretmektir. Sağ el tırnaklarının doğru bakımı ve kullanımı ton kalitesini belirleyen oldukça önemli bir faktördür. (Milles, 2002, s:10)

Tırnağın yapısı ve tırnağın törpülenme şekli, telden çıkan sesin tonun niteliği açısından önemlidir. Parlak sesler elde edebilmek için tırnağın törpülenmesi, dışında 1200 numara çok ince zımpara kâğıdıyla temizlemek gereklidir. Böylece tırnak törpüsüyle biçimlendirilen tırnağın üzerinde kalan pürüzler temizlenir. Her tırnağın sertlik derecesi ve yapısı farklıdır. Yapısı birbirinden farklı olan tırnakları törpülerken tek bir şekilden bahsedilemez. Yapısına uygun törpüleme ve şekillendirme yapmak gerekir. Aynı zamanda tırnak uzunluğu konusunda da kesin kurallar yoktur. Tırnak teli çekerken, tele önce parmağın etli kısmı sonra tırnak değişorsa uzun bir tırnağa ihtiyaç yoktur. Tırnak direkt olarak teli çekiyorsa uzun bir tırnağın rahatlığı tercih edilecektir. Bu yüzden tırnakların nasıl törpülenmesi gerektiği konusunda öğretim elemanları, öğrencilere tırnak yapılarına uygun törpüleme şekilleri konusunda yardımcı olmalıdır. Birkaç kere deneme yapılmalı, öğrencinin en rahat çalabileceği ve parlak bir ton yakalayabildiği tırnak şekli bulunmalıdır.

Derslerinizde eşlik çalışmalarına ne sıklıkta yer veriyorsunuz? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 25.

Derslerinizde eşlik çalışmalarına ne sıklıkta yer veriyorsunuz? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	f	%
Her zaman	0	0,0	6	9,2
Sık sık	4	40,0	10	15,4
Bazen	3	30,0	17	26,2
Ara sıra	2	20,0	12	18,5
Hiç	1	10,0	20	30,8
Toplam	10	100,0	65	100,0

Tablo 4. 25. ' de başlangıç gitar eğitimi derslerinizde eşlik çalışmalarına ne sıklıkla yer veriyorsunuz sorusuna ilişkin öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşlerinin oransal dağılımı görülmektedir. Yukarıdaki tabloyu incelediğimizde, öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri:

%0 ve %9,2 oranında “her zaman”, %40,0 ve %15,4 oranında “sık sık”, %30,0 ve %26,2 oranında “bazen”, %20,0 ve %19,5 oranında “ara sıra”, %10,0 ve %30,8 oranında “hiç” olarak ifade edilmiştir.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin, eşlik çalışmalarının ne sıklıkla yapıldığına görüşleri incelendiğinde, öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu, eşlik çalışmalarının sık sık yapıldığı yönünde, öğrencilerin büyük çoğunluğu ise bu çalışmaların hiç yapılmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin eşlik çalışmaları hakkındaki görüşleri tamamıyla birbirine zıt şeklindedir. Öğretim elemanları bu çalışmaların sık sık yapılması gerektiğini düşünse de derslerinde bu çalışmalara fazla yer vermedikleri anlaşılmaktadır.

Gitar, solo bir çalgı olmasının dışında yaylı, nefesli çalgılara ve insan sesine eşlik edebilecek ses aralığına sahip, kullanışlı bir eşlik çalgısıdır. Gitarın yaygın

kullanılmasının en büyük nedenlerinden biri de insan sesiyle son derece uyumlu bir eşlik çalgısı olmasıdır. Gitar ile bütün akor ve çevrimleri yapılabilmekte aynı zamanda akoru oluşturan seslerin farklı oktavlarda tınlatılmasıyla daha gür ve daha zengin eşlikler oluşturulmaktadır. Mezun olduktan sonra müzik öğretmeni olacak olan öğrencilerin öğrenecekleri eşlik çalışmaları ve bu çalışmalara yönelik uygulamalar, ortaöğretim müzik derslerinde söylenen şarkılara eşlik etmelerini kolaylaştıracaktır. Minör ve majör akor kalıplarının öğrenilmesi, öğrencinin işitme derslerini olumlu yönde etkileyecek, majör ve minör akorlarda oluşacak tını farklılıklarının öğrencinin kendi kendine keşfetmesi sağlanacaktır. Aynı zamanda gitarla yapılacak olan eşlik çalışmaları ile armoni dersleri dâhilinde işlenen akor dizileri ve çok seslendirme konularında, teorik olarak öğretilen bilgilerin kalıcı olması sağlanacak ve bu konulara ilişkin uygulama alanı yaratılmış olacaktır.

Sağ el gitar üzerinde nerede durmalıdır? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 26.

Sağ el gitar üzerinde nerede durmalıdır? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	f	%
19. perdenin bitiminden hemen sonra	3	30,0	3	4,6
Rezonans deliğinin gerisinde	7	70,0	49	75,4
Eşiğe yakın	0	0,0	13	20,0
Fark etmez	0	0,0	0	0,0
Toplam	10	100,0	65	100,0

Tablo 4. 26.' de sağ el gitar üzerinde nerede durmalıdır? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin frekans dağılımı gösterilmiştir. Sırasıyla önce Öğretim elemanı ve sonra öğrenci görüşlerinin tablo 4. 26.' daki seçeneklere göre dağılımı aşağıda açıklanmıştır.

%30,0 ve %4,6 oranında “19. perdenin bitiminden hemen sonra”, %70,0 ve %75,4 oranında “rezonans deliğinin gerisinde”, %0,0 ve %20,0 oranında “eşiğe yakın” olarak ifade edilmiştir.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin büyük çoğunluğunun görüşü, sağ elin rezonans deliğinin gerisinde durması gerektiği yönündedir ve öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri arasında paralellik vardır.

19. perde gitar klavyesi üzerindeki son perdedir. Sağ elin bu konumda kullanılması, telin rahat çekimini aynı zamanda berrak ve yumuşak bir tonun oluşmasını sağlamaktadır. Sağ elin bu alanda kullanılmasıyla oluşacak olan sesin tonu nefesli çalgılarınkine benzer bir yumuşaklıktadır. Marco Sosisas, Uluslar Arası Karaburun Festivalinde sağ elini 19. perdenin bitiminde kullanmış klarnetinkine çok yakın bir ton elde etmiştir. Fakat sağ elin bu bölgede kullanımının olumsuz tarafları da vardır. Sağ el parmaklarının perdelere takılmakta, “p” ve “a” parmakları klavyenin üstüne ya da altına çarpmaktadır. Bu durum sağ elin bu alanda sürekli kullanımını zorlaştırmaktadır. Sağ el bu bölgede daha çok müzikal cümlelerin ifadesinde ve nüans değişimlerinde kullanılmaktadır.

Rezonans deliği, ses deliği olarak ta isimlendirilmektedir. Rezonans deliği, titreşen sesin gitar gövdesi içine iletilmesini sağlayan, gitar gövdesi üzerindeki büyük deliktir. Sağ el parmaklarının en sık kullanıldığı bölge rezonans deliğinden sonraki bölgedir. Bu pozisyonda dirsek ve kol en rahat şeklini alır, parmaklar serbestçe hareket eder. Sesin en kuvvetli çıktığı pozisyon olmasının yanı sıra ses tonunun en dolgun ve parlak çıktığı bölümdür. Nüans değişimlerinin yaşanmadığı eserlerde, egzersiz ve etütlerde sıklıkla kullanılmaktadır. Tel bu bölgede ne 19. perdenin gerisinde kullanıldığı gibi fazla yumuşak ya da eşiğe yakın kullanıldığı gibi fazla sert değil, öğrencinin en rahat kullanabileceği sertlik derecesindedir. Frederick M. Noad, Christopher Parkening, John Milles gibi ünlü gitaristler hazırlamış oldukları metotlarda, gitara ilk defa başlayacak öğrencilere, sağ elin parmaklarının rezonans deliğinin gerisinde kullanılmasını önermişlerdir.

Sağ el parmaklarının eşiğe yakın kullanılması yaygın bir yaklaşım değildir. Sağ el parmaklarının bu pozisyonda kullanımında oluşacak ses tonu metaliktir. Aynı zamanda tel bu pozisyonda fazlasıyla gergin ve serttir. Bu durum genel amaçlı kullanımını engeller ve öğrenci telden ses çıkarabilmek için gereğinden fazla güç sarf

etmek zorunda kalır. Başlangıç gitar eğitiminde her zaman için öngörülen, öğrencinin gitarı rahat kullanabilmesidir. Bu pozisyon rahat kullanımı için uygun değildir. Fakat bu pozisyondan çıkan ses tonu, gitarın ton yelpazesi için bir zenginliktir. Bir eser içinde farklı tonal renkler tınlatılmak istenildiğinde sağ el bu pozisyonda kullanılmaktadır. Fakat gitar eğitiminin temellerinin atıldığı başlangıç gitar eğitimi derslerinde sağ el parmaklarının kullanıldığı başlangıç pozisyonun eşiğe yakın olması sorunlar yaratacağı için uygun bir pozisyon değildir.

Bare çalışmalarında nasıl bir yöntem izlenmektedir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 27.

Bare çalışmalarında nasıl bir yöntem izlenmektedir? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	f	%
Küçük bare çalışmalarından sırasıyla tel atlayarak, büyük bare çalışmalarına doğru	6	60,0	32	49,2
Büyük bare çalışmalarından başlayıp üst telde farklı sol el parmak kombinasyonlarıyla	0	0,0	2	3,1
Büyük bare çalışmalarından başlayarak farklı sağ el arpej çalışmalarıyla	1	10,0	11	16,9
Büyük bare çalışmalarında sağ elde blok (2'li, 3'lü, 4'lü) tel çekimleriyle	0	0,0	3	4,6
Başlangıç gitar eğitiminde bare çalışmalarına yer vermiyorum.	3	30,0	17	26,2
Toplam	10	100,0	65	100,0

Tablo 4. 27.' de öğretim elemanlarının ve öğrencilerin bare çalışmalarında izlenen yöntemlere ilişkin görüşlerinin frekans dağılımını oluşturulmuştur. Öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerinin seçeneklere göre oransal dağılımı aşağıda açıklanmıştır. Buna göre önce öğretim elemanı sonra öğrenci görüşlerin oransal

dağılımı sırasıyla verilmiştir. Buna göre öğretmen elemanları ve öğrencilerin görüşleri:

%60,0 ve %49,2 oranında “küçük bare çalışmalarından sırasıyla tel atlayarak, büyük bare çalışmalarına doğru”, %0 ve %3,1 oranında “büyük bare çalışmalarından başlayıp üst telde farklı sol el parmak kombinasyonlarıyla”, %10,0 ve %16,9 oranında “büyük bare çalışmalarından başlayarak farklı sağ el arpej çalışmalarıyla”, %0 ve %4,6 oranında “büyük bare çalışmalarında sağ elde blok (2’li, 3’lü, 4’lü) tel çekimleriyle”, %30,0 ve %26,2 oranında “başlangıç gitar eğitiminde bare çalışmalarına yer vermiyorum.” şeklinde ifade edilmiştir.

Öğretim elemanları ve öğrencilerin büyük çoğunluğunun görüşleri arasında aynı yönde bir ilişki olduğu anlaşılmakta ve başlangıç gitar eğitimi dâhilinde uygulanan bare çalışmalarında, küçük bare çalışmalarından sırasıyla tel atlayarak, büyük bare çalışmalarına doğru bir sıra izlendiği sonucuna varılmaktadır.

Bare, parmağın aynı perde üzerinde birden fazla tele aynı anda basma işlemidir. 6 telin tamamına basılarak yapıldığında, büyük bare, 6 telden daha az komşu tele aynı anda basıldığında küçük bare ismini alır.

Küçük bare çalışmaları, büyük bare çalışmalarına oranla daha kolay ve rahat olduğu için önce küçük bare çalışmalarıyla başlanması daha doğru olacaktır. İlk başta büyük çalışmalarla başlamak öğrencinin elinin çabuk yorulmasına ve bare ile bastığı tellerden çıkan seslerin temiz olmamasına sebep olacaktır. İlk derslerde büyük bare çalışmalarıyla başlamak, sol el bileği fazla zorlanacağından dolayı ağrılara ve sakatlanmalara yol açar. Önce küçük bare çalışmaları üzerinde egzersizler yapılmalı, parmaklar belirli bir kondisyon kazandıktan sonra sırasıyla birer tel atlayarak büyük bare çalışmalarına geçilmelidir. Bare çalışmalarına, küçük bare ile başlamanın bunun dışında üç ana nedeni vardır. İlk olarak; eklemin içeri çökertilmesi ile büyük bir basınç uygulamak mümkün olur böylece vınlama riski azaltılmış olur. İkinci olarak; diğer parmakların pozisyon dışına itilmesi önlenmiş olur. Üçüncü olarak; 2, 3 ve 4. telleri kapsayan bare uygulandığında boş 1. tel titreşim için serbest bırakılmış olur.

Yukarıda diğer seçeneklerde belirtilen büyük bare çalışmalarıyla başlamak, başlangıç gitar eğitimi düzeyi için oldukça erken olacaktır. Bahsi geçen bare çalışmaları daha çok bare basacak olan parmağın kuvvetlenmesi ve bare yapan parmağın tele uygulayacağı basıncı artırmak için uygulanmalıdır. Francisco

Tarrega'nın hazırlamış olduğu metotta büyük bare çalışmalarına yer vermiş olmasına rağmen bu metot başlangıç gitar eğitimini hedef almamakta daha çok etüt kitabı niteliği taşımaktadır. Yukarıdaki paragrafta da belirtildiği gibi büyük bare çalışmalarıyla başlamak öğrencinin sol bileğinde ağırlara hatta sakatlanmalara yol açabilir. Ayrıca bare çalışmalarına büyük bare ile başlandığında, bare basacak olan parmak tellere uygulayacağı basıncın dengesini tam olarak ayarlayamayacağından sesler temiz duyulmayacak, bu durum öğrencinin kendine olan güvenini zedeleyecektir.

Çalışılan eserlerin ait olduğu sanat dönemleri ve o dönemin çalış teknikleri hakkında ne sıklıkta çalışmalar yapılmaktadır? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Tablo 4. 28.

Çalışılan eserlerin ait olduğu sanat dönemleri ve o dönemin çalış teknikleri hakkında ne sıklıkta çalışmalar yapılmaktadır? Sorusuna ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşleri

Seçenekler	Öğretim elemanlarının görüşleri:		Öğrencilerin görüşleri:	
	f	%	f	%
Her zaman	3	30,0	12	18,5
Sık sık	5	50,0	11	16,9
Bazen	1	10,0	14	21,5
Ara sıra	1	10,0	15	23,1
Hiç	0	0,0	13	20,0
Toplam	10	100,0	65	100,0

Tablo 4. 28.' de öğretim elemanlarının ve öğrencilerin çalışılan eserlerin ait olduğu sanat dönemleri ve o dönemin çalış teknikleri hakkında ne sıklıkta çalışmalar yapılmaktadır? Sorusuna ilişkin görüşlerinin frekans dağılımını oluşturulmuştur. Öğretim elemanları ve öğrenci görüşlerinin seçeneklere göre oransal dağılımı aşağıda açıklanmıştır. Buna göre önce öğretim elemanı sonra öğrenci görüşlerin oransal

dağılımı sırasıyla verilmiştir. Buna göre öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri:

%30,0 ve %18,5 oranında “her zaman”, %50,0 ve %16,9 oranında “sık sık”, %10,0 ve %21,5 oranında “bazen”, %10,0 ve %23,5 oranında “ara sıra”, %0 ve %20,0 oranında “hiç” olarak ifade edilmiştir. Öğretim elemanları çalışılan eserlerin ait olduğu sanat dönemleri ve o dönemin çalış teknikleri hakkında sık sık çalışmalar yapıldığını ifade etmelerine rağmen, öğrenciler yapılan çalışmaların sıklık derecesini “ara sıra” olarak ifade etmişlerdir. Çalışılan eserlerin ait olduğu sanat dönemleri ve o dönemin çalış teknikleri hakkında yapılan çalışmaların sıklık derecesine ilişkin öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri arasında aynı yönde bir ilişki görülmemektedir.

Gitar repertuarı sadece günümüz bestecilerinin ürettiği eserlerden oluşmamaktadır. Gitar, günümüz şeklini alıncaya kadar birçok evrelerden geçmiş, Sümer ve Babil uygarlıkları zamanında lud ve ud isimlerini almış, Avrupa’da şekillendirilerek lavta adı verilmiş, en son şeklini İspanya’ da almıştır. Yaklaşık 2500–3000 yıllık bir geçmişe sahip olan gitar, kendi müzik kültürünü de günümüze taşımıştır. Bu zenginlikte bir müzik kültürünü, bu kültürün ürünü olan dansları ve formlarını da tanımak gereklidir. Gitar müziği tarihindeki tür ve biçimleri bilinmeden, geçmiş sanat dönemlerine ait eserlerin icrası da geliş güzel ve yanıltıcı olacaktır. Bir ders saati içinde öğretim elemanın, gitar müziği tarihiyle ilgili öğrenciye aktarabileceği bilgi sınırlı ve eksik olacaktır. Öğretim elemanları öğrencinin bu konular hakkındaki bilgilenme sürecinde öğrenciyi araştırma yapmaya sevk etmeli ve öğrencinin yapmış olduğu araştırmalar ışığında çalınacak eser analiz edilmelidir. Bu süreçte öğrencinin yapacağı araştırmalarla birlikte öğretim elemanı da gitar çalış teknikleri ve sanat dönemlerine ilişkin bilgilerini paylaşmalıdır. Gitar eğitiminde sadece uygulamalara yer vermek öğrencinin teknik ve müzikal gelişimi açısından yeterli olmayacağından dolayı gitar eğitimi derslerinde sık sık sanat dönemleri ve çalış teknikleri konularına yer vermek gereklidir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu araştırma, Türkiye’deki üniversitelerin eğitim fakültelerine bağlı Müzik Eğitimi bölümlerinde uygulanan başlangıç gitar öğretimi yöntem ve tekniklerinin incelenmesi, değerlendirilmesi, uygulamadaki benzerlik ve farklılıkların belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Öncelikle gitar öğretimi ile ilgili kaynaklardan, başlangıç gitar öğrenimine ilişkin, açık tellerin sırası, duruş, tutuş, sağ el, apayando ve tirando teknikleri, sol el, tırnak yapıları ve törpüleme şekilleri, legato tekniği, bare tekniği, tremolo tekniği konularına açıklık getirilmiş, daha sonra uygulanan anket yoluyla öğretim elemanlarının gitar öğretiminde izledikleri yollar, uyguladıkları yöntem ve teknikler, hakkında bilgi ve görüşler alınmıştır.

Başlangıç gitar öğretiminde uygulanan teknik ve yöntemlere ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri ile öğrenci görüşleri arasındaki paralellik ve farklılıklar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Burada amaç öğretim elemanlarının başlangıç gitar eğitimi konularına yönelik görüşleri ile onların öğrenci görüşlerinden edinilen uygulamaları arasındaki benzerlik ve farklılıkları anlamaktır.

Öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri dışında farklı metot ve araştırmalardan, aynı zamanda başlangıç gitar eğitimi konularına yönelik olarak yapılmış olan masterclass çalışmalarındaki görüşlerden de yararlanılmıştır.

Örneklem grubunun çoğunluğunu Marmara Üniversitesi Müzik Eğitim Bölümünde görev yapan gitar öğretim elemanları oluşturmaktadır.

Gitar öğretim elemanlarının genel olarak mesleki çalışma süreleri fazladır. Fakat kurumlarda eğitim veren, akademik unvanlı öğretim elemanı sayısının az olduğu tespit edilmiştir. Her ne kadar öğretim elemanlarının gitar eğitimciliğinde belirli bir tecrübeye sahip olsalar da akademik kariyer ve ilerleme konusunda bir gelişme gösterme ihtiyacı hissedilmektedir. Çünkü daha verimli bir gitar eğitimi için iyi yetişmiş, gitar tekniği, gitar öğretim yöntemlerini ve gitar pedagojisini iyi tanıyan öğretim elemanlarına ihtiyaç vardır.

Sonuç

Türkiye’de öğretmen yetiştiren kurumlarda gitar eğitiminin derslerinin yaygınlaşması yeni bir süreçtir. Bu durumdan dolayı doktora öğrenimi gören ya da görmekte olan öğretim elemanı sayısı fazla olmasına rağmen öğretim üyesi sayısı azdır. Doktora öğrenimi görmekte olan öğretim elemanlarının sayısı arttıkça gitar eğitimi alanında yapılacak olan araştırma ve çalışmalarda da artış sağlanacaktır.

Ankete katılan öğrencilerin büyük bir bölümünü Dokuz Eylül Üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmanın güvenilirlik ve geçerliliği açısından 1. sınıfta eğitim gören gitar öğrencileri seçilmemiş, özellikle yakın bir zamanda başlangıç gitar eğitimi derslerine katılmış olan 2. sınıf öğrencileri tercih edilmiştir. Böylece 2. sınıf öğrencilerinden alınan anket cevapları, öğretim elemanlarının ders işleyişleri hakkında edinilen bilgilerin güvenilirliği açısından önemlidir.

Öğrencilerin sadece 1/3’ü Güzel Sanatlar Liselerinden mezun olmalarına rağmen diğer 2/3’lük kısmı farklı liselerden mezun olmuşlardır. Bu durum başlangıç gitar eğitiminin sağlıklı öğretilmesini zorlaştırmaktadır. Öğrenci seviyeleri arasında dengesizlikler oluşmaktadır.

Aynı zamanda güzel sanatlar lisesi dışındaki liselerden mezun olan öğrencilerin bir kısmı da kendi çabalarıyla gitar eğitimi almışlardır. Üniversite öncesi gitar dersi almayanlar ise örneklem grubunun yarısını oluşturmaktadır. Bu durum eğitim birliğinin oluşmasını engellemektedir. Çünkü üniversite öncesinde gitar eğitimi alan öğrenciler, gitar eğitiminin temellerinin atıldığı başlangıç gitar eğitimi derslerine ilgi göstermemekte, bundan dolayı öğrenci doğru teknik bilgi ve becerileri tam olarak öğrenmemektedir.

Öğretim elemanlarının yılsonunda öğrencilerin müzikal ve teknik gelişiminde öngördükleri en önemli kazanım, temel gitar tekniklerinin (Tirando, apayando, legato v.s.) doğru kullanmasıdır.

Başlangıç gitar eğitiminde açık teller ve teller üzerindeki seslerin anlatımında öğretim elemanları ve öğrenci görüşleri arasında paralellik olduğu görülmüştür. Öğretim elemanları, açık telleri anlatırken 1. telden başlamakta ve 1. tel üzerindeki sesler üzerinde çalışmalar yapmaktadırlar. Bu konu ile ilgili olarak yapılan literatür

taramasında farklı görüşlere de rastlanmasına rağmen, başlangıç gitar eğitiminde kullanılan metotların çoğunluğu öğretim elemanlarının görüşleriyle aynı yöndedir.

Legato çalışmalarının hangi yöntemle başlandığına ilişkin öğretim elemanı ve öğrencilerin ortak görüşü düz legato'nun uygun olduğu şeklindedir. Bu konuya ilişkin yazılmış bütün metot ve kaynaklar legato çalışmalarına başlamak için en uygun yöntemin düz legato olduğunu kabul etmektedir.

Duruş ve tutuş eğitiminde öğretim elemanları ve öğrencilerin ortak görüşü gitarın öğrencinin fiziki yapısına uygun ve omurganın dik yapısını muhafaza edecek şekilde tutulması gerektiği yönündedir. Öğretim elemanları duruş ve tutuş eğitiminde özellikle, sakatlanmalara ya da kamburlaşmalara yol açılmasını önlemek amacıyla öğrencinin anatomisine ve omurganın dik yapısına dikkat etmektedirler.

Gitar çalarken iyi oturma pozisyonuna sahip olmak oldukça önemlidir. Hatalı oturma gerilme problemlerine neden olur ki, bu da performansın ve gerçekte de sağlığın bozulması ile sonuçlanır. (Miiles, 2002: 3).

Sağ el çalışmalarında öğretim elemanlarında öğretim elemanları elin doğal yapısının bozulmamasını öncelikli kazanım olarak belirtmelerine rağmen, öğrenciler, öğretim elemanlarıyla aynı görüşte birleşmemekte öğretim elemanlarının derslerinde ve sağ el parmaklarının, bileğe yakın büyük eklemden doğru bir açıyla kullanılmasına daha büyük önem verdiklerini ifade etmektedirler. Her iki kazanım da sağ el tekniğinin doğru gelişmesi açısından doğrudur ve her ikisi de farklı metotlardan elde edilmiş, sağ el tekniğinin doğru gelişiminde uygun görülmüş kazanımlardır.

Sağ el çalışmalarına apayando ya da tirando tekniklerinden herhangi biriyle başlamak ileride oluşacak kavram kargaşasının önüne geçmek içindir. Öğretim elemanları her iki tekniği de eşit oranda ya da aynı zamanda işlediklerini belirtmelerine rağmen, öğrenciler öğretim elemanlarının başlangıç gitar eğitiminde apayando tekniği ile başladıklarını ifade etmişlerdir.

Her iki tekniği de aynı anda ya da apayando tekniğiyle başlamak, sağ el tekniği ve daha sonra işlenecek olan ton çalışmaları için uygun değildir.

Ben öğrencilere tirando vuruşu öğretmeyi tercih ederim, karışıklığa neden olacağından dolayı her iki aynı anda anlatmayı uygun bulmuyorum. Ben her zaman kuvvetli bir serbest vuruşun gerekliliğine inandım. Daha ileriki aşamada ton rengi ve vurgulamada sağladığı imkânlardan dolayı apayando tekniğini anlatmayı düşünüyorum. (Milles, 2002: 6).

Başlangıç gitar eğitiminde sol el tekniğinde öğretim elemanlarının en önemli gördüğü kazanım, başparmağın sap arkasındaki pozisyonunu koruması olarak belirtilirken öğrenciler, parmaklar arasında doğru koordinasyon sağlanmasının derslerinde öncelikli kazanım olduğunu ifade etmişlerdir. Oysaki başparmağın sapın arkasında durması sol el kullanımına yönelik çalışmalarda amaç olamaz, bir amacın sonucu olabilir. Bir anlamda sol elin doğru kullanımını anlamak adına yapılan bir sağlamadır. Öğrencinin doğru sol el kullanımını sağlamak için yapılacak olan çalışmalar bir bütünlük içinde olmalıdır. Hem parmakların klavye ile açısı ve esnekliği hem de avuç içinin pozisyonu, sol el kazanımları için daha doğru bir yaklaşım olacaktır.

Tırnak yapıları ve törpüleme şekilleri konusunda öğretim elemanları ve öğrencileri aynı görüşte birleşmişler, başlangıç gitar eğitimi derslerinde tırnak törpüleme biçimlerine önem verildiğini ifade etmişlerdir. Tırnak yapısı ve tırnağın uygun bir biçimde törpülenmesi öğrencinin tonunun parlaklığı, rahat çalımı ve birçok tekniğin doğru gelişmesi açısından önemlidir.

Tırnakların tele takılmalarını önlemek ve güzel sesler üreterek, kaliteli bir ton elde edebilmek için şekillendirmeye ve sürekli bakıma gereksinimleri vardır.

(Küçükay, 2004: 13)

Bare tekniğinin anlatımında izlenen yöntem konusunda öğretim elemanları ve öğrencilerin görüşleri paralellik göstermekte ve küçük bare çalışmalarından sırasıyla tel atlayarak, büyük bare çalışmalarına doğru bir sıra izlemenin bare çalışmalarının doğru öğrenilmesi açısından en doğru yaklaşım olduğunu ifade etmektedirler. Literatür taramasından elde edilen bilgiler ışığında bare tekniğinde küçük bare çalışmalarından sırasıyla tel atlayarak büyük bare çalışmalarına doğru bir yol izlenmesinin bare tekniğinin doğru öğrenilmesi ve sakatlıklara yol açmaması için uygun bir yöntem olduğu görülmektedir.

Tremolo tekniğinin uygulanması konusunda öğretim elemanları ve öğrencileri başlangıç gitar eğitimi çalışmalarında tremolo çalışmalarına yer vermediklerini belirtmişlerdir. Tremolo çalışmaları uzun ve sabırlı bir çalışmanın sonucunda gerçekleşebilecek bir teknik kazanımdır. Bu yüzden gitar eğitiminin ilk yılını kapsayan başlangıç gitar eğitiminde, diğer teknik kazanımlara ağırlık verilmesinden dolayı, tremolo çalışmalarına gereken zaman ayrılmamaktadır.

Tartışma

Eğitim ve öğretimin olduğu yerde amaç, ilke ve yöntemler önem kazanmaktadır. Çalgı öğretiminin, özellikle gitar öğretiminin başlangıcından varılmak istenen hedefler iyi belirlenmeli ve hedeflere yönelik yöntemler ve teknikler kullanılmalıdır.

Belirlenen hedeflere ulaşmak için öncelikle öğrencinin, çalgısını çalmaya elverişli bir fiziği olması, gitarını sevmesi ve çalmaya istekli olması, uygun çalışma ortamının sağlanması gereklidir. Çalışmalarına ara vermeksizin devam eden, kendini sürekli geliştirmek isteyen öğretmen öğrencisine en iyi örnektir.

İlkeler, öğrenci tarafından belirlenir. Bu ilkeler ele alınan herhangi özel bir duruma uygulanabilecek kadar esnek ve bütün durumları içine alabilecek genişlikte olmalıdır.

Öneriler

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda, Türkiye’de Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Başlangıç Gitar Öğretimi ile ilgili öneriler aşağıda maddeler halinde sunulmuştur:

1. Başlangıç gitar öğretiminde öğrencilere kazandırılması gereken gitar çalma hedef davranışları, bu davranışların sonunda uygun öğretim durumları tespit edilmelidir.
2. Hedef davranışları öğrencilerin ne derecede kazandığı ve kazanma aşamasında ne tür problemlerle karşılaştıkları tespit edilmelidir.
3. Başlangıç gitar öğretimi için gerekli olan temel gitar çalma davranışları ve temel teknikleri kavrayabilmeleri öncelikli hedef olmalıdır.
4. Başlangıç metodu, öğrencilerin belli bir yaşın üzerinde gitar öğretimine başladıkları ve öğretim programının amaçları dikkate alınarak seçilmesi, tek bir metotla yetinilmemelidir.

5. Her bölümde, çağdaş program anlayışına uygun olarak hazırlanmış gitar öğretim programı hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.
6. Gitar öğretim elemanları kendi bölümlerinde ve diğer üniversitelerin gitar öğretim elemanları ile dönem sonlarında toplanmalı, durum tespiti ve öğretim yöntemleri hakkında bilgi alış verişi yapılmalıdır.
7. Üniversitelerin Müzik Bölümleri arasında gitar eğitimi hakkında görüş birliği olmalıdır.

KAYNAKÇA

- AYDINTAN. Z. (2004). **Gitar Metodu I**, Ankara. Evrensel Kitabevi.
- BROUWER. L. (1997) **The Essential Studies**, U. S. A., Music Sales Corporation Newyork.
- CARLEVARO. A. (1966) **Serie Didactica: Para Guitarra**, Canada., Berry.
- PARKENING. C. (1997) **The Christopher Parkening Guitar Method - Volume 1 : The Art and Technique of the Classical Guitar**. U. S. A., Hal Leonard Corporation.
- ELMAS. Y. (1986) **Müzik Tarihinde Gitarın Biçim Evrimi**. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- GUNOD. N. (1996) **Classical Guitar for Beginners**, England., Alfred Pub Co.
- KANNECİ. A. (1999) **Klasik Gitar Metodu**, Ankara, Evrensel Kitabevi.
- KÜÇÜKAY. B. (2004) **Klasik Gitar İçin Başlangıç Metodu**, Ankara, Evrensel Kitabevi.
- MILLES. J. (2002) **Basic Guitar Method**, London, Alfred Pub. Co.
- NOAD. F. M. (1976) **Solo Guitar Playing**, New York., Omnibus Pres.

- TARREGA, F. (2001) **The Complete Studies for Guitar**, Canada., Mel Bay Pubns.
- WRIPWORTH. J. (2003) **The Guitarist's Way**, Oxford., Hall The Printer Limited.
- UÇAN. A. (1996) **İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi**, Ankara, Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- UÇAN. A. (1997) **Müzik Eğitimi**, Ankara, Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- YÖNDEM. S. (2003) **Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Gitar Hazırlık**, İstanbul., Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- YÖNDEM. S.(2003) **Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Gitar Lise I**, İstanbul. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

EK: 1

Bu bölümde öğretim elemanları görüşlerinin alındığı anket soruları yer almaktadır.

YÖNERGE

Bu anket, “Türkiye’de Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Başlangıç Gitar Öğretiminde Uygulanan Yöntem ve Teknikler” i incelemek amacıyla, Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümündeki Gitar Eğitimi Öğretim Elemanlarına yönelik olarak hazırlanmıştır.

Başlangıç Gitar Öğretiminin 1. sınıf I. ve II. yarıyılı kapsadığı düşünülmektedir.

Araştırma için hazırlanan bu ankette çoktan seçmeli soru tipine yer verilmiştir.

Çoktan seçmeli sorularını cevaplarken size en uygun seçeneği önündeki parantez () içine çarpı işareti (X) koyarak işaretleyiniz.

Bu anket ile elde edilecek bilgiler sadece bu araştırma için kullanılacak, herhangi bir kişi ya da kuruma açık olmayacaktır. Gerçek durumu yansıtacak cevaplarınız ve değerli katkılarınız için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Görevli olduğunuz kurum adı:

2. Mesleğinizdeki çalışma süreniz:
 - (...) 1–5 yıl
 - (...) 6–10 yıl
 - (...) 11–15 yıl
 - (...) 16–20 yıl
 - (...) 20 yıldan fazla

3. Öğrenim durumunuz:
 - (...) Lisans
 - (...) Yüksek Lisans
 - (...) Sanatta Yeterlilik
 - (...) Doktora

4. Akademik unvanınız:
 - (...) Profesör
 - (...) Doçent
 - (...) Yardımcı Doçent
 - (...) Öğretim Görevlisi
 - (...) Okutman
 - (...) Araştırma Görevlisi

GİTAR TEKNİĞİ VE YÖNTEMLERİNE İLİŞKİN SORULAR

1. Gıtarıda açık telleri ve bu tellerin üzerindeki sesleri anlatırken hangi sırayı takip ediyorsunuz?

(....) 1. telden 6. tele doğru

(....) 6. telden 1. tele doğru

(....) Öncelikle misina teller (Sol, Si, Mi telleri)

(....) Öncelikle çelik tellerden (Mİ, La, Re telleri)

(...) Önem vermiyorum.

2. Başlangıç gitar eğitiminde legato tekniğini çalıştırırken aşağıdaki seçeneklerin hangisi ile başlanmasını tercih etmektesiniz?

(....) Düz Legato

(....) Ters Legato

(....) İki bağılı düz ve ters

(....) Üç bağılı düz ve ters

(....) Başlangıç gitar eğitiminde legato çalışmalarına yer vermiyorum.

3. Başlangıç gitar eğitiminde hangi aralık çalışmasını uyguluyorsunuz?

(....) 3'lü

(....) 6'lı

(....) 8'li

(....) Diğer (belirtiniz.)

(....) Başlangıç gitar eğitiminde aralık çalışmalarına yer vermiyorum.

4. Başlangıç gitar eğitiminde sağ el çalışmalarına hangi teknikle başlıyorsunuz?

(....) Tirando

(....) Apayando

5. Sağ el çalışmalarında kazanım hangisidir?

- (....) Akor çalışmalarında akor sesleri bir bütünlük içinde duyulmalı
- (....) Arpej ve ezgi çalışmalarında sesler dengeli ve temiz olmalı
- (....) Çalışmalar elin doğal yapısı zorlanmadan yapılmalı
- (....) Parmaklar, bileğe yakın büyük eklemden doğru bir açıyla kullanılmalı
- (....) Ton ve renkler doğru kullanılmalı

6. Sol el çalışmalarında öncelikle önem verdiğiniz kazanım hangisidir?

- (....) Başparmak sap arkasındaki pozisyonunu korumalı
- (....) Çalışmalar elin doğal yapısı zorlanmadan yapılmalı
- (....) Parmaklar arasında doğru koordinasyon sağlanmalı
- (....) Parmaklar tuşe ile dik açı oluşturacak şekilde kullanılmalı
- (....) Parmak esnekliği sağlanmalı

7. Duruş ve tutuş eğitiminde en önemli gördüğünüz kazanım hangisidir?

- (....) Gitar, öğrencinin fiziki yapısına uygun ve omurganın dik yapısını muhafaza edecek şekilde tutulmalı
- (....) Gitar, sağ ve sol elin rahat kullanımını sağlayacak şekilde tutulmalı
- (....) Gitar, herhangi bir destek almaksızın bacak üzerinde sabit durmalı
- (....) Gitar, öğrencinin vücudu ile paralellik kurmalı ve karşıya bakacak şekilde tutulmalı
- (....) Başlangıç gitar eğitiminde duruş ve tutuşa önem vermiyorum.

8. Derslerinizde metronomu ne sıklıkla kullanıyorsunuz?

(....) Her zaman

(....) Sık sık

(....) Bazen

(....) Ara sıra

(....) Hiç

9. Çalıştırdığınız eserlerin armonik çözümlemesini ne sıklıkla yaptırıyorsunuz?

(....) Her zaman

(....) Sık sık

(....) Bazen

(....) Ara sıra

(....) Hiç

10. Başlangıç gitar öğretiminde öğrencilere kendi gitarınızla ne sıklıkla dinleti veriyorsunuz?

(....) Her zaman

(....) Sık sık

(....) Bazen

(....) Ara sıra

(....) Hiç

11. Derslerinizde öğrencilerin çaldığı eser ve ettüleri farklı yorumculardan (CD, teyp, DVD v.s.) ne sıklıkla dinletiyorsunuz?

(....) Her zaman

(....) Sık sık

(....) Bazen

(....) Ara sıra

(....) Hiç

12. Yılsonunda öğrencilerinizin müzikal ve teknik gelişiminde öngördüğünüz en önemli kazanım nedir?

(....)Eseri temposuna uygun çalabilme

(....)İki ve üç sesli eserleri çalma becerisinin kazandırılması

(....)Renk ve tonların parlaklığı

(....)Müzikal cümleleri doğru ifade edebilme

(....)Temel gitar tekniklerini (Tirando, apayando, legato v.s.) doğru kullanabilme

13. Kurumunuzda gitar öğretim elemanlarının hazırladığı bir metot varsa derslerinizde bu kaynaktan ne ölçüde faydalaniyorsunuz?

(....) Tamamen

(....) Büyük ölçüde

(....) Kısmen

(....) Çok az

(....) Hiç

14. Tremolo çalışmalarında sizce en önemli kazanım ne olmalıdır?

- (...) Başlangıç eğitiminde tremolo çalışmalarına yer vermiyorum.
- (...) Sol el parmaklarının pozisyon geçişlerinde doğru zamanlama yapabilmesi
- (...) Tremolo ile birlikte çalınan ezginin belirgin olması
- (...) Tremolo parmaklarının eşit aralıklarla kullanılması
- (...) Tremolo yapan parmakların temiz sesler üretmesi

15. Başlangıç gitar eğitiminde sol el parmak çalışmalarını uygularken kaçınıcı pozisyonu başlangıç pozisyonu olarak belirliyorsunuz?

- (...) 1. pozisyon
- (...) 3. pozisyon
- (...) 5. pozisyon
- (...) 7. Pozisyon
- (...) Diğer (lütfen belirtiniz.)

16. Başlangıç gitar eğitiminde tırnak yapıları, uzunlukları ve törpüleme şekilleri sizce ne derece önemlidir?

- (...) Tamamen
- (...) Büyük ölçüde
- (...) Kısmen
- (...) Çok az
- (...) Hiç

17. Derslerinizde eşlik çalışmalarına ne sıklıkta yer veriyorsunuz?

- (...) Her zaman
- (...) Sık sık
- (...) Bazen
- (...) Ara sıra
- (...) Hiç

18. Sağ el gitar üzerinde nerede durmalıdır?

- (...) 19. perdenin bitiminden sonra
- (...) Rezonans deliğinin önünde
- (...) Rezonans deliğinin gerisinde
- (...) Eşiğe yakın
- (...) Fark etmez.

19. Bare çalışmalarında nasıl bir yöntem izlemektesiniz?

- (...) Küçük bare çalışmalarından sırasıyla tel atlayarak büyük bare çalışmalarına doğru
- (...) Büyük bare çalışmalarından başlayıp üst telde farklı sol el parmak kombinasyonlarıyla
- (...) Büyük bare çalışmalarından başlayarak farklı sağ el arpej çalışmalarıyla
- (...) Büyük bare çalışmalarında sağ elde blok (2'li, 3'lü, 4'lü) tel çekimleriyle
- (...) Başlangıç gitar eğitiminde bare çalışmalarına yer vermiyorum.

20. Çalıştırdığımız eserlerin ait olduğu sanat dönemleri ve o dönemin çalış teknikleri hakkında ne sıklıkta çalışmalar yapmaktasınız?

(....) Her zaman

(....) Sık sık

(....) Bazen

(....) Ara sıra

(....) Hiç

Ek: 2

Bu bölümde öğrencilerin görüşlerinin alındığı anket soruları yer almaktadır.

YÖNERGE

Bu anket, “Türkiye’de Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Başlangıç Gitar Öğretiminde Uygulanan Yöntem ve Teknikler” i incelemek amacıyla, Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümündeki Gitar Öğrencilerine yönelik olarak hazırlanmıştır.

Başlangıç Gitar Öğretiminin 1. sınıf I. ve II. yarıyılı kapsadığı düşünülmektedir.

Araştırma için hazırlanan bu ankette çoktan seçmeli soru tipine yer verilmiştir.

Çoktan seçmeli sorularını cevaplarken size en uygun seçeneği önündeki parantez () içine çarpı işareti (X) koyarak işaretleyiniz.

Bu anket ile elde edilecek bilgiler sadece bu araştırma için kullanılacak, herhangi bir kişi ya da kuruma açık olmayacaktır. Gerçek durumu yansıtacak cevaplarınız ve değerli katkılarınız için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Öğrenim görmekte olduğunuz kurum adı:

2. Kaçınıcı sınıftasınız:

3. Mezun olduğunuz lise türü:

(...) Düz Lise

(...) Anadolu Lisesi

(...) Süper Lise

(...) Güzel Sanatlar Lisesi

(...) Meslek Lisesi

(...) Fen Lisesi

(...) Diğer (belirtiniz).....

4. Üniversite eğitimi öncesinde aldığınız gitar eğitimi süresi kaç yıldır?

(...) 1-2 yıl

(...) 2-3 yıl

(...) 3-4 yıl

(...) 4-5 yıl

(...) 5 yıldan fazla

(...) Hiç

GİTAR TEKNİĞİ VE TÖNTEMLERİNE İLİŞKİN SORULAR

1. Gıtarıda açık telleri ve bu tellerin üzerindeki sesleri öğrenirken hangi sırayı takip ediyorsunuz?

- (...) 1. telden 6. tele doğru
- (...) 6. telden 1. tele doğru
- (...) Öncelikle misina teller (Sol, Si, Mi telleri)
- (...) Öncelikle çelik tellerden (Mİ, La, Re telleri)
- (...) Önem verilmiyor.

2. Başlangıç gitar eğitiminde legato tekniğini çalışırken hangi sırayı izlemektesiniz? (sıralandırarak işaretlersiniz.)

- (...) Başlangıç gitar eğitiminde legato çalışmalarına yer verilmiyor.
- (...) Düz Legato
- (...) İki bağılı düz ve ters
- (...) Ters Legato
- (...) Üç bağılı düz ve ters

3. Başlangıç gitar eğitiminde hangi aralık çalışmalarını öğreniyorsunuz?

- (...) 3'lü
- (...) 6'lı
- (...) 8'li
- (...) Diğer (belirtiniz)
- (...) Başlangıç gitar eğitiminde aralık çalışmalarına yer verilmiyor.

4. Başlangıç gitar eğitiminde sağ el çalışmalarına hangi teknikle başlıyorsunuz?

- (...) Tirando
- (...) Apayando

5. Sağ el çalışmalarında öğretim elemanınızın öngördüğü en önemli kazanım hangisidir?

- (...) Akor çalışmalarında akor sesleri bir bütünlük içinde duyulmalı
- (...) Arpej ve ezgi çalışmalarında sesler dengeli ve temiz olmalı
- (...) Çalışmalar elin doğal yapısı zorlanmadan yapılmalı
- (...) Parmaklar, bileğe yakın büyük eklemden doğru bir açıyla kullanılmalı
- (...) Ton ve renkler doğru kullanılmalı

6. Sol el çalışmalarında öğretim elemanınızın öngördüğü en önemli kazanım hangisidir?

- (...) Parmaklar tuşe ile dik açı oluşturacak şekilde kullanılmalı
- (...) Parmaklar arasında doğru koordinasyonun sağlanması
- (...) Çalışmalar elin doğal yapısı zorlanmadan yapılmalı
- (...) Başparmak sap arkasındaki pozisyonunu korumalı
- (...) Parmak esnekliği sağlanmalı

7. Duruş ve tutuş eğitiminde öğretim elemanınızın en önemli gördüğü kazanım hangisidir?

- (...) Gitar, öğrencinin fiziki yapısına uygun ve omurganın dik yapısını muhafaza edecek şekilde tutulmalı
- (...) Gitar, sağ ve sol elin rahat kullanımını sağlayacak şekilde tutulmalı
- (...) Gitar, herhangi bir destek almaksızın bacak üzerinde sabit durmalı
- (...) Gitar, öğrencinin vücudu ile paralellik kurmalı ve karşıya bakacak şekilde tutulmalı
- (...) Başlangıç gitar eğitiminde duruş ve tutuşa önem verilmiyor.

8. Derslerinizde metronomu ne sıklıkla kullanıyorsunuz?

(...) Her zaman

(...) Sık sık

(...) Bazen

(...) Ara sıra

(...) Hiç

9. Çalıştırdığınız eserlerin armonik çözümlemesini ne sıklıkla yapıyorsunuz?

(...) Her zaman

(...) Sık sık

(...) Bazen

(...) Ara sıra

(...) Hiç

10. Başlangıç gitar öğretiminde, öğretim elemanınız size kendi gitarıyla ne sıklıkta dinleti sunmaktadır?

(...) Her zaman

(...) Sık sık

(...) Bazen

(...) Ara sıra

(...) Hiç

11. Derslerinizde kendi çaldığınız eserleri farklı yorumculardan (CD, teyp, DVD v.s.) ne sıklıkla dinliyorsunuz?

(...) Her zaman

(...) Sık sık

(...) Bazen

(...) Ara sıra

(...) Hiç

12. Öğretim elemanlarının yılsonunda öngördükleri en önemli kazanım aşağıdakilerden hangisidir?

- (....)Eseri temposuna uygun çalabilme
- (....)İki ve üç sesli eserleri doğru deşifre edebilme
- (....)Renk ve tonların parlaklığı
- (....)Müzikal cümleleri doğru ifade edebilme
- (....)Temel gitar tekniklerini (Tirando, apayando, legato v.s.) doğru kullanabilme

13. Kurumunuzda gitar öğretim elemanlarının hazırladığı bir metot varsa derslerinizde bu kaynaktan ne ölçüde faydalanıyorsunuz?

- (....) Tamamen
- (....) Büyük ölçüde
- (....) Kısmen
- (....) Çok az
- (....) Hiç

14. Tremolo çalışmalarında edindiğiniz en önemli kazanım aşağıdakilerden hangisidir?

- (....) Başlangıç eğitiminde tremolo çalışmalarına yer verilmiyor.
- (....) Sol el parmaklarının pozisyon geçişlerinde doğru zamanlama yapabilmesi
- (....) Tremolo ile birlikte çalınan ezginin belirgin olması
- (....) Tremolo parmaklarının eşit aralıklarla kullanılması
- (....) Tremolo yapan parmakların temiz sesler üretmesi

15. Başlangıç gitar eğitiminde sol el parmak çalışmalarını uygularken kaçınıcı pozisyonu başlangıç pozisyonu olarak belirlediniz?

- (...) 1. pozisyon
- (...) 3. pozisyon
- (...) 5. pozisyon
- (...) 7. Pozisyon
- (...) Diğer (lütfen belirtiniz)

16. Başlangıç gitar eğitiminde tırnak yapıları, uzunlukları ve törpüleme şekilleri öğretim elemanınızca ne derece önemsenmektedir?

- (...) Tamamen
- (...) Büyük ölçüde
- (...) Kısmen
- (...) Çok az
- (...) Hiç

17. Derslerinizde eşlik çalışmalarına ne sıklıkta yer verilmektedir?

- (...) Her zaman
- (...) Sık sık
- (...) Bazen
- (...) Ara sıra
- (...) Hiç

18. Sağ el çalışmalarını gitar üzerinde nerede uygulamaktasınız?

- (...) 19. perdenin bitiminden sonra
- (...) Rezonans deliğinin önünde
- (...) Rezonans deliğinin gerisinde
- (...) Eşiğe yakın
- (...) Önem verilmez

19. Bare çalışmalarında nasıl bir yöntem izlemektesiniz?

- (...) Küçük bare çalışmalarından sırasıyla tel atlayarak büyük bare çalışmalarına doğru
- (...) Büyük bare çalışmalarından başlayıp üst telde farklı sol el parmak kombinasyonlarıyla
- (...) Büyük bare çalışmalarından başlayarak farklı sağ el arpej çalışmalarıyla
- (...) Büyük bare çalışmalarında sağ elde blok (2'li, 3'lü, 4'lü) tel çekimleriyle
- (...) Başlangıç gitar eğitiminde bare çalışmalarına yer verilmiyor

20. Çalıştığınız eserlerin ait olduğu sanat dönemleri ve o dönemin çalış teknikleri hakkında ne sıklıkta çalışmalar yapmaktasınız?

- (...) Her zaman
- (...) Sık sık
- (...) Bazen
- (...) Ara sıra
- (...) Hiç